

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยบทบาทพระสงฆ์ในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนนี้
ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษา

- 1.1. ชุมชนบ้านหัวริน หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
จังหวัดเชียงใหม่
- 1.2. ชุมชนบ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่วาง
จังหวัดเชียงใหม่
- 1.3. ชุมชนบ้านแม่ฮ่อง หมู่ที่ 8 ตำบลแม่ก้ำ อำเภอสันป่าตอง
จังหวัดเชียงใหม่
- 1.4. ชุมชนบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่
- 1.5. ชุมชนบ้านกัวพร้าว หมู่ที่ 5 ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 2 กรณีศึกษาแรงบันดาลใจ แนวคิดและวิธีการของพระสงฆ์ 5 รูป ในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ 5 รูป ในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ ในชุมชน

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ศึกษา

1.1. บริบทชุมชนบ้านหัวริน

บริบทของชุมชนบ้านหัวริน หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
จังหวัดเชียงใหม่ ที่นำเสนอในที่นี้ 6 ประเด็นหลัก คือ ประวัติความเป็นมาของชุมชน
สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางสังคมและประชากร สภาพการศึกษา ศาสนาและ
การสาธารณสุข สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพรวมถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลง
และปัญหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ประวัติและความเป็นมาของชุมชน

เมื่อประมาณ 300 ปีมาแล้วพื้นที่ที่ตั้งของชุมชนหมู่บ้านห้วยรินเป็นที่ตั้งของชุมชนเผ่าลัวะ ซึ่งมีวัฒนธรรมและภาษาเป็นของตนเอง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายต่อมาคนพื้นราบเข้ามาและมีประชากรเพิ่มมากขึ้นจึงมีการขยายพื้นที่อยู่อาศัย และเริ่มรุกเข้าไปยังดินแดนของชนเผ่าลัวะ ทำให้ชนเผ่าลัวะต้องอพยพขึ้นไปอยู่บนคอย บางคนหนีขึ้นไปอยู่ในป่าเป็นเหตุให้คนพื้นราบได้เข้ามาตั้งรกรากในพื้นที่แห่งนี้และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยริน” สาเหตุที่ได้ชื่อนี้ เพราะจากแต่ก่อนหมู่บ้านนี้มีอาชีพทำนา ทำสวน เป็นอาชีพหลัก ซึ่งต้องอาศัยน้ำจากน้ำเหมืองหลายสายที่ไหลผ่านหมู่บ้านซึ่งมีมากในหมู่บ้าน ในการนำน้ำเข้าหมู่บ้านต้องมีการใช้รินน้ำ (รินน้ำเป็นอุปกรณ์การส่งน้ำ : ทำมาจากไม้หรือไม้ไผ่ที่ยาวทำเป็นร่องเพื่อให้ น้ำในเหมืองไหลผ่านรินน้ำเข้าสู่ท้องนา) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของชื่อ “บ้านห้วยริน” จนถึงปัจจุบัน

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพหลักด้านเกษตรกรรม เช่น การทำนา การทำไร่ถั่วเหลือง การทำสวนลำไย การปลูกพืชผักสวนครัว อาชีพรับจ้างทั่วไป และการค้าขาย เลี้ยงสัตว์เป็นต้น ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมยังคงถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดเหมือนเช่นในอดีต ซึ่งถือว่าเป็นประเพณีล้านนาที่ทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติกันสืบต่อกันมาตราบจนทุกวันนี้

(2) สภาพทางภูมิศาสตร์

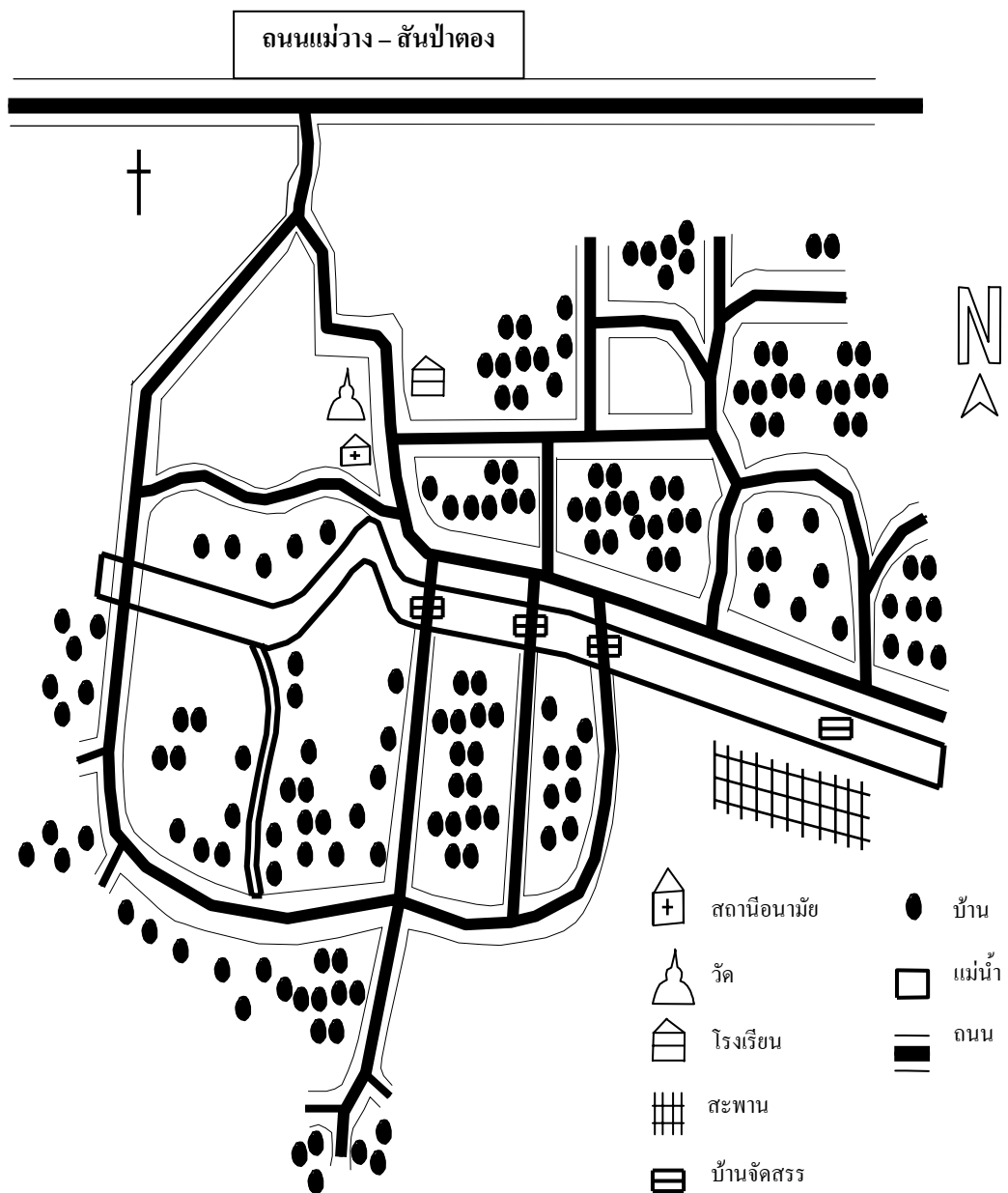
บ้านห้วยริน หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสันป่าตอง และห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตองประมาณ 10 กิโลเมตร ถนนเข้าภายในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง มีประชากรทั้งหมด 421 ครอบครัว และ 416 หลังคาเรือน แยกเป็นชาย 788 คน แยกเป็นหญิง 817 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 1,065 คน

ที่ตั้งของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านดงป่าชี หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านทุ่งไค้ง หมู่ที่ 12 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านพนัก หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ บ้านทุ่งสะโตก หมู่ที่ 12 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง

ซึ่งสามารถนำเสนอแผนที่สถานที่ตั้งของหมู่บ้านตามลักษณะทางกายภาพ
ของหมู่บ้านได้ดังภาพประกอบ (ดูแผนภาพ 1)

แผนภาพ 1 : สภาพทางภูมิศาสตร์ของบ้านหัวริน หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งสะโตก
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านศาสนา

วัดหัวริน ตั้งอยู่เลขที่ 12 หมู่ที่ 11 ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย บริเวณที่ดินซึ่งเป็นสถานที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ทั้งหมดรวม 8 ไร่ 1 งาน 55 ตารางวา ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ส.ค.1 เลขที่ 38

อาณาเขต

ทิศเหนือประมาณ 1 เส้น 15 ตารางวาจดลำเหมือง

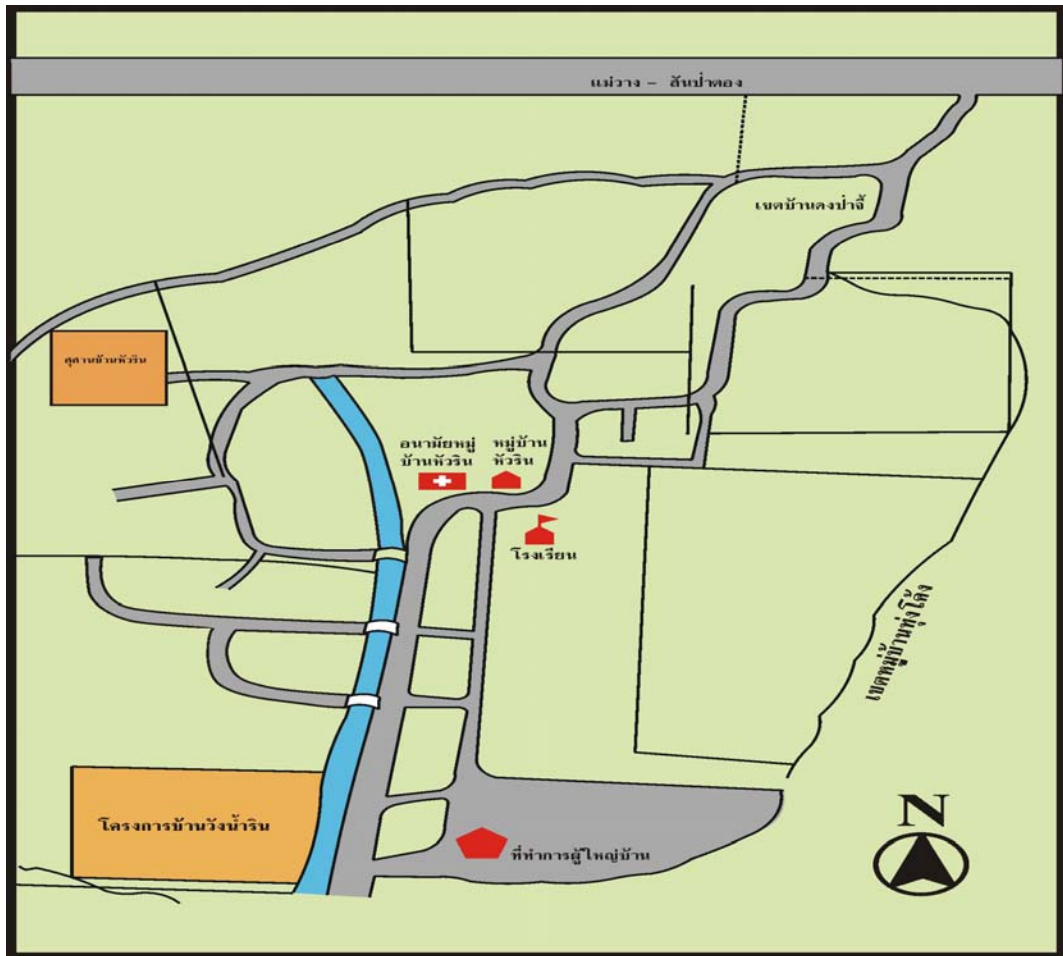
ทิศใต้ประมาณ 2 เส้น 3 ตารางวาจดลำเหมือง

ทิศตะวันออกประมาณ 2 เส้น 11 ตารางวาจดลำเหมือง

ทิศตะวันตกประมาณ 2 เส้น 10 ตารางวาจดลำเหมืองและบ้าน

มีที่ธรณีสงฆ์จำนวน 2 แปลง เนื้อที่ 1 ไร่ 1 งาน 75 ตารางวา ส.ค.1 เลขที่ 38 อาคารเสนาสนะประกอบด้วยอุโบสถ กุฏิสงฆ์ วิหาร ศาลา หอไตร และโรงครัว และปูชนียวัตถุมีเจดีย์ วัดหัวริน สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.1025 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 1750 การบริหารและการปกครองมีเจ้าอาวาสที่ทราบนาม คือ

1) พระธรรมกิติ	พ.ศ. 2450-2498
2) พระก้อน ก้นธิยา	พ.ศ. 2498-2505
3) พระจรรยา จารุวัณโณ	พ.ศ. 2505-2510
4) พระทวี ชันติพิโล	พ.ศ. 2510-2515
5) พระดำรงค์ ธตมโร	พ.ศ. 2515-2525
6) พระครูธนาธรรม เทชปญโญ	พ.ศ. 2525-ปัจจุบัน

(3) สภาพทางสังคมและประชากร

การปกครอง

สภาพสังคมในหมู่บ้านหัวริน เป็นสังคมชนบท มีการพึ่งพาอาศัยกัน อยู่กันแบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการรวมกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านมากมาย มีการปกครอง แบบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งผู้นำหมู่บ้าน อบต.บด ฯลฯ

- ผู้ใหญ่บ้านชื่อ นายเกรียงศักดิ์ อาจหาญ
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายสุรินทร์ สิทธิมูล
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายสุวัฒน์ วรณสิทธิ์

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน คือ

- นายปฐม มาแดง
- นายจรัล เมืองสม

คณะกรรมการหมู่บ้าน

- นายประธาน ปัญญา นายบุญ สุริยะจันทร์
- นายสม อ้วนแก้ว นายสวัสดิ์ เมืองตา
- นายมานพ สามัคคี นายอินตา พวงแก้ว
- นายอุดม ทั่นใจ

การปกครองของคณะสงฆ์

ส่วนการปกครองของคณะสงฆ์ ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน 6 วัดดังนี้

1. วัดป่าชี้ พระครูสุทธจริธรรมจารี เจ้าคณะตำบล
2. วัดหัวริน พระชนวรรัตน์ เทชปญโญ เจ้าอาวาส
3. วัดทุ่งเกี๋ย พระถนอม จิตตปญโญ เจ้าอาวาส
4. วัดป่าไม้แดง พระครูดำคำ ปิยธมฺโม เจ้าอาวาส
5. วัดร่องสั้มปอย พระใบฎีกาสุพจน์ ปิยธมฺโม เจ้าอาวาส
6. วัดคอนแก้ว พระอธิการคำปัน คมกัธิปญโญ เจ้าอาวาส

ตาราง 1 ประชากรในชุมชนบ้านหัวริน มีจำนวนทั้งหมด 421 ครอบครัว รวม 1,483 คน

ช่วงอายุ	จำนวนประชากร		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
น้อยกว่า 1 ปี	7	5	12
1-2 ปี	8	18	26
3-5 ปี	21	28	49
6-11 ปี	61	49	110
12-14 ปี	33	32	65
15-17 ปี	33	27	60
18-19 ปี	401	413	814
50-59 ปี	58	45	244
60 ปีขึ้นไป	123	121	244
รวมทั้งหมด	745	738	1624

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก

3.3. ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจน มีจำนวน 10 คน
ปัจจุบันได้รับการสงเคราะห์จากภาครัฐ จำนวน 4 คน

3.4. กลุ่มคนพิการในชุมชนมีทั้งหมด จำนวน 25 คน

ได้รับการศึกษา จำนวน 17 คน

ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 8 คน

(4) สภาพการศึกษาและการสาธารณสุข

จากการศึกษาข้อมูลของประชากรในชุมชนบ้านหัวรินที่มีอายุระหว่าง 7 ปีขึ้นไป พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 60.53 และรองลงมามีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 และมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.07 ตามลำดับ

4.1 สภาพการเรียนรู้

สภาพการเรียนรู้ในหมู่บ้านมี 1 โรงเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6 และต่อมาในปี พ.ศ. 2532 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสในการศึกษาที่สูงขึ้น โดยทำการขยายตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ปัจจุบันมีบุคลากรครูและบุคลากรทางการศึกษา รวม 13 คน มีนักเรียนรวมทั้งหมด ตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 3 รวม 229 คน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.2 ตารางจำนวนนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 2 นักเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ระดับ/ชั้น	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	หมายเหตุ
อนุบาล 1-3	12	14	26	
ป.1-ป.6	100	58	158	
ม.1-ม.3	20	25	45	
รวมทั้งหมด	132	97	229	

ที่มา : โรงเรียนบ้านหัวริน, 2548

4.3. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

นอกจากนี้ยังจัดให้มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสันป่าตอง ได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) ตำบลทุ่งสะโตก โดยได้รับความร่วมมือจากท่านเจ้าอาวาส และวัดให้ใช้เป็นสถานที่เพื่อจัดการศึกษาและทำกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ในทุกวันอาทิตย์ของสัปดาห์ โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนแบบวิธีเรียนทางไกล และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรกลุ่มสนใจ ให้กับผู้พลัดโอกาสทางการศึกษาและบุคคลทั่วไป และกลุ่มผู้นำชุมชนที่ต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถในการยุคโลกาภิวัตน์ ในเขตบริการพื้นที่ตำบลทุ่งสะโตก โดยจัดให้มีครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสันป่าตอง เป็นผู้รับผิดชอบ

4.4. ตารางแสดงข้อมูลการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 3 แสดงจำนวนนักเรียน (กศน.)

ระดับ / ชั้น	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	หมายเหตุ
ประถมศึกษา	-	-	-	
มัธยมศึกษาตอนต้น	27	20	47	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11	34	45	
รวมทั้งหมด	38	54	92	

ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง ,2548

ด้านสาธารณสุข

ชุมชนบ้านหัวรินเป็นสถานที่ตั้งของสถานีอนามัยบ้านหัวริน

ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านหัวริน

วัน/เวลา (น.)	08.30-13.00	12.00-13.00	13.00-16.30	16.00-18.30
จันทร์	- ตรวจสอบสุขภาพ - รักษาเบื้องต้น	พักรับประทาน กลางวัน	เยี่ยมบ้าน	ตรวจโรคทั่วไป
อังคาร	- ตรวจสอบสุขภาพ - รักษาเบื้องต้น		เยี่ยมบ้าน	ตรวจโรคทั่วไป
พุธ	- คลินิกวันพุธ - ตรวจครรภ์		เยี่ยมบ้าน	ตรวจโรคทั่วไป
พฤหัสบดี	- วางแผนครอบครัว		เยี่ยมบ้าน	ตรวจโรคทั่วไป
ศุกร์	- อนามัยโรงเรียน		เยี่ยมบ้าน	ตรวจโรคทั่วไป
08.30-12.00				
เสาร์	- คลินิกผู้สูงอายุ			บริการฉุกเฉิน
อาทิตย์	- บริการฉุกเฉิน			บริการฉุกเฉิน

ตารางกิจกรรมนอกสถานที่ของสถานีอนามัยบ้านหัวริน

ตาราง 5 การปฏิบัติกิจกรรมนอกสถานที่ของอนามัยบ้านหัวริน อำเภอสันป่าตอง

รายการ	กิจกรรม	เวลา
วันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ 2 / เดือน	ปั่นจักรยาน	06.00-08.00 น.
วันอังคาร สัปดาห์ที่ 2 / เดือน	ตรวจโรคเบาหวาน	08.30-12.00 น.
ทุกวัน	ออกกำลังกาย (ไทเก๊ก) กลุ่มผู้สูงอายุ	17.00-18.00 น.
ทุกวัน	ออกกำลังกาย (แอโรบิก) กลุ่มทั่วไป	18.00-19.00 น.

ที่มา : สถานีอนามัยตำบลทุ่งสะโตก ,2548

(5) สภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านหัวริน ประกอบอาชีพหลัก คือ การทำนา ทำไร่ หัตถกรรมจักสาน และอาชีพอื่นดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 6 ประชากรที่ทำงานอาชีพต่าง ๆ

อาชีพ	จำนวนครอบครัว	หมายเหตุ
ทำนา	130	อาจมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลง
ทำไร่ (ถั่วเหลือง)	120	ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ
ทำสวนลำไย	80	
รับราชการ	60	
รับจ้างทั่วไป	19	
ค้าขาย	12	
รวม	421	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก, 2548

ตารางแสดงพื้นที่ทำการเกษตร

ตาราง 7 การใช้พื้นที่ทำการเกษตรภายในหมู่บ้านหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก

อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

พื้นที่	จำนวน (ไร่)	หมายเหตุ
ทำนา	800	
สวนลำไย	480	
พืชไร่ (อายุสั้น)		
ถั่วเหลือง	550	
ทำสวนผัก	140	
รวม	1,970	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก, 2548

ตารางแสดงปริมาณผลผลิตทางการเกษตรเฉลี่ยต่อปี

ตาราง 8 จำนวนผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรบ้านหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ผลผลิตทางการเกษตร (ปี)	จำนวน ครอบครัว	จำนวน (ไร่)	ผลผลิตที่ได้ (ต่อปีทั้งหมู่บ้าน)
ทำนา (ข้าว)	130	800	480 เกวียน
ทำสวนลำไย (480 ไร่)	80	480	2,400,000.-
ทำหอมหัวใหญ่	70	140	2,400,000.-
ทำไร่ถั่วเหลือง	120	550	742,000.-
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ผลิตภายใน			
หมู่บ้าน เช่น การทอผ้า ทำมิด			

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก, 2548

ตารางแสดงรายได้เฉลี่ยของประชากรบ้านหัวริน

ตาราง 9 รายได้เฉลี่ยของประชากรบ้านหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง
จังหวัดเชียงใหม่

รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	หมายเหตุ
1,000 - 5,000	8	
5,001 - 10,000	22	
10,001 - 20,000	34	
20,001 - 30,000	38	
30,001 - 50,000	94	
50,001 - 100,000	171	
มากกว่า 100,000	54	
รวม	421	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก, 2548

กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ภายในชุมชน

ส่งเสริมและพัฒนาให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและทำให้เกิดรักและสามัคคีกันภายในชุมชน

ตารางแสดงกลุ่มอาชีพ

ตาราง 10 กลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อกลุ่ม	ก่อตั้งเมื่อ	จำนวนสมาชิก สมาชิกกลุ่ม (คน)	ทุนดำเนินการ (บาท)	หมายเหตุ
กลุ่มแม่บ้าน	พ.ศ.2538	450	11,253.-	
กลุ่มประสานใจ	พ.ศ.2539	35		
กองทุนประปาหมู่บ้าน		396	220,000.-	
กองทุนฌาปนกิจ		660	40,686.-	
กลุ่มทอผ้า				
กลุ่มทอเสื่อ				
กลุ่มติมีค-ติขวาน				
กลุ่มผู้สูงอายุ				

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก, 2548

(5) ลักษณะความเปลี่ยนแปลงและปัญหา

พื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนบ้านหัวรินปัจจุบันมีการพัฒนาและเริ่มปรับตัวเข้าสู่ความทันสมัยหรือยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแต่ชาวบ้านยังคงเสาะแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันอยู่ ส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพการทอผ้า และรองลงมาคือการทำไร่ถั่วเหลืองและการทำสวนลำไย สำหรับคนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาก็จะประกอบอาชีพรับราชการและทำงานในบริษัท ห้างร้าน และโรงงานในตัวจังหวัดและต่างจังหวัดและการรับจ้างทั่วไป สำหรับประชาชนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตลอดจนอาชีพการค้าขายภายในชุมชนการปลูกพืชผักสวนครัว การจักสานงานหัตถกรรมซึ่งสามารถนำมาขายในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว โดยมีการจัดตั้งตลาดภายใน

ชุมชนขึ้นมาเพื่อรองรับผลิตทางการเกษตร จากเกษตรกรทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนจนทำให้เกิดการซื้อขายและแลกเปลี่ยนสินค้า ส่งผลทำให้สภาวะเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นตามลำดับ

สถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

หมู่บ้านห้วยรินได้เริ่มประสบปัญหาโรคเอดส์มาตั้งแต่เมื่อ ปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีทั้งผู้ติดเชื้อที่แสดงอาการอยู่เป็นจำนวนมาก และได้มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2536 เป็นรายแรก ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดอาการหวาดกลัวต่อโรคเอดส์ และไม่มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมในการจัดงานศพ เนื่องจากเกิดอาการหวาดกลัวต่อโรคเอดส์และด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ในการทำศพเพิ่มมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้ติดเชื้อเอดส์ ด้วยความไม่เข้าใจในสถานการณ์ของโรคเอดส์ การแสดงออกของชาวบ้าน เช่น การรังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์ และส่งผลกระทบต่อเด็กในครอบครัวที่ติดเชื้อเอดส์จากพ่อแม่ที่เป็นเอดส์ และเป็นปัญหาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องรับภาระในการดูแลเด็กที่พ่อแม่ต้องเสียชีวิตจากโรคเอดส์

ปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อเอดส์ในชุมชนบ้านห้วยริน จำนวน 35 คน ชาย 8 คน หญิง 27 คน และเด็กที่ได้รับเชื้อเอดส์จากพ่อแม่ จำนวน 3 คน เด็กกำพร้าไม่ติดเชื้อเอดส์แต่ได้รับผลกระทบ จำนวน 50 คน กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลหลาน จำนวน 30 คน เนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์ นอกจากนั้นยังพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยปรากฏในรูปของกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มอาชีพทอผ้า กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มทำขนม และกลุ่มผู้ติดเชื้อ โดยใช้สถานที่วัดห้วยรินเป็นสถานที่ในการพบปะและร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งมีผู้นำทางด้านศาสนาคือเจ้าอาวาสวัดที่ให้การสนับสนุนประสานงานในกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอกที่ได้เข้ามาศึกษาดูงานภายในวัดและชุมชน จึงทำให้เกิดความโดดเด่นในเรื่องของการรวมกลุ่มที่มีความเข้มแข็งและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนอื่น ๆ ในการเข้ามาศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดจนได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ดังนั้นการดำเนินงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องของปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งในระยะที่มีการแพร่ระบาดเกิดขึ้นในชุมชน ประชาชนเกิดความกลัวและแสดงการรังเกียจต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์และทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้พระสงฆ์ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน และประสบปัญหาในด้านเศรษฐกิจ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีรายได้ จึงเป็นที่มาของการทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ขึ้นในชุมชนและได้รับการอบรมจากสถาบันการศึกษาและด้วยความที่เป็น

พระสงฆ์ซึ่งจะสามารถใช้หลักธรรมคำสั่งสอนในการเผยแพร่ทั้งในทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเอดส์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติ เพื่อลดปัญหาช่องว่างระหว่างผู้ติดเชื้อและคนปกติได้อย่างเป็นรูปธรรมเกิดขึ้นในสังคม

2. บริบทชุมชนบ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

(1) ประวัติและความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนหมู่บ้านจำลองได้เริ่มมีการจัดตั้งหมู่บ้านขึ้นเมื่อประมาณ 100 กว่าปีที่ผ่านมา (จากการสอบถามสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ในชุมชน) หลายคนเล่าให้ฟังว่า กลุ่มคนที่เข้ามาตั้งรกรากในระยะแรก ๆ ในสมัยนั้น คือ กลุ่มชนไทยใหญ่ที่อพยพมาจากเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า ในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 โดยการนำของครูบาจันทิมา ใจคำ พระภิกษุชาวไทยใหญ่ ได้เป็นผู้นำในการอพยพเดินทางจากบ้านจorong เมืองหมอกใหม่ เขตการปกครองเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า เข้าสู่ประเทศไทยทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้วยการเดินเท้า ซึ่งมีความลำบากเป็นอย่างมากในสมัยนั้น การเดินทางเข้ามาเพื่อหาสถานที่ตั้งรกรากในประเทศในขณะนั้นใช้เวลานานหลายเดือน และในการเดินครั้งนั้นกลุ่มชนไทยใหญ่ที่ร่วมอพยพได้นำ สิ่งของเครื่องใช้ไม้สอยที่สำคัญต่าง ๆ ติดตัวมา ตลอดจนสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะในการขนสัมภาระในการเดินทาง และนอกจากนั้นท่านครูบาจันทิมา ใจคำ ได้นำพระพุทธรูปต่าง ๆ นับร้อยกว่าองค์ติดตามมาด้วย เนื่องจากชาวไทยใหญ่มีความศรัทธาและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก และได้เดินทางเรื่อยมาจนมาถึงบริเวณสถานที่แห่งหนึ่ง (ข้อมูลไม่ระบุว่าที่ไหน) ซึ่งมีทำเลที่เหมาะสมแก่การตั้งบ้านเรือน จึงตัดสินใจปักหลักตั้งบ้านเรือนในพื้นที่แห่งนั้น แต่ด้วยการเดินทางของกลุ่มผู้อพยพชาวไทยใหญ่ที่เดินทางมาด้วยกันเป็นจำนวนมาก มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป เห็นว่าสถานที่ที่จะปักหลักนั้นไม่มีความเหมาะสมจึงได้นำกลุ่มผู้อพยพในขณะนั้นอีกจำนวนหนึ่ง เดินทางเรื่อยมาจนพบว่าสถานที่บริเวณแห่งหนึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และด้วยสภาพภูมิประเทศที่ความราบลุ่ม มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงเหมาะแก่การตั้งบ้านเรือน ณ บริเวณสถานที่แห่งนี้ คือบริเวณพื้นที่บ้านกาดในปัจจุบัน และด้วยสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์จึงเหมาะอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพทางการเกษตรหลายอย่าง เช่น การทำการเกษตร การทำนา การทำไร่ การทำสวน การจักรสาน การปลูกพืชผักต่าง ๆ และเมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้น กลุ่มชนที่อพยพเริ่มมีการขยายอาชีพของตนเองทำให้มีความหลากหลาย และมีการรู้จักกันมากขึ้นจึงทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้าและการซื้อขายกัน

มากขึ้นจนชาวบ้านที่มาแลกเปลี่ยนซื้อขายกันในสมัยนั้นเรียกกันติดปากว่าต่อมา “บ้านกาด” จนถึงปัจจุบัน

ในส่วนหมู่บ้านจำลอง ในสมัยก่อนเรียกว่า “บ้านจรวง” ซึ่งเป็นชื่อเดิมของชาวไทยใหญ่ที่อพยพจากเมืองหมอกใหม่ เขตเมืองเชียงตุง ประเทศพม่า เมื่อเวลาผ่านไปชื่อจึงเปลี่ยนไปจากเดิมเป็น “บ้านจำลอง” ซึ่งต่อมาได้ใช้ชื่อนี้จนถึงปัจจุบัน ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของกลุ่มชนไทยใหญ่ ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านจำลองได้ยึดถือและปฏิบัติกันต่อมาอย่างเคร่งครัด แสดงถึงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแต่ครั้งโบราณกาล มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาตามพุทธประวัติว่าเมื่อครั้งที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากสรวงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หรือเจ้าพาราเสด็จลงมาจากเมืองดาวดึงส์มาเพื่อลงมาโปรดยังชมพูทวีป หรือโลกมนุษย์ ซึ่งตรงกับวัน 15 ค่ำเดือน 11 ไต หรือ วันออกพรรษาเจ้าพาราในภาษาไทยใหญ่ โดยชาวไทยใหญ่จะต้องมางานบุญนี้ โดยจะขาดเสียมิได้

ดังนั้นในทุก ๆ วันแรมหนึ่งค่ำ (วันเหลินล่องค่ำ) ของชาวบ้านจำลอง และบ้านกาด ในช่วงตอนกลางคืน ตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ จะมีการจุดประทีปโคมไฟไว้ และจัดทำของพาราที่ประดับประดาไว้อย่างสวยงาม และมีการเตรียมสำหรับไปถวายทานที่วัด พร้อมทั้งจัดทำของพาราขนาดเล็กไว้ตามบ้านเรือน ซึ่งเรียกว่า “แข่งสว่างปุด” เพื่อรับเสด็จสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือ ถึงได้ว่าเป็นการทำบุญด้วยประทีปโคมไฟ (ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดในการทำคันโคมและคันแปกหรือคันเกี้ยว) เพื่อจุดให้มีแสงสว่างสำหรับงาน นอกจากนี้ชนชาวไทใหญ่ที่บ้านกาดยังมีการจัดมหรสพต่าง ๆ เพื่อเฉลิมฉลองกัน เช่น รำนางกิงกะหล่า รำโต กำ (ฟ้อนเงี้ยว) กำลาย หรือกำแลว (ฟ้อนดาบ) ฯลฯ

ด้านศาสนา

ประวัติและความเป็นมาของวัดจำลอง

วัดจำลองตั้งอยู่ บ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดนิกายคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 5 ไร่ 75 ตารางวา โฉนดเลขที่ 72

อาณาเขต

ทิศเหนือประมาณ 2 เส้น 5 วา 2 สอก จดที่ของเอกชน

ทิศใต้ประมาณ 2 เส้น 12 วา จดที่ของเอกชน

ทิศตะวันออกประมาณ 2 เส้น 5 วา จดเหมือง (คลอง)

ทิศตะวันตกประมาณ 2 เส้น 4 วา จดที่ของเอกชน

มีที่ธรณีสงฆ์ จำนวน 9 ไร่ 1 งาน 16 ตารางวา น.ส. 3 อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วย อุโบสถ ศาลาการเปรียญ ฼ฎิสงฆ์ วิหาร ศาลาบาตร หอไตร และศาลาจำศีล วัดจำลอง สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2409 โดยพระอธิการใจคำ จันทิมา ได้มาจากเมืองหมอกใหม่ บ้านจรวง เขตเมืองเชียงคอง ประเทศพม่า เป็นผู้สร้างวัดร่วมกับชาวไทยใหญ่ที่ ซึ่งชาวบ้านเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “วัดจำลอง “ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2489

(2) สภาพทางภูมิศาสตร์

ชุมชนหมู่บ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสันป่าตอง ห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตองประมาณ 13 กม. หมู่บ้านแห่งนี้มีตลาดที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอ คือ ตลาดสดบ้านกาด มีประชาชนมาใช้ค้าขายตลาดทุกวัน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 354 หลังคาเรือน แยกเป็นชาย 518 คน แยกเป็นหญิง 560 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 1,078 คน ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่คิดเป็น 1.082 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

ที่ตั้งของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านดอนเปา หมู่ที่ 4 ตำบลดอนเปา อำเภอแม่วาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านมะกายอน หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบริเวณทุ่งนา หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับบ้านอัมพาราม หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง

(ดูแผนภาพ 2)

แผนภาพ 2 : ลักษณะทางภูมิศาสตร์ชุมชนบ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาศ
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(3) สภาพทางสังคมและประชากร

การปกครอง

สภาพสังคมในชุมชนบ้านจำลอง หมู่ที่ 5 ลักษณะของชุมชนเป็นสังคมชนบทที่มีความเจริญ มีการพึ่งพาอาศัยกัน อยู่กันแบบเครือญาติและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในหมู่บ้านและมีคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) และมีเลือกผู้นำหมู่บ้านอยู่ภายใต้การปกครองของเทศบาลตำบลบ้านกาศ อำเภอแม่ว่าง จังหวัดเชียงใหม่

คณะกรรมการชุมชนบ้านจำลอง

- นายบัณฑิต อนุรักษ์กุลกิจ ประธานชุมชน
- นายพิทักษ์ สุริยะชัย รองประธาน
- น.ส.นงเยาว์ แซ่เต๋ เลขานุการ
- นายมเดช คุณานพดล เกรียงอุกร
- นายประสิทธิ์ คำนุ ฝ่ายพัสดุ
- นายจรินทร์ หนุ่มศรี ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- นายสงวน ยิ่งประเสริฐ ฝ่ายปกครอง
- พ.ตำบลตำบลพิทักษ์ ทาวงค์ ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ
- นายไพศาล บริสุทธิ์ศีล ฝ่ายการศึกษา
- น.ส.วัชรภรณ์ สูงโหย่ ฝ่ายสาธารณสุข
- นางลัดดา ปินใจ ฝ่ายพัฒนาสตรี
- นายณรงค์ คำประเสริฐ ฝ่ายออมทรัพย์
- นายอัคราวุฒิ พิกุล ฝ่ายพัฒนาเด็กและเยาวชน
- นางสาวินี คำนุ ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกาด (หมู่บ้านจำลอง หมู่ที่ 5)

- นางประทุม ปิยะพันธ์
- นายวิญญ์ อำนาจกิจสง
- นายพิภพ ผกาพันธ์

ที่มา : เทศบาลตำบลบ้านกาด อ.แม่ว่าง ,2548

(4) สภาพทางการศึกษา ศาสนาและการสาธารณสุข

ชุมชนบ้านจำลองหมู่ที่ 5 ไม่มีสถานที่ตั้งของโรงเรียนหากต้องการศึกษาเล่าเรียนต้องเดินทางไปศึกษาต่อยังโรงเรียนบริเวณใกล้เคียง ซึ่งมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน จำนวน 2 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 2 แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยม จำนวน 1 โรงเรียน สถานที่ตั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านกาด ซึ่งมีความสะดวกในการเดินทางไปมา

สถานศึกษาในเขตตำบลบ้านกาด

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน จำนวน 2 ศูนย์ (ในความดูแลของกรม
ศาสนา)

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนวัดจำลอง (ตั้งอยู่ในโรงเรียนบ้านกาด
เขมวังส์)

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนวัดศิริชัยนฤมิตร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 ศูนย์

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าแดด อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านป่าแดด

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดดอนเปา อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านดอนเปา

โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านกาดเขมวังส์ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่

2. โรงเรียนวัดศิริชัยนฤมิตร ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่

3. โรงเรียนวัดดอนเปา ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านดอนเปา

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

โรงเรียนบ้านกาดวิทยาคม ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านกาด

(5) สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

จากการศึกษาข้อมูลประชากรด้านการประกอบอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ประกอบ
อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย และอาชีพรับราชการ
ตามลำดับ ประชากรทั้งหมดมีรายได้โดยเฉลี่ย ครอบครัวละ 5,000-6,000 บาทต่อเดือน
ประชากรร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง สภาพการถือครองที่ดิน เกษตรกร
มีที่ดินเป็นของตนเองในการทำการเกษตรร้อยละ 60 เกษตรกรจะปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภค
พื้นที่ลุ่มสามารถปลูกข้าวได้ทั้งนาปีและนาปรัง หอมหัวใหญ่เป็นพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยม
ปลูก เนื่องจากเป็นสินค้าส่งออกที่จะสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นจำนวนมากแม้จะประสบ
ปัญหาในเรื่องของราคาคตกต่ำบ้างก็ตาม และเมล็ดพันธุ์บางปีการจำหน่ายส่วนใหญ่จึงผ่าน
กลุ่มเกษตรกร มีหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนมาให้การสนับสนุนในด้านการตลาด
มีการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเพื่อต่อรองราคา

(6) ลักษณะการเปลี่ยนแปลงและปัญหา

ในภาวะการณ์เช่นนี้กลุ่มผู้นำองค์กรชุมชนและชาวบ้านในชุมชนหลายแห่งมิได้นิ่งเฉยหรือเป็นฝ่ายรอกระทบต่าง ๆ ที่จะตามมาจากภายนอกเพียงฝ่ายเดียว หากแต่พยายามต่อสู้ดิ้นรนหาทางออกท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง โดยปรับปรุงองค์กรและการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันในชุมชน เช่น กลุ่มพระสงฆ์ กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำชุมชน ซึ่งการรวมกลุ่มเหล่านี้มีความมุ่งหมายในการทำความเข้าใจในปัญหาของตนเองและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขรวมทั้งสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

สถานการณ์ ของโรคเอดส์ในชุมชน

ชุมชนบ้านจำลองเป็นชุมชนที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันหลาย ๆ ชุมชนจึงทำให้คนในชุมชนมีความการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกเป็นจำนวนมาก เมื่อเริ่มมีปัญหาโรคเอดส์เข้ามาในชุมชน ผู้ป่วยโรคเอดส์หรือผู้ติดเชื้อเอดส์ ไม่มีการเปิดเผยตัวในชุมชนบ้านจำลอง จึงไม่มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสถานการณ์ของโรคเอดส์ที่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากหมู่บ้านที่ใกล้เคียงคือหมู่ที่ 4 จะมีผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นจำนวนมากที่กล้าเปิดเผยตัวเอง และมีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งกลุ่ม ชื่อ “กลุ่มอำพัน” เพื่อทำหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ และเป็นกำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ได้ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสร้างกำลังใจที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข และมีการอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนโดยเน้นไปที่กลุ่มเยาวชนเป็นหลัก ส่วนใหญ่กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นกาส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มผู้สูงอายุมีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว และในฐานะที่ตำบลบ้านกาด ซึ่งเป็นชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีวัดจำลองซึ่งมีพระสงฆ์ที่มีความเข้มแข็งจึงได้เข้ามาช่วยเหลือสงเคราะห์กลุ่มอำพันตามสมควร

ตาราง 11 แสดงจำนวนกลุ่มต่าง ๆ และจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม

ที่	รายการ	จำนวนสมาชิก	หมายเหตุ
1	กลุ่มแม่บ้าน	60 คน	
2	กลุ่มผู้สูงอายุ	40 คน	
3	กลุ่มอำพัน (กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์)	130 คน	
	รวม	230 คน	

3. บริบทชุมชนบ้านแม่ฮ่อง

บ้านแม่ฮ่อง (อินทวิชัย) หมู่ที่ 8 ตำบลแม่ก้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(1) ประวัติความเป็นมาของบ้านแม่ฮ่อง

ในสมัยก่อนพื้นที่แห่งนี้เป็นเชิงเลนชายฝั่งแม่น้ำปิงส่วนใหญ่เป็นป่าไผ่และเป็นที่ว่าง ต่อมามีคนมาทำการตัดต้นไม้ ถากป่า เพื่อทำสวนลำไยและปลูกพืชผักสวนครัว การขุดร่องน้ำเพื่อใช้ในการทำการเกษตร มีการขุดกันหลายร่อง เช่น ร่องปู่ลำไย ร่องปู่เปี้ย และอีกหลายร่อง ส่วนร่องแม่ฮ่อง แต่เดิมนั้นเรียกว่า “ร่องซ้อง หรือ ร่องซ่อง “ เริ่มแต่ร่องสาแหร (สาแหล) และมีวัดร้างซึ่งอยู่ทางทิศเหนือบ้านแม่ฮ่องในปัจจุบัน ส่วนสถานที่ก่อสร้างวัดแม่ฮ่องในปัจจุบันนั้นเป็นวัดร้างมาก่อน สมัยก่อนเรียกว่า “กู๋ยาโม”(ยาโม) มีพระธาตุเก่าแก่ตั้งอยู่ ท่านเจ้าอธิการอินคำ อินทวิชัย แต่เดิมท่านอยู่วัดเด่นกระต่าย อยู่ทางทิศตะวันตก และต่อมาได้อพยพมาตั้งวัดที่นี่ โดยย้ายมาจากบ้านเด่นมาตั้งอยู่รวมกันกับศรีทธาและประชาชนเริ่มมาอยู่รวมกัน และทำการขุดร่องเพื่อทำเป็นบ่อปลา ผู้เฒ่าผู้แก่ เล่าว่าสมัยก่อนมีไม้ฝางอยู่หลายแห่ง แต่เวลานี้ไม่รู้ว่ายู่ที่ไหน เมื่อสมัยที่ผู้วิจัยยังเป็นเด็กสามารถชี้ให้ดูได้หลายแห่ง ร่องลำไยนั้นอยู่ทางทิศใต้ ออกไปทางทิศตะวันตก ร่องลำไยนี้จะใหญ่กว่าร่องอื่น ๆ ส่วนการสร้างวัดนั้นพ่อหนานอินคำ (หรือ ครูควาย) เริ่มมีการสร้างวัดเรื่อย ๆ มาจนเสร็จและยกวัดบ้านเด่นมารวมกัน ดังนั้นจึงประชาชนและชาวไทยของ ล่ามช้าง บ้านหลุก ประดู่ป่า ก็มาอยู่รวมกัน บ้านแม่ฮ่องก็เลยมีทั้งคนเมืองและคนของปะปนกัน ชื่อวัดแม่ฮ่อง ตั้งขึ้นเมื่อสมัย จอมพล ป ให้เปลี่ยนชื่อวัดสมัยนั้น อาตมาเป็นพระแล้วและดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะอำเภอหางดง ให้เปลี่ยนอาตมาก็เสนอชื่อ ฉายาพ่อหนานอินคำ (พ่อหนานควาย) อินทวิชัย มาเป็นวัดอินทวิชัยจนทุกวันนี้ (จากคำบอกเล่าของท่านพระครูสถิตยธรรมภินันท์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่อง (อินทวิชัย) ,2548)

ประวัติความเป็นมาของวัด

วัดอินทวิชัย ตั้งอยู่เลขที่ 129 หมู่ 9 ตำบลแม่ก้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สถานที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา น.ส.3 เลขที่ 68

อาณาเขต

ทิศเหนือประมาณ 2 เส้น 9 วา	จดทางสาธารณะ
ทิศใต้ประมาณ 2 เส้น 12 วา	จดลำเหมืองและโรงเรียน
ทิศตะวันออกประมาณ 2 เส้น	จดผนังสาธารณะ
ทิศตะวันตกประมาณ 1 เส้น 10 วา	จดลำเหมืองสาธารณะ

มีที่ธรณีสงฆ์ 1 แปลง เนื้อที่ 3 งาน 50 ตารางวา น.ส.3 ก เลขที่ 62 อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วย อุโบสถ วิหาร กุฏิ เจดีย์ อาคารเอนกประสงค์ 2 หลัง โรงครัว วัดอินทวิชัย (แม่ฮ่อง) ได้รับอนุมัติจากการศาสนาให้เป็นวัดโดยสมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ. 2445 โดยมีเจ้าอธิการอินคำ อินทวิไช เป็นเจ้าอาวาส โดยเมื่อมาอยู่ใหม่นั้นใช้ชื่อว่า “วัดชัยชนะมงคล” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนนามวัดเสียใหม่ว่า “วัดอินทวิชัย” เพื่อให้สอดคล้องกับเจ้าอาวาสผู้สร้างวัดวัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2498 และผูกพัทธสีมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2522 การบริหารคณะสงฆ์มีเจ้าอาวาสเท่าที่ทราบ 4 รูป ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

1. เจ้าอธิการอินคำ อินทวิไช	เจ้าอาวาส
2. พระครูอินคำ ยติโกโร	เจ้าอาวาส
3. พระมหาเกษม อคคปัญโญ	เจ้าอาวาส
4. พระครูสถิตยธรรมภินันท์	เจ้าอาวาสปัจจุบัน

(2) สภาพทางภูมิศาสตร์

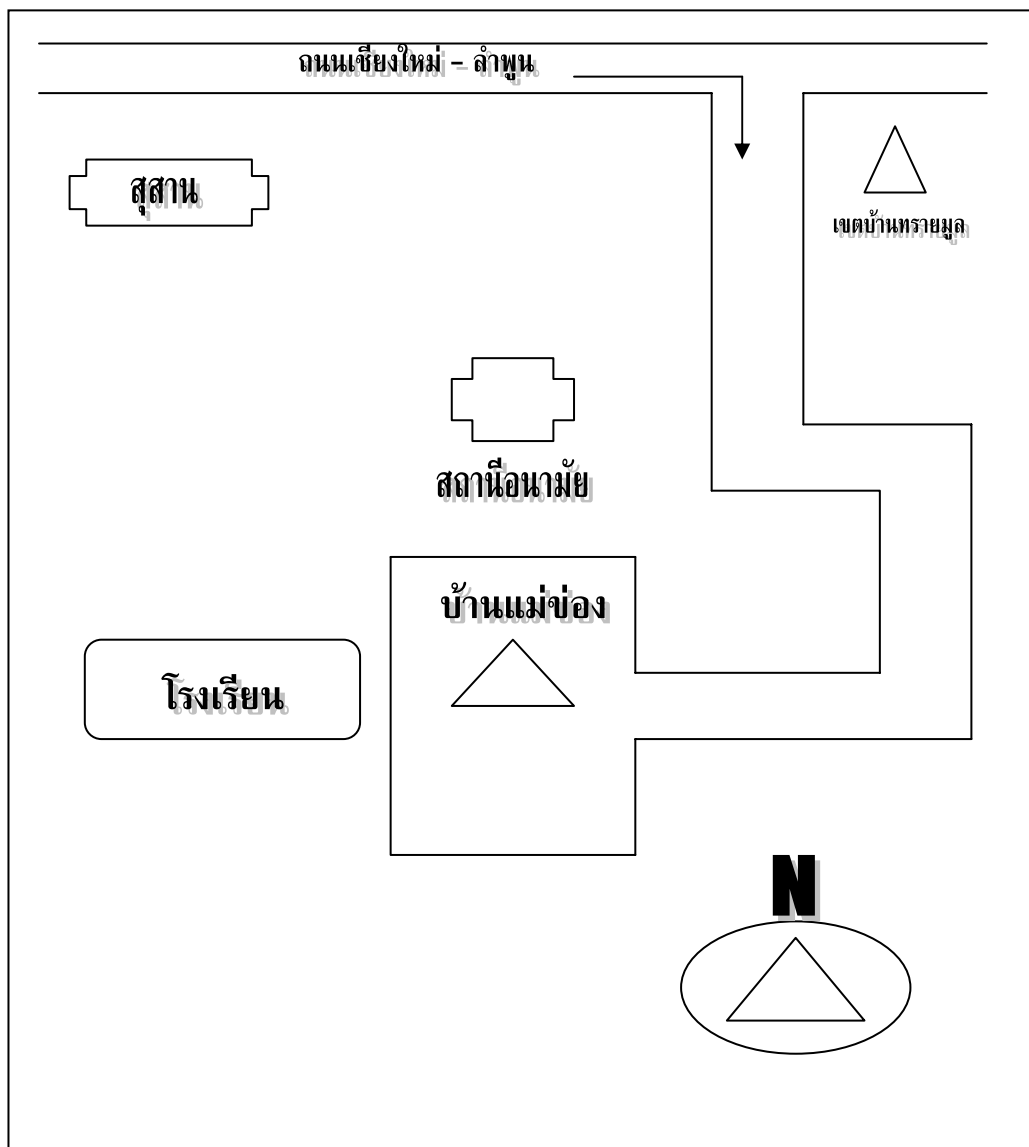
บ้านแม่ฮ่องหมู่ที่ 8 ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอสันป่าตอง พื้นที่แนวขนานยาวกับลำน้ำปิงระยะทาง 14 กม. ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง มีประชากรทั้งหมด 726 คน แยกเป็นชาย 356 แยกเป็นหญิง 368 คน

ที่ตั้งของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านแม่กึ่งน้อย หมู่ที่ 9 ตำบลทุ่งด้อม	
ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านแม่ฮ่องกลาง หมู่ที่ 9 ตำบลแม่แก้ว	
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ลำน้ำปิง	
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านทรายมูล หมู่ที่ 9 ตำบลแม่แก้ว	

ซึ่งสามารถนำเสนอในรูปแบบของแผนภาพแสดงที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ตามลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านดังภาพประกอบ (ดูแผนภาพ 3)

แผนภาพ 3 : ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ชุมชนบ้านแม่ฮ่อง หมู่ที่ 8 ตำบลแม่ก้ำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

(3) สภาพสังคมและประชากร

การปกครอง

สภาพในหมู่บ้านแม่ฮ่องส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ มีการช่วยเหลือและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตลอดจนการรวมกลุ่มกันในหมู่บ้านเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ในการปกครองในหมู่บ้าน มีสมาชิก อบต.ตำบล และกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ หลายกลุ่ม เช่น

- กลุ่มเกษตรกรทำสวน จำนวน 35 คน
- กลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 35 คน
- กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 25 คน
- กลุ่มหนุ่มสาว จำนวน 20 คน

มีจำนวนประชากรทั้งหมด รวม 662 คน

แยกเป็นเพศชาย 316 คน

แยกเป็นเพศหญิง 346 คน

(4) สถานการศึกษาและการสาธารณสุข

สถานการเรียนรู้

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพบว่า หมู่บ้านแม่ฮ่อง หมู่ที่ 9 ตำบลแม่กา อำเภอน้ำตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 1 โรง จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนเรียนทั้งหมด 155 คน มีครูทำการสอน จำนวน 9 คน และได้ใช้สถานที่โรงเรียนเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย

หมู่บ้านแม่ฮ่อง หมู่ที่ 9 ในชุมชนนั้นได้จัดให้มีอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นผู้ที่ให้ความรู้การดูแลสุขภาพเบื้องต้นให้กับพี่น้องชาวบ้านและเป็นตัวแทนของสถานีอนามัยในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่พี่น้องชาวบ้าน และสามารถทำการพยาบาลเบื้องต้น เช่น การวัดความดัน การตรวจมะเร็งในเต้านม และการตรวจหาโรคเบาหวาน ซึ่งได้รับการอบรมจากสถานีอนามัยตำบลและอำเภอในการตรวจวิเคราะห์หาสาเหตุของอาการดังกล่าว และหากมีผู้ป่วยที่มีอาการหนักจะทำหน้าที่ประสานไปยังสถานีอนามัย และโรงพยาบาลใกล้เคียงต่อไป ในส่วนของปัญหาโรคเอดส์นั้น อสม.จะทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและการอยู่ร่วมกันกับคนปกติ โดยได้รับ

การสนับสนุนจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในจัดทำโครงการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำอย่างไรให้ห่างไกลจากโรคเอดส์ ในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นทั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี แม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว และกลุ่มผู้สูงอายุ ประชาชนในหมู่บ้านแม่ฮ่องหากเกิดการเจ็บไข้ ก็จะใช้บริการสถานอนามัยบ้านทรายมูล ซึ่งห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1 กิโลเมตร จึงทำให้ สุขของพี่น้องชาวบ้านมีสุขภาพดีถ้วนหน้า

(5) สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชาชนในหมู่บ้านแม่ฮ่องหมู่ที่ 9 ตำบลแม่ก้า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น การประมง การปลูกลำไย พืชผักสวนครัว ค้าขายและรับจ้างทั่วไป และด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านติดกับลำน้ำปิงซึ่งกั้นระหว่าง จังหวัดลำพูน จึงส่งผลชีวิตความเป็นอยู่ดีมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ จึงเหมาะแก่การทำการเกษตร และการทำประมงขนาดเล็ก ในด้านการคมนาคม หมู่บ้านแม่ฮ่อง หมู่ที่ 9 เป็นเขต ติดต่อกับจังหวัดลำพูน โดยมีลำน้ำปิงกั้นระหว่าง 2 จังหวัด จึงให้การคมนาคมมีความสะดวกสบายและสามารถที่จะนำสินค้าทางการเกษตรมาจำหน่ายและแลกเปลี่ยนสินค้า กันอย่างสะดวกสบายส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจและชุมชนในชุมชน/หมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี ขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

(6) ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของปัญหา

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของบ้านแม่ฮ่องที่มีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากใกล้กับ ลำน้ำปิง ซึ่งสามารถทำประโยชน์ในการเกษตรเช่น การเลี้ยงปลาเพื่ออุปโภคและบริโภค การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ลำไย และผลไม้อื่น ๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชน ตลอดจนการปลูกพืชผักสวนครัว ทั้งพืชอายุสั้น ซึ่งทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ตลอดปีและรวมถึงการค้าขาย และการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว การมีรายได้ดีส่งผลในด้านวัตถุนิยม การบริโภคนิยมและมีรสนิยมในด้านต่าง ๆ การอยู่ร่วมกันในสังคมก็เปลี่ยนไป

สถานการณ์โรคเอดส์ภายในชุมชน

สถานการณ์เอดส์เริ่มมีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2536 มีผู้เสียชีวิตจาก โรคเอดส์ อายุเฉลี่ยประมาณ 35-40 ปีขึ้นไป ซึ่งในระยะแรกพี่น้องชาวบ้านเกิดความหวาดกลัว ต่อโรคเอดส์นี้เป็นจำนวนมาก เกิดการรังเกียจต่อกลุ่มผู้ติดเชื้อ และเมื่อใดก็ตามที่รู้ว่า ครอบครัวนั้นเสียชีวิตจากโรคเอดส์ ก็จะไม่มีการช่วยเหลือและร่วมงานเหมือนเมื่อครั้ง

อดีต คงเหลือแต่ญาติที่เท่านั้นที่ช่วยกัน เหตุที่พี่น้องชาวบ้านเกิดความกลัวนั้นโดยมีความคิดว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อได้ง่าย และเป็นโรคที่น่ากลัวสามารถคร่าชีวิตได้ด้วยความรวดเร็ว

ผู้ที่ได้รับผลกระทบ เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ลูกหลาน และผู้สูงอายุ เนื่องจากขาดความรู้ส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน มีการอยู่อย่างหวาดผวาและกลัวต่อโรคร้ายที่เกิดขึ้นตลอดเวลาการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนก็จะไม่มีใครให้ความร่วมมือเหมือนเช่นอดีต

ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์ซึ่งเป็นบุคคลที่พี่น้องชาวบ้านให้ความเคารพและศรัทธาได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการประสานงานในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาเผยแพร่ความรู้ในเชิงรุกให้กับพี่น้องชาวบ้าน เพื่อให้ได้รับทราบและมีความเข้าใจต่อปัญหาสถานการณ์โรคเอดส์ที่เกิดขึ้น การเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนทำให้พี่น้องชาวบ้านเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อจากการดำเนินงานดังกล่าวพบว่า พี่น้องชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีและลดการรังเกียจต่อผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อมากขึ้น จึงทำให้พี่น้องชาวบ้านในหมู่บ้านอยู่อย่างปกติสุข ทั้งนี้เพราะผู้นำที่เห็นถึงความทุกข์ร้อนของพี่น้องชาวบ้านเป็นปัญหาของตนเอง และเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำอะไรให้ชุมชน หรือหมู่บ้านอยู่อย่างสันติสุข และเป็นที่มาของการที่พระสงฆ์ที่บทบาทในการสงเคราะห์และให้การช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ พระสงฆ์ไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่ในการเทศน์อบรมสั่งสอนประชาชนเท่านั้น ในสถานการณ์ปัจจุบัน พระสงฆ์ได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาความคิดและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลต่อพี่น้องประชาชนที่ให้การเคารพและศรัทธาอย่างแท้จริง

4. บริบทชุมชนชุมชนบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย

จังหวัดเชียงใหม่

(1) ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ 60-70 ปีมาแล้ว ชาวบ้านเจดีย์แม่ครัวส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำปิง สมัยก่อนบริเวณนี้ยังเป็นป่าทึบมากจึงไม่มีใครกล้าเข้า (ท่านพระครูเล่า) ต่อมาได้มีชาวบ้านซึ่งตามหาวัวที่หายไปบริเวณนี้ และได้พบกับสถานที่ที่บ่งบอกว่าเป็นบริเวณวัดเก่าและไม่ห่างไปมากนักก็พบกับฐานเจดีย์เก่าไปประมาณ 500 เมตร จึงบอกให้คนเฒ่าคนแก่และชาวบ้านพากันมาดู ก็พบวัตถุโบราณมากมาย เช่น พระพุทธรูป พระเครื่องใต้ฐานเจดีย์ ชาวบ้านจึงร่วมกันบูรณะทำเป็นที่ที่ธรณีสงฆ์ จากนั้นก็นิมนต์พระมาสวดและนิมนต์เจ้าอาวาสมาเข้าพรรษาประมาณ 5-6 รูป จากนั้นปี พ.ศ. 2481 ทางสหกรณ์ได้เข้ามาจัดสรรที่ดินเลยแบ่งตั้งแต่สมัยของพระดวง รัตนธมโม และได้ก่อตั้งวัดขึ้นชื่อวัดเจดีย์แม่ครัว ในปัจจุบัน

เดิมที่บ้านเจดีย์แม่ครัวมีชื่อว่าบ้านดิงงามเหตุเพราะที่ทางตะวันออกของเจดีย์มีต้นไม้ใหญ่ชื่อต้นดิงจิ้น ซึ่งมีใบเรียบเรียบร้อยสวยงามมาก ถ้าเป็นตอนกลางคืนพระจันทร์เต็มดวงก็จะเห็นลักษณะคล้ายผู้หญิงพวงวโรยกำลังเดิน เวลาลมพัดผ้าสะไบจะปลิวไปมา หลังจากทำการสร้างวัดและบูรณะเจดีย์เสร็จแล้ว ต้นดิงก็ได้ตายลงจากนั้นก็ได้ทำการสืบค้นประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านว่ามีความเป็นมาอย่างไร จึงได้ไปสืบค้นที่วัดร่องอ้อ ตำบลฝึะ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ความว่าบริเวณดังกล่าวแต่ก่อนเป็นพื้นที่ทำเหมืองเรียกว่าเหมืองจิ้น เหตุที่ว่าเหมืองจิ้นเพราะว่ามีการเก็บภาษีจากชาวบ้านและชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีเงินให้เก็บก็เลยโดนเกณฑ์มาขุดเหมืองจึงได้ชื่อว่าเหมืองจิ้นนี้ และบริเวณนี้เคยเป็นที่พักของกลุ่มแม่ครัวที่ทำอาหารเลี้ยงคนมาขุดเหมืองจึงสันนิษฐานว่ากลุ่มแม่ครัวช่วยกันสร้างเจดีย์ ก็เลยได้ชื่อว่าเจดีย์แม่ครัว

สมัยก่อนได้มีหมู่ที่ 3 คือ ที่เจดีย์แม่ครัวหมู่เดียวต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกเรื่อย ๆ เนื่องจากประชากรเยอะขึ้น ได้แยกออกไปเป็น 12 หมู่บ้านด้วยกัน คือ จากหมู่ 3 แยกออกเป็นหมู่ที่ 3 ต่อมาแยกออกเป็น หมู่ที่ 6 ก็แยกเป็นหมู่ที่ 9 แยกออกอีกเป็นหมู่ที่ 11 ซึ่งล้วนเป็นศรัทธาวัดเจดีย์แม่ครัวทั้งนั้น และแยกออกไปอีก จนถึง 11 หมู่บ้าน และได้สร้างวัดในหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ทีหลัง

รายได้ต่อครัวเรือน/ปี เฉลี่ยประมาณ 100,000-200,000 บาท ต่อครัวเรือน แต่ก็มีรายจ่ายมากเพราะต้องใช้ทุนในการทำเกษตร เช่น ซื้อปุ๋ยมาใส่พืช จ้างคนงานเก็บเกี่ยว ปัญหาอีกอย่าง คือ ต้องส่งลูกเรียน ซึ่งต้องใช้เงินมากจึงมีเงินเก็บน้อยหรือไม่มีเลย ชาวบ้านประมาณ 80 % เป็นหนี้แทบทั้งสิ้น การตั้งบ้านเรือนจะตั้งอยู่ตามแนวถนน ส่วนหมู่บ้านที่เป็นศรัทธาใดก็อยู่รอบ ๆ วัดเจดีย์แม่ครัว บ้านเรือนจะกระจัดกระจายตามหมู่บ้านนั้น ๆ

ที่ดินทำกินจะอยู่รอบ ๆ วัดเจดีย์แม่ครัวพื้นที่ทำเกษตรใหญ่ ๆ จะอยู่หน้าวัดเจดีย์แม่ครัว สาเหตุที่ชาวบ้านทำการเกษตรหมุนเวียนเพราะบ้านเจดีย์แม่ครัวมีแหล่งน้ำสาธารณะปโภคดี มีน้ำแม่ปิงไหลผ่านคลองชลประทานก็ไหลผ่าน จึงมีน้ำใช้ในการเกษตรทั้งปี

ตลาดบ้านเจดีย์แม่ครัวมีตลาดสด 1 แห่ง เป็นสถานที่มีการค้าขายกันและกัน ซึ่งมีคนมาจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก สาเหตุเพราะมีโรงงาน บริเวณนี้อยู่มากพอเลิกงานส่วนมากจะมาซื้ออาหารกลับบ้าน ซึ่งตลาดจะอยู่ห่างจากวัดเจดีย์แม่ครัว ประมาณ 200 เมตร

ด้านศาสนา

วัดเจดีย์แม่ครัว ตั้งหมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย และจากประวัติตอนหนึ่งต่อมาในอดีตได้มีการขุดลอกเพื่อพัฒนาเมือง

เชียงใหม่ และได้เกณฑ์ชาวบ้านมาช่วยกันขุดคลอง แยกจากแม่น้ำปิงมาถึงหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว และปัจจุบันได้เป็นที่พำนักของแม่ครัวที่นำอาหารมาเลี้ยงผู้ที่มาช่วยขุดคลอง ซึ่งอยู่ห่างจากองค์พระเจดีย์มาทางทิศตะวันตกประมาณ 200 เมตร ต่อมาจึงเรียกเป็นชื่อหมู่บ้านและวัดกันว่า “เจดีย์แม่ครัว” และในปี พ.ศ.2480 สหกรณ์ได้เข้าไปจัดสรรที่ดินบริเวณนั้นเป็นสหกรณ์นิคม ชาวจึงเห็นว่าที่ตั้งของวัดเดิมนั้นมีความลำบากในการเดินทางไปทำบุญ จึงได้ปรึกษารื้อกันเพื่อขยายจากที่เดิมมาสร้างในที่ของสหกรณ์ซึ่งติดกับทางหลวง ข้ามคลองมาทางทิศตะวันตกประมาณ 500 เมตร และได้ร่วมกันรื้อสิ่งปลูกสร้างมาสร้างใหม่คงเหลือแต่องค์พระเจดีย์ในที่วัดเดิมซึ่งอยู่ในที่ธรณีสงฆ์

ลำดับเจ้าอาวาส

1.พระภิกษุแดง	พ.ศ.2477-2483
2.พระภิกษุแก้ว	พ.ศ.2483-2488
3.พระอธิการดวง บุญธรรมโม	พ.ศ.2489-2507
4.พระอธิการนิกร อาภาชโร	พ.ศ.2508-2510
5.พระครูรัตนวิบูลย์ (แก้ว กิตติญาโณ)	พ.ศ.2511-2540
6.พระครูสมุหวิเชียร คุณธรรมโม	พ.ศ.2540-2541
7.พระอธิการธงชัย จิตเมธี	พ.ศ.2542-ปัจจุบัน

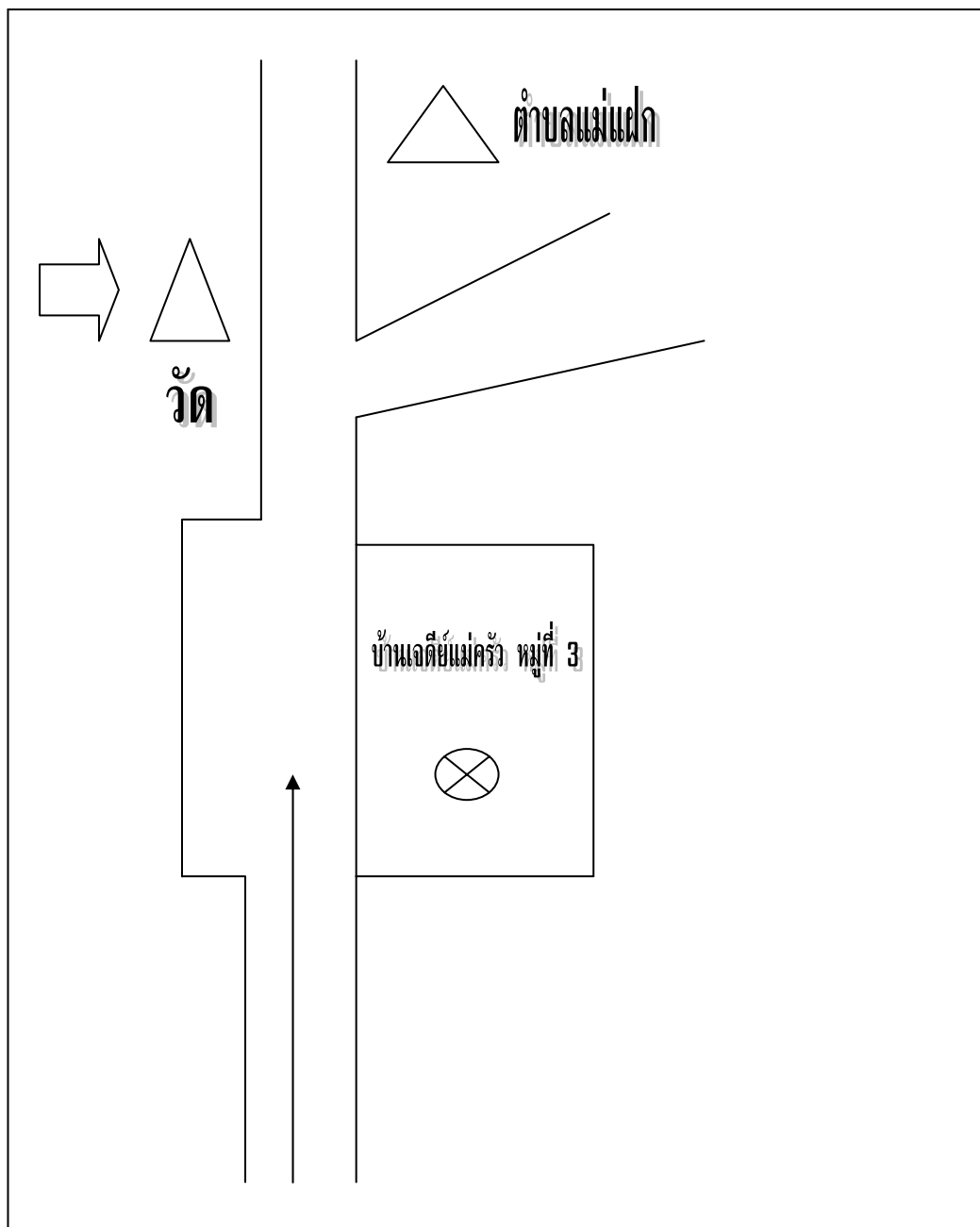
(2) สถาปทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านแม่แฝก หมู่ที่ 1
ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านเจดีย์พัฒนา หมู่ที่ 11
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านแพะเจดีย์ หมู่ 6
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ บ้านกลางพัฒนา หมู่ 9

(ดูแผนภาพ 3)

แผนภาพ 4 : ที่ตั้งของบ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่

(3) สภาพสังคมและประชากร

ที่ผ่านมามีผู้ใหญ่บ้านอยู่ 4 - 5 คน เพราะการเป็นผู้ใหญ่สมัยก่อนจะดำรงตำแหน่งจนเกษียณอายุราชการ กำนันก็อยู่ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ในส่วนของวัดเจดีย์แม่ครัว สามารถแยกออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ

1. บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบล แม่แฝกใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. บ้านแม่เจดีย์ หมู่ที่ 6 ตำบล แม่แฝกใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. บ้านกลางพัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบล แม่แฝกใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
4. บ้านเจดีย์พัฒนา หมู่ที่ 11 ตำบล แม่แฝกใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การปกครอง

บ้านเจดีย์แม่ครัวมีจำนวนประชากรทั้งหมดรวม 617 คน แยกเป็นเพศชาย 292 คน แยกเป็นเพศหญิง 325 คน (ข้อมูลปี 2548) ตารางแสดงจำนวนประชากร

ตาราง 12 จำนวนประชากรบ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย

อายุ (ปี)	เพศชาย	เพศหญิง	หมายเหตุ
0-4	8	11	
5-9	11	11	
10-14	17	18	
15-19	27	19	
20-24	30	24	
25-29	17	25	
30-34	18	20	
35-39	16	27	
40-44	30	33	
45-49	49	41	
50-54	11	23	
55-59	11	15	
60-64	9	10	
65-69	7	6	
70-74	11	16	
75-79	2	11	
80 ขึ้นไป	2	11	

ที่มา : สถานีอนามัยบ้านเจดีย์แม่ครัว

(4) สภาพการศึกษาและการสาธารณสุข

สภาพการเรียนรู้

สภาพการเรียนรู้ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัวมีการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล-ประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด รวม 158 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 9 คน

ด้านสาธารณสุข

ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว เป็นสถานที่ตั้งของสถานีนามัยบ้านเจดีย์แม่ครัว ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดูแลรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้กับพี่น้องประชาชนในเขตพื้นที่บริการ ซึ่งเปรียบเสมือนสถานพยาบาลเบื้องต้น

ตารางกิจกรรมการดำเนินงานของสถานีนามัย

ตาราง 13 การทำกิจกรรมและการดำเนินงานของสถานีนามัยบ้านเจดีย์แม่ครัว
ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

วัน	รายการ	หมายเหตุ
จันทร์	คลินิกทั่วไป	
อังคาร	คลินิกทั่วไป/อนามัยแม่และเด็ก	เยี่ยมบ้าน
พุธ	คลินิกทั่วไป/ตรวจสุขภาพเด็กดี	เยี่ยมบ้าน
พฤหัสบดี	คลินิกวางแผนครอบครัว	เยี่ยมบ้าน
ศุกร์	อนามัยโรงเรียน	เยี่ยมบ้าน

ตารางกิจกรรมนอกสถานที่ของสถานีนามัย

ตาราง 14 การทำกิจกรรมนอกสถานที่ของสถานีนามัยบ้านเจดีย์แม่ครัว
ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

วัน	สัปดาห์	รายการ
อังคาร	2 ของเดือน	ตรวจครรภ์
พุธ	2 ของเดือน	คลินิกสุขภาพเด็กดี/ฝึกพัฒนาการเด็ก
ศุกร์	3 ของเดือน	พบกลุ่มเทียนแห่งชีวิต
อังคาร	4 ของเดือน	กลุ่มผู้สูงอายุและโรคไม่ติดต่อ
พุธ	4 ของเดือน	คลินิกเบาหวานและความดันโลหิตสูง
ศุกร์	ทุกสัปดาห์	ค้นหาเบาหวานในสถานีนามัย
พุธ	3 ของเดือน	ประชุมประจำเดือน อสม.
	ทุก 2 เดือน	ประชุมประชาคมตำบล

(4) สภาพเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

อาชีพของคนในชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำนาเป็นอาชีพหลัก โดยอาศัยน้ำจากน้ำฝนและลำน้ำจากเหมืองฝาย และการปลูกพืชหลังการเก็บเกี่ยวข้าว เช่น การปลูกยาสูบ กระเทียม ถั่วเหลือง และพืชผักสวนครัว เป็นอาชีพเสริม และการปลูกพืชหมุนเวียน เช่น มะระจีน มะเขือเทศ แตงกวา ถั่วฝักยาว เป็นต้น และการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงเป็ด ไก่ และปลา นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีอาชีพเสริมด้วยการรับจ้างทั่วไป การค้าขายและรับราชการ จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่และฐานะในเกณฑ์ดี โดยท่านเจ้าอาวาสจะเข้าไปสนับสนุนการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ คือนำเอาปุ๋ยชีวภาพไปใช้ในการทำเกษตรไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมีมาใส่ หรือบอกให้ชาวบ้านทำปุ๋ยหมักจากต้นข้าวโพด หรือทำเป็นปุ๋ยสดในแปลง ไม่ต้องไปซื้อจี้วจากที่ไกล เช่น จาก จังหวัดแพร่ ซึ่งต้องใช้ทุนในการขนส่งมาก จะเห็นได้ว่าแทบทุกหลังคาเรือนมีการสร้างบ้านอย่างมั่นคงถาวรแสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจมีสภาพคล่องและดีตามสภาพการณ์ของชุมชน

(5) สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

อาชีพของคนในชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำนาเป็นอาชีพหลักโดยอาศัยน้ำฝนและน้ำจากเหมืองฝาย การปลูกพืชหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว เช่น การปลูกยาสูบ กระเทียม ถั่วเหลือง และพืชผักสวนครัว เป็นอาชีพเสริม และการปลูกพืชหมุนเวียน เช่น มะระจีน มะเขือเทศและอื่น ๆ เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงเป็ด ไก่และปลา นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีอาชีพเสริมด้วยการรับจ้างทั่วไป การค้าขายและรับราชการ จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่และฐานะในเกณฑ์ดี โดยท่านเจ้าอาวาส จะเข้าไปสนับสนุนการทำเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ คือนำเอาปุ๋ยชีวภาพไปใช้ในการเกษตรไม่ต้องไปซื้อปุ๋ยเคมี โดยแนะนำให้ชาวบ้านทำปุ๋ยหมักจากต้นข้าวโพด หรือทำปุ๋ยสดในแปลง

จากความหลากหลายในการผลิตและการประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้แก่ประชากร คือการทำการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ภายในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย ทำให้ประหยัดในส่วนของการซื้อปุ๋ยเพื่อนำมาใช้ในการเกษตร

(6) ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่บ้านเจดีย์แม่ครัวส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านผูกพันกับทุ่งนา สายน้ำ วัด และความเป็นชุมชน จากวัฒนธรรมของชุมชน เกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาน้ำฝนและรับเหมืองฝาย วัวควายและปศุสัตว์จากธรรมชาติ ตลอดเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา ชาวบ้านในเขตเจดีย์แม่ครัวและใกล้เคียงเริ่มมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตเป็นเกษตรกรรมแผนใหม่ที่พึ่งพาระบบน้ำชลประทาน ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และรถไถมากขึ้น ตามลำดับ ประกอบกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งในลักษณะแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้ได้นำเอาวัฒนธรรมแบบสังคมเมืองเข้ามาสู่ชุมชน ผลกระจายความเจริญนี้เองทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป คนหนุ่มสาวเริ่มละทิ้งที่ทำกินหลังไถลเข้าสู่โรงงาน หรือเข้าไปทำงานงานในตัวเมือง ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมา โรคเอดส์ก็เช่นกัน ความรุนแรงของปัญหาโรคเอดส์เริ่มมีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2535

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ของโรคเอดส์ภายในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว ส่งผลให้กับหลาย ๆ ฝ่ายทั้ง วัด ประชากรในชุมชนเองก็ประสบกับปัญหานี้เช่นเดียวกันทำให้ท่านพระครูวิเชียร และบุคคลจากหลาย ๆ ฝ่ายต้องมาช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดโรคเอดส์เป็นเรื่องใหม่ในขณะนั้น เมื่อมีการระบาคย่อมนต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และบุคคลในหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อกำหนดแผนในการป้องกันปัญหา และส่งเสริมให้มีการรณรงค์ในการให้ความรู้กับประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปัญหาเอดส์และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความหวาดผวากลัวที่จะต้องอยู่ร่วมกัน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เคยทำร่วมกันมาก็จะไม่มีใครให้ความร่วมมือ การแสดงการรังเกียจต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ สามารถเห็นได้ชัดจากการแสดงพฤติกรรมต่อคนเหล่านั้นและผู้ได้รับผลกระทบด้วยเหตุนี้จึงอาศัยความร่วมมือจากบุคคลในหลาย ๆ ฝ่ายและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยอาศัยการใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อก่อให้เกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

5. บริบทชุมชนบ้านกิ้วพรวัว ตำบลจันจัว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

(1) ประวัติและความเป็นมาของชุมชน

เมื่อปี พ.ศ.2401 เจ้าเมืองลำพูน ได้อพยพผู้คนบางส่วนออกจากเมืองลำพูนเพราะความแห้งแล้ง ทรัพยากรธรรมชาติไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จึงย้ายมาตั้งรกรากที่เมืองเชียงแสน (เขตอำเภอแม่จัน แม่สาย เชียงแสน) ซึ่งมีทรัพยากรที่สมบูรณ์ ผู้อพยพส่วนหนึ่งนำโดยนายจันทร์ (จันแต่ม) เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บ้านป่าบงงามซึ่งเป็นเมืองร้าง มีคูเมืองล้อมรอบ มีหนองน้ำขนาดใหญ่ใช้สอย (หนองเจียว) เริ่มจากบ้าน 2-3 หลัง ต่อมาคณะของนายพลได้อพยพมาจากลำพูนและมาสมทบที่นี่ จึงทำให้จำนวนหลังคาบ้านเพิ่มเป็น 20-30 หลังคาเรือน หลายปีต่อมาเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ชาวบ้านจึงร่วมมือกันสร้างอารามขึ้นเพื่อเป็นวัดประจำหมู่บ้าน และที่บ้านลูงหนานใจ แม่ฮุยแปง ได้มีต้นมะพร้าวแก้วอยู่ต้นหนึ่ง จึงได้อาณาเป็นชื่อของหมู่บ้าน อีกอย่างเพราะมีบ้านป่าบงอยู่ใกล้ๆ กัน จึงได้พร้อมใจกันเปลี่ยนชื่อจากป่าบงงาม มาเป็น "กิ้วพรวัว" มาจนถึงปัจจุบันผู้นำหมู่บ้านในสมัยนั้นในสรรพนามแทนตำแหน่งว่า “หมื่น“ บุคคลผู้ได้สรรพนามนี้เป็นคนแรกคือหมื่นหนานคัดคนทรงแสน และมีผู้นำติดต่อมารวม 4 คน คือ

1. หมื่นหนานคัด คนทรงแสน
2. หมื่นปัก ก้นแก้ว
3. หมื่นแจ้ ก้นแก้ว
4. หมื่นหนานเสาร์ ก้นแก้ว

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนสรรพนามผู้นำจากคำว่าหมื่นมาเป็น “ผู้ใหญ่บ้าน“ ราชนามต่อไปนี้

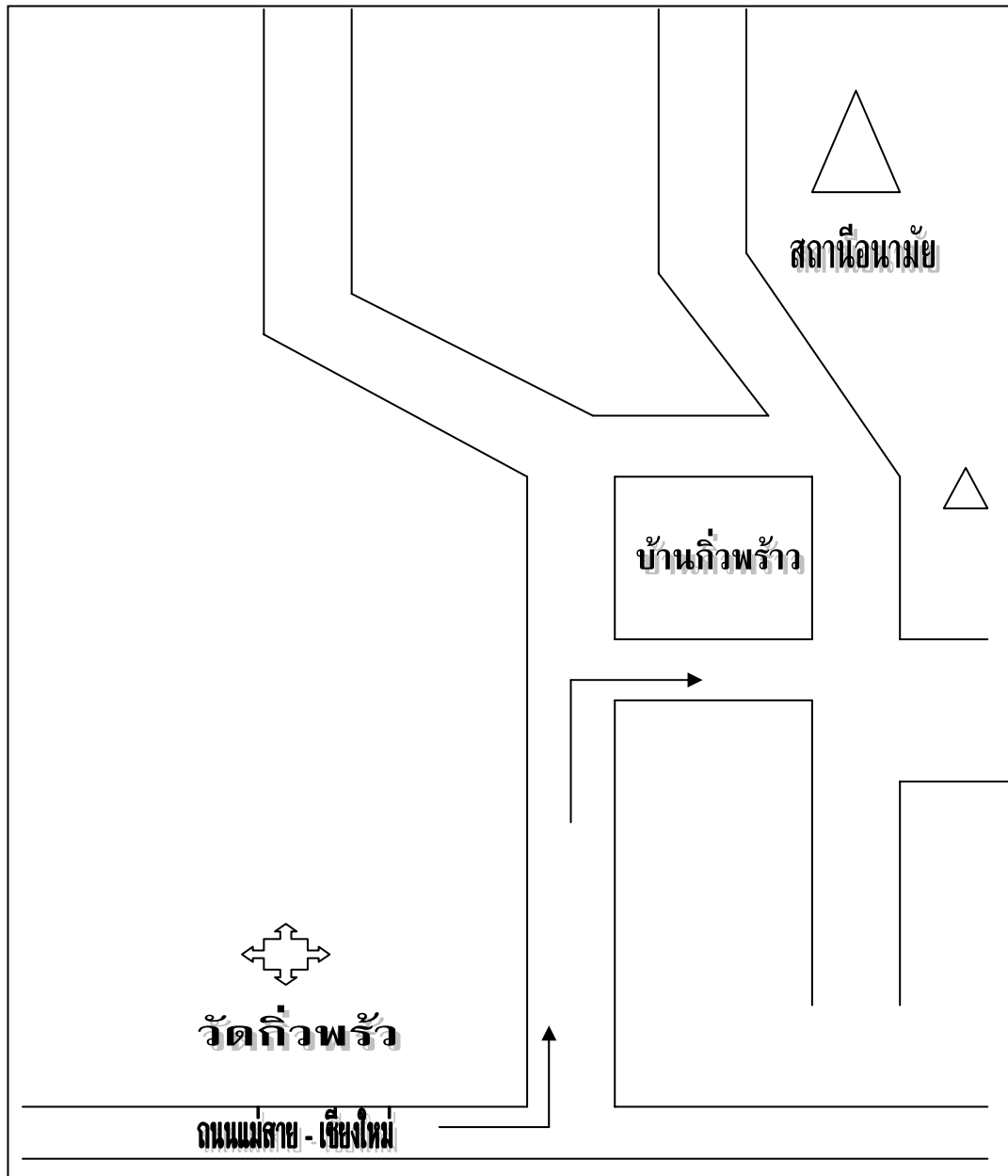
1. นายสุก คนทรงแสน
2. นายมูล ก้นแก้ว
3. หนานเจย ปัญญาหมื่น
4. นายบุญ ติ๊ะต๋องใจ
5. นายบุญลพ ทันทล้ำ
6. นายสมบัติ ไชยสาร

ในสมัยพ่อหลวงเจย ปัญญาหมื่น บ้านกิ้วพรวัวได้ยกฐานะเป็นสุขาภิบาล ตำบลจันจัว ปัจจุบันยกสถานะเป็นเทศบาลจันจัว พ่อหลวงสมบัติ ไชยสาร ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีจันจัวเป็นคนแรก

(2) สภาพทางภูมิศาสตร์

บ้านกิ้วพรวัว เป็นหมู่บ้านค่อนข้างใหญ่ มีการคมนาคมสะดวกจากแม่จันมาตามถนนสายใหญ่ แม่จันเชียงราย กิโลเมตรที่ 10 ถึงทางแยกถนนไปกิ่งอำเภอดอยหลวง จึงมีถนนใหญ่ 2 สายตัดผ่าน มีตลาดชุมชน 1 แห่ง ลานค้าชุมชน 2 แห่ง ถนนในหมู่บ้านทุกสายเทคอนกรีตมาตรฐาน มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน สภาพการเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี เพราะมีถนนเส้นทางการคมนาคมตัดผ่าน (ดูแผนภาพ 5)

แผนภาพ 5 : ที่ตั้งของชุมชนบ้านกิ้วพรวัว ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

(3) สภาพสังคมและประชากร

ปัจจุบันบ้านกิ้วพร้าว มีเนื้อที่ประมาณ 3 ตารางกิโลเมตร อยู่ในเขตเทศบาลจันทวี ห่างจากตัวอำเภอแม่จัน ประมาณ 10 กิโลเมตร ตามถนนสายแม่จัน - เชียงแสน ทางหลวงหมายเลข 1098 จำนวนหลังคาเรือน 387 หลัง ประชากร จำนวน 1,228 ชาย 617 คน หญิง 611 คน ถนนในหมู่บ้านเป็นลาดยาง น้ำทำอุดมสมบูรณ์มีใช้ตลอดปี มีไฟฟ้า โรงเรียน และวัดในชุมชนมีศาสนาเดียวคือศาสนาพุทธ วัดกิ้วพร้าวมีพระอาจารย์สมหมาย เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรทำสวน ทำนา คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมากรีบจ้างใช้แรงงานร้อยละ 30 ค้าขายร้อยละ 18 รับราชการ ร้อยละ 2

ชุมชนกิ้วพร้าวทุกวันนี้เป็นที่ยอมรับทั้งจากภาครัฐ และชุมชนต่างๆ รวมถึงคณะอื่นๆ ที่เข้ามาศึกษาดูงาน ในด้านการทำงาน การทำกิจกรรมในชุมชน การส่งเสริมรายได้ของกลุ่มแม่บ้าน การปลูกฝังจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม ชาวบ้านในชุมชน มีความสัมพันธ์อย่างดี มีวิถีชีวิตอยู่กับคุณธรรม และน้ำใจต่อกัน ดังจะเห็นจากการทำบุญ ตักบาตรทุกวันพระตลอดปี ภาคเช้า ชาวบ้านนำตะกร้าข้าวตอกดอกไม้อาหารหวานคาว ใส่ข้าว ที่บาตรพระพุทธรูปก่อน แล้วไปใส่ที่ฐานข้าวตอกทั้งสี่ในวัด และเสี้ยววัด เวลา 07.15 น. จึงเรียงแถวใส่บาตรพระภิกษุสามเณร สมาทานศีล พระสงฆ์สามเณรสวดชัยมงคลคาถา มั่นนายก เวณตาน กล่าวถวายสังฆทาน ฟังอนุโมทนาภาา รับพร แผ่เมตตา ลาพระ ภาคค่ำ เด็ก ๆ และ ชาวบ้านทั่วไป มาร่วมทำวัตรเย็น สวดสรภัญญะ ฟังข้อคิดธรรมะ สนทนาถามตอบปัญหา ฯ ผลงานจากการกิจกรรมร่วมกันของชุมชนที่ผ่านมา ทำให้ได้รับรางวัลต่าง ๆ คือ

- ได้รับรางวัลหมู่บ้านสามัคคีดีเด่น ของอำเภอปี พ.ศ.2543
- โรงเรียนดีเด่นจังหวัด ปี พ.ศ.2545 - 2546
- โรงเรียนในโครงการพระราชทาน ของภาค ปี พ.ศ.2546 - 2547
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานดีเด่นของจังหวัด ปี พ.ศ.2542 - 2546
- วัดพัฒนาตัวอย่าง 1 วัดหนึ่งตำบล ปี พ.ศ. 2546

ด้านศาสนา

วัดกิ้วพร้าว เดิมชื่อว่า”วัดป่าบง” เนื่องจากประมาณ พ.ศ.2470 มีชาวบ้านที่มาจาก ลำปางและลำพูนมาลงปักรากฐานที่นี่ บริเวณนี้เดิมเป็นป่าไผ่ (ไผ่บง) ปัจจุบันบริเวณป่าช้า ยังคงความร่มรื่นอยู่ เมื่อมีการสร้างอารามครั้งแรกจึงใช้ชื่อว่า “วัดป่าบง” แต่ว่าใกล้ ๆ กัน

นั้นมีชื่อวัดป่าบางด้วย จึงเปลี่ยนชื่อเป็นวัดกิ่งพร้าว และบังเอิญมีต้นมะพร้าวคอดกัวยืนอยู่ใกล้ ๆ วัด จึงใช้ชื่อวัดกิ่งพร้าวและมีมะพร้าวคอดกัวยืนอยู่ที่ด้านสวนป่าของวัดจนถึงปัจจุบัน

ผูกพัทธสีมาเมื่อ พ.ศ.2489 เป็นวัดที่มีพระภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษามากกว่าทุกวัดในตำบลจันทบุรี อาคารเสนาสนะของวัดกิ่งพร้าว จะมีรูปทรงที่แบบล้านนาทั้งวิหารและหอฉัน หอระฆัง ศาลาปฏิบัติธรรม กำแพง กุฏิ ลาบาตร ล้วนเป็นแบบล้านนาทั้งสิ้น กิจกรรมของวัดมีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ตลอดทุกวันพระมีการปฏิบัติธรรมทุกวันสำคัญของชาติและศาสนาวันสำคัญ เช่น วันวิสาขบูชา มาฆบูชา เป็นต้น

(4) สภาพทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพหลัก คือ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เช่นเดียวกับชุมชนบ่อแก้ว สำหรับคนที่มีโอกาสได้รับการศึกษาที่จะประกอบอาชีพรับราชการ และทำงานในบริษัท ห้างร้าน และโรงงานในตัวจังหวัดและต่างจังหวัดและการรับจ้างทั่วไป อาชีพการค้าขายภายในชุมชนและภายนอกชุมชน จนทำให้เกิดการซื้อขายและแลกเปลี่ยนสินค้า ส่งผลทำให้สถานะเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นตามลำดับ

(5) ลักษณะความเปลี่ยนแปลงของปัญหา

ชาวบ้านกิ่งพร้าว มีประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อที่ถือตามกันมาแบบฉบับล้านนาอย่างเหนียวแน่น การปลูกสร้างศาสนสถาน จึงยึดรูปทรงแบบล้านนาเป็นหลัก มีวัดเป็นศูนย์กลาง เชื่อผู้นำเชื่อพระ เชื่อหมอ เชื่อการทำพิธีกรรมไสยศาสตร์ ความเชื่อเหล่านี้ทำให้เกิดความอ่อนไหวทางจิตใจและขณะเดียวกัน ถ้าสามารถประยุกต์ โดยไม่ปฎิวัติ ก็จะกลายเป็นความอ่อนโยนที่เข้าสู่ความเป็นสัมมาทิฐิได้มาก ชาวบ้านกิ่งพร้าวมีความสามัคคีกันมากจนได้รับรางวัลประกาศหมู่บ้านสามัคคีดีเด่น ในสมัยพ่อหลวงสมบัติ ไชยสาร และเป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของจังหวัดอีกด้วย การส่งเสริมการศึกษา และเห็นคุณค่าของการศึกษาดังตัวอย่างจากการรณรงค์การซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ การลงคะแนนปฏิเสธครู ที่ไม่มีประสิทธิภาพการสอน ครูหรือการโรงเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากการทำประชาคมผู้นำบุคลากรหมู่บ้านกิ่งพร้าวทุกกลุ่ม เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ที่วัดกิ่งพร้าว มีการระดมความคิดถึงเรื่องจุดอ่อนจุดแข็งของบ้านกิ่งพร้าว ความต้องการให้มีการเพื่อปรับปรุงและยกเลิกซึ่งต่างให้ความสำคัญด้านการศึกษาประเพณี วัฒนธรรม การสาธารณสุขโลก สิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็นกลุ่มเขียนลงกระดาษนำเสนอข้อคิดปรากฏ

แนวความคิดที่ตรงกันหลายเรื่อง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงระดับความต้องการและความเป็นอยู่ ที่อยู่ในระดับเดียวกัน

ชุมชนในปัจจุบันปัญหาน้อยมาก ส่วนมากเป็นปัญหาวัยรุ่นทะเลาะกัน แต่ก็ไม่มีรุนแรงมากนักอาจเป็นเพราะอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งอารมณ์ร้อนเป็นธรรมดา การแก้ไขปัญหาดังนั้นก็จะเป็นลักษณะแก้ที่ต้นเหตุ ปัญหา วัยรุ่นทะเลาะกัน ก็ให้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ เข้าก็เป็นเพื่อนกันไปเอง ลักษณะเด่นของชุมชน คือการที่มีกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มแปรรูปสมุนไพร แต่ละกลุ่มก็เคลื่อนไหวงานตามที่กลุ่มร่วมกันคิด ซึ่งงานที่ออกมาก็แตกต่างกันไป ถึงแม้การเคลื่อนไหวงานจะแตกต่างกัน ก็ใช้ว่าจะไม่ร่วมกันเลย ทุกกลุ่มร่วมกันทำเมื่อเป็นกิจกรรมของชุมชน โดยมีศูนย์ประสานงานหรือศูนย์กลางการทำงาน ของทุกกลุ่มซึ่งอยู่ที่วัดแก้วพริ้ว โดยมีท่านพระอธิการสมหมาย เป็นที่ปรึกษา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน

ตอนที่ 2 กรณีศึกษา แรงบันดาลใจ แนวคิดและวิธีการของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ ในชุมชน จำนวน 5 รูป

ต่อไปนี้เป็นกรณีศึกษาแรงบันดาลใจ และวิธีการของพระสงฆ์ที่ทำงานด้านเอดส์ในชุมชน 5 รูป โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่มมาเขียนรายละเอียดของแต่ละรายละเอียดดังนี้

2.1 พระชนวรรัตน์ เฑชปญโญ

พระชนวรรัตน์ เฑชปญโญ เกิดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2505 ณ บ้านหัวริน ตำบล พุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรของนายจ้อม นางสาว วรรณสิทธิ์ มีพี่น้องทั้ง หมด 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน เกิดในครอบครัวอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบัน อายุ 42 ปี พรรษา 22 เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 จากโรงเรียนบ้านหัวริน (แสนวิชัยดำรงราษฎร์-นุสรณ์) ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ในขณะที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เริ่มเข้ามาอยู่วัดเพื่อมาเป็นชะโยม (หมายถึง เด็กวัด) เรียนสวดมนต์และเรียนสามเณรศึกษา จนกระทั่งจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว จึงมีเวลาเรียนสวดมนต์มากขึ้นสามารถสอบผ่านสามเณรศึกษา ได้รับอนุญาตจากเจ้าคณะอำเภอสันป่าตองให้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อวันที่ พ.ศ. 2515 ขณะอายุได้ 10 ปี ในระหว่างนั้นต้องเรียนนักธรรมซึ่งเป็นหลักสูตรบังคับของพระภิกษุสามเณร ได้เรียนนักธรรมชั้นตรี โท เอก ที่สำนักเรียนวัดทุ่งเกี๋ย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของวัดหัวรินต้องเดินทางเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร เมื่อเรียนจบนักธรรมชั้นเอกซึ่งเป็นการศึกษาปรีชาธรรม แผนกธรรมชั้นสูงสุด เมื่ออายุ 14 ปี จึงได้เดินทางไปศึกษาต่อทางโลกที่

วัดป่าเส้า ตำบลแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ ชื่อโรงเรียนแม่แตงศึกษาจนจบการศึกษาระดับ 3 ต่อมาได้ย้ายมาศึกษาต่อระดับ 4 ที่สำนักเรียนวัดควนคำม้า อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยไปพักจำพรรษาที่วัดอุโมงค์กลางเวียงเชียงใหม่ (กลางเมืองเชียงใหม่) ต่อมาได้ย้ายไปเรียนต่อระดับ 4 โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ วัดศรีสุพรรณ ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ไปพักจำพรรษาที่วัดปราสาทธรรม (วัดแม่จ๊ก) จนจบการศึกษาระดับ 4 หลังจากนั้นจึงได้เรียนพิมพ์ดีดอีก 1 ปี และได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี พ.ศ. 2523-2524 จนจบ ม.ศ.5 ที่โรงเรียนธรรมราชศึกษา วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พออายุครบอุปสมบทจึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดหัวริน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2525

ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ได้เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา วัดเจดีย์หลวงจังหวัดเชียงใหม่ สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ ในขณะที่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 นั้น ได้จัดทำโครงการพัฒนาสงเคราะห์แก่ชาวบ้านไปด้วย ได้แก่ โครงการเข้าโสตถิก-ธุดงค์กรรม (เข้ากรรม) ณ ป่าช้าบ้านหัวริน (โสตถิกธุดงค์เป็นกิจของพระสงฆ์เพื่อพัฒนาจิตใจด้านวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นประเพณีที่ชาวบ้านคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เมื่อมีการเข้ากรรม ชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญ อุทิศไปให้ผู้ล่วงลับไปแล้วนิยมทำกันในช่วงฤดูหนาว) ระหว่างการเข้ากรรมจะมีชาวบ้านในชุมชนใกล้เคียงมาร่วมทำบุญ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้จากการทำงานโดยได้นำมาใช้เพื่อการพัฒนาสาธารณประโยชน์ของชุมชน เช่น การพัฒนาป่าช้า การสร้างศาลาประจำหมู่บ้าน) การเข้ากรรมใช้เวลาทั้งหมดรวม 7 วัน กิจกรรมประกอบด้วย ภาคเช้าทำบุญ ตักบาตร และให้โอวาทธรรมแก่ชาวบ้าน ภาคบ่ายจัดอบรมวิชาชีพเสริมแก่กลุ่มสตรีแม่บ้าน และการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กเยาวชน ภาคค่ำมีการบรรยายธรรม และช่วงเวลากลางคืนฟังเทศน์ และได้ร่วมกับประชาชนในการร่วมกันการสร้างศาลา และการพัฒนาถนน ในปี พ.ศ.2540 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ (ศน.บ.) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

พระชนวรธน เดิบโตในครอบครัวเกษตรกรยากจนในชนบท ได้ประสบปัญหาในด้านเศรษฐกิจ และมีฐานะทางสังคมเศรษฐกิจที่สูงกว่าเอารัดเอาเปรียบทั้งครอบครัวและญาติพี่น้อง และทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจเมื่อเห็นชาวบ้านที่ประสบปัญหาต่าง ๆ อย่างที่เคยประสบมาในอดีต ด้วยเหตุนี้จึงปรารถนาอยากให้การช่วยเหลือและพยายามให้การช่วยเหลือในโอกาสต่าง ๆ จากประสบการณ์ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่อยากให้การช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาหลุดพ้นจากสถานการณ์นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อในชุมชนเกิดปัญหาผู้ป่วยเอดส์ ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็น

ธรรมในสังคมและประสบปัญหาทั้งทางสุขภาพจิต เศรษฐกิจ และสังคมในการดำเนินชีวิตร่วมในชุมชน พระชนวรรัตนเกิดความคิดที่อยากช่วยเหลือ ประกอบกับประสบการณ์การเรียนรู้จากการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งได้ปลูกฝังแนวคิดด้านการงานเพื่อสังคม จึงทำให้เกิดแนวคิดในการทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม และยังได้รับการจุดประกายจากนโยบายทางสังคมที่มุ่งหวังให้พระสงฆ์เข้ามาทำงานเพื่อการช่วยเหลือสังคมด้านโรคเอดส์ ซึ่งเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2536 เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาและคณะสงฆ์อำเภอสันป่าตอง ได้จัดให้มีการประชุมพระสังฆาธิการขึ้น ณ ที่วัดกิ้วเลหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ในการประชุมครั้งนั้นได้เชิญคณาจารย์จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาวิทยากรเพื่อถวายเป็นความรู้ให้แก่คณะสงฆ์ในเรื่องของสถานการณ์ปัญหาผู้ป่วยที่ติดเชื้อ เอช ไอ วี

ด้านสถานการณ์เริ่มมีความรุนแรงได้มีจำนวนผู้ป่วยในประเทศไทยได้เพิ่มมากขึ้นทำให้คนไข้ล้นโรงพยาบาล จึงมีความคิดเห็นว่าทุกหมู่บ้านมีวัดเป็นศูนย์กลางแต่ละวัดมีศาลาที่ยังว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรควรให้เป็นสถานที่พักรักษาคนไข้ และวัดควรมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระแก่โรงพยาบาล ซึ่งหากแต่ละวัดสามารถช่วยดูแลคนไข้ วัดละประมาณ 5-6 คน ก็จะเป็นการดียิ่ง นอกจากนั้นคณะสงฆ์และเจ้าหน้าที่กรมการศาสนายังได้มีมติพระสงฆ์รูปหนึ่งชื่อพระอธิการดวงจันทร์ วัดอินทวิชัย (แม่ฮ่อง) ได้มาถวายเป็นความรู้และประสบการณ์ในการทำงานโครงการพัฒนาร่วมกับชาวบ้าน โดยได้ดำเนินโครงการกลุ่มออมทรัพย์สำหรับผู้ติดเชื้อเอดส์ หลังจากการประชุมดังกล่าว ก็ได้คิดหาแนวทางที่จะช่วยเหลือมีความเดือดร้อนต้องการที่พึ่งทางจิตใจ เราในฐานะเป็นพระสงฆ์ อยู่ได้ด้วยอาศัยศรัทธาชาวบ้าน หากมีสิ่งใดที่เราสามารถจะช่วยเหลือเขาได้ในยามที่เขามีความทุกข์มีความเดือดร้อนก็ควรจะทำ เพื่อที่จะช่วยเหลือเขาเหล่านั้นได้พ้นความทุกข์ และควรต้องเสียสละเวลาเพื่อความสงบสุขของศรัทธาชาวบ้าน ในเรื่องปัญหาโรคเอดส์ก็เช่นเดียวกันมันเป็นทุกข์ของชาวบ้านทุกคนป่วยและญาติพี่น้อง

จุดเริ่มต้นของการทำงานและบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ใช้เวลาไม่นานได้ขยายกิจกรรมไปสู่กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ และเยาวชน เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมจิตใจและการให้การศึกษาอบรมจริยธรรม โดยมีแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมว่า พระสงฆ์มีการกิจหลักสำคัญ คือ การพัฒนาจิตใจให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ฉะนั้นในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ควรยึดคนเป็นสำคัญและตอบสนองความต้องการในปัจจุบันให้พอเพียง โดยเฉพาะความต้องการด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ซึ่งเชื่อว่าหากบุคคลได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียง ก็จะสามารถพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้ธรรมะ ดังนั้นการสอนธรรมะของพระสงฆ์ไม่ควรแยกจากวิถีชีวิตจริงของคนในสังคม คือ การพัฒนา

คนต้องกระทำควบคู่กันระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและจิตใจ กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และสร้างความสามารถในการต่อรองสนับสนุนจากฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งแสวงหาสิ่งดีที่มีอยู่เพื่อเป็นต้นทุนในการพัฒนา สำหรับบทบาทการดำเนินงานด้านโรคเอดส์ในชุมชน ได้ทำหน้าที่ในหลายบทบาทด้วยกัน คือ บทบาทในการสงเคราะห์จิตใจผู้ป่วยเอดส์ บทบาทในการส่งเสริมอาชีพในกลุ่มผู้ติดเชื้อ บทบาทในการพัฒนาอาชีพในกลุ่มสตรีแม่บ้าน บทบาทในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และบทบาทในการพัฒนาอาชีพในกลุ่มสตรีแม่บ้าน บทบาทในการส่งเสริมอาชีพในกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์และบทบาทในการพัฒนาอาชีพในกลุ่มเยาวชน ตลอดจนบทบาทการให้ความรู้ และให้คำแนะนำ ซึ่งบทบาทต่าง ๆ ทั้งหลายสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

(1) บทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชน

บทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชน เริ่มต้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2538 กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ ได้มีการรวมกลุ่มกัน ณ สถานีอนามัยบ้านหัวรินซึ่งเป็นสถานีนอนามัยประจำตำบล โดยมีนางสมยา อุทาจันทร์ เป็นแกนนำเพื่อชักชวนกลุ่มผู้ติดเชื้อภายในหมู่บ้านหัวรินจำนวน 8 คน เป็นผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 5 คน โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มประสานใจ” กิจกรรมสำคัญของการรวมกลุ่ม คือ การตรวจสุขภาพและพูดคุยกันในทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 1 ของเดือน ตลอดระยะเวลา 6 เดือนของการจัดตั้งกลุ่มประสานใจนั้น ชาวบ้านที่เข้ามารับการตรวจรักษาจากสถานีอนามัยได้มีการแสดงออกการรังเกียจต่อกลุ่มผู้ติดเชื้อ อย่างเห็นได้ชัดทั้งทางกาย วาจา ใจ และมีการนินทาด้วยการซุบซิบทั้งต่อหน้าและลับหลัง ด้วยความรู้สึกกลัวว่า กลุ่มผู้ติดเชื้อที่มากิจกรรมภายในอยู่ในสถานีนอนามัยจะทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการได้รับการแพร่เชื้อตามไปด้วย

เมื่อปัญหานี้เกิดขึ้นทางสมาชิกกลุ่มก็เกิดความไม่สบายใจ จึงได้นำปัญหาเหล่านี้มาปรึกษาเป็นเจ้าอาวาสวัดหัวริน เพื่อขออนุญาตใช้สถานที่วัดเพื่อเป็นสถานที่พบกลุ่ม ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากสถานีนอนามัยประมาณ 100 เมตร สะดวกต่อการตรวจสุขภาพ เจ้าอาวาสวัดหัวรินมีความเห็นใจและรู้สึกถึงความลำบากของผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่ต้องทุกข์ทรมานจากโรคร้ายและปัญหาของสังคมรอบข้าง จึงเห็นสมควรให้กลุ่มผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี หรือกลุ่มประสานใจได้ใช้สถานที่ศาลาบาตรวัดเป็นที่ทำการกลุ่ม และมีการนัดพบกลุ่มทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน การใช้สถานที่ศาลาบาตรวัดเพื่อการพบกลุ่มของผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี นั้นได้สร้างความไม่พอใจแก่ชาวบ้านบางส่วน เพราะความไม่เข้าใจและรังเกียจกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งได้แสดงออกโดยการไม่มาร่วมทำบุญ ตักบาตรที่วัดในวันพระหรือการเขียนจดหมายต่อว่า “วัดเป็นสถานที่สงบ ไม่ควรเอาผู้ติดเชื้อเข้ามาอยู่ในวัด” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสร้างแรงกดดัน

อย่างมากทำให้ต้องหาทางออกโดยไปปรึกษากับเพื่อนพระสหธรรมิกด้วยกันจนทำเกิดกำลังใจที่จะทำงานต่อไป

ปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างชาวบ้าน วัดและกลุ่มผู้ติดเชื่อยังคงมีอยู่ในฐานะเจ้าอาวาสและเป็นเจ้าของสถานที่ ได้พยายามหาทางแก้ไขโดยใช้เวลาทุกเช้าของวันพระสร้างความเข้าใจและโน้มน้าวให้ชาวบ้านเข้าใจเห็นใจผู้ติดเชื่อ หรือในทุกครั้งที่มีการศพในหมู่บ้านจะเทศนา หรือบรรยายธรรมเพื่อให้ชาวบ้านเกิดความเข้าใจและเมตตาต่อผู้ติดเชื่อ ด้วยการพยายามเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ทางสังคมและระบบเครือญาติของคนในชุมชน จะมักพูดเสมอว่า “เราไม่ควรรังเกียจผู้ติดเชื่อเพราะเขาก็เป็นลูกหลานของพวกเรา เขาไม่มีทางออก ไม่มีใครที่จะเป็นที่พึ่ง จึงต้องหันหน้าเข้าวัด เราควรจะมีเมตตาความเอ็นดูเขาบ้าง” พร้อมกันนั้นก็ชักชวนกลุ่มผู้ติดเชื่อ เอช ไอ วี ออกไปเยี่ยมเยียนผู้ติดเชื่อที่อยู่ภายในหมู่บ้านและตำบลทุ่งสะโตก เพื่อที่จะชักชวนให้ผู้ติดเชื่อออกมายอมรับตนเองและเข้ามารวมกลุ่มกันในการเยี่ยมเยียนผู้ติดเชื่อและผู้ป่วย ได้นำเครื่องอุปโภคบริโภคไปมอบให้แก่ผู้ติดเชื่อ อาทิเช่น นม ขนมหั้ว กล้วย ยาสีฟัน พร้อมทั้งได้พูดคุยและให้กำลังใจผู้ป่วยเอดส์โดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับกฎของไตรลักษณ์ เพื่อให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายจากภาวะทุกข์พระชนวรชนักกล่าวกับผู้ติดเชื่อเสมอว่า

“ พระพุทธเจ้าสอนว่ามนุษย์เรานั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือเรื่องจิตใจ เมื่อใจเราดีแล้วจะมีปัญหาอะไรกับร่างกายก็ขอให้ปลงจิตปลงใจบ้าง อย่าไปยึดมั่นถือมั่น คิดว่าเป็นเรื่องธรรมชาติทุกคนต้องเป็นอย่างนี้ ไม่ว่าจะเจ็บป่วยหรือไม่ก็ตาม ร่างกายของคนเราย่อมเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดา เราไม่สามารถจะบังคับหรือหลีกเลี่ยงได้ฉะนั้นเรื่องการเจ็บป่วยจึงเป็นเรื่องธรรมดา และร่างกายเราที่บอกว่ามันเป็นของเราแท้จริงก็ไม่ใช่ว่าของเรา”

นอกจากนั้นการเยี่ยมเยียนผู้ติดเชื่อให้ทำไปพร้อมกับการสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้าน และทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวบ้านและกลุ่มผู้ติดเชื่อ เอช ไอ วี ผลจากการเยี่ยมเยียนกลุ่มผู้ติดเชื่อประมาณ 3-6 เดือนเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อมา จึงทำให้กลุ่มผู้ติดเชื่อแสวงหาแนวทางในการสร้างกลุ่มให้เข้มแข็งด้วยการชักชวนผู้ติดเชื่อให้เข้ามาร่วมกลุ่ม จนได้สมาชิกกลุ่มประสานใจมีจำนวน 24 คน และเริ่มต้นการทำกิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพภายในกลุ่มโดยเริ่มทำกระถางใบตองออกขายในเทศบาลลอยกระทง ซึ่งในกิจกรรมครั้งแรกนี้ต้องได้ใช้ทุนส่วนตัวเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม หลังจากเสร็จสิ้นงานลอยกระทง ทางกลุ่มเริ่มมีเงินทุนจำนวนหนึ่งแต่ยังไม่มากนัก ต่อมาในช่วงสิ้นปี พ.ศ.2539 สมาชิกกลุ่มก็ปรึกษากัน และมีแนวคิดที่จะหาทุนสนับสนุนกลุ่มจึงมีมติภายในกลุ่มที่จะจัดการด์ ส.ค.ส.ปีใหม่ออกขาย (ทั้งที่ไม่มีทุนพอ) จึงได้นำปัญหาดังกล่าวมาปรึกษา และ

ได้รับการสนับสนุนด้านทุน พร้อมกับได้เชิญวิทยากรจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสันป่าตอง มาให้ความรู้ด้านการทำการ์ด ผลจากการจำหน่ายการ์ดทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่มากนัก

หลังจากเสร็จสิ้นเทศกาลปีใหม่นี้แล้ว สมาชิกกลุ่มก็ไม่กิจกรรมอื่นรองรับทำให้ไม่มีงานทำ สมาชิกกลุ่มหาทางออกด้วยการปรึกษากันอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในที่ประชุมเห็นสมควรไปศึกษาดูงานจากสถานที่อื่นก่อน และได้ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการพากลุ่มผู้ติดเชื้อไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เช่น บ้านดอยชีว อำเภอสันกำแพง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิเกื้อคุณของนายแพทย์วิชาญและแพทย์หญิงประครอง วิทยาสัย โดยได้เห็นกลุ่มผู้ติดเชื้อบ้านดอยชีวมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป การประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง เป็นต้น

หลังจากการดูงานในครั้งนั้นทางกลุ่มได้มาปรึกษากันว่าควรเขียนโครงการของบประมาณจากหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนเพื่อหาเงินมาเป็นทุนของกลุ่ม เมื่อตกลงกันได้แล้วก็เสนอโครงการไปของงบประมาณอุดหนุนจากศูนย์ควบคุมโรคติดต่อเขต 10 (สคต.) จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับงบประมาณมาในครั้งนั้นจำนวน 300,000 บาท เมื่อได้เงินมาแล้วทางกลุ่มได้ตกลงกันซื้อจักรเย็บผ้า เพราะสมาชิกของกลุ่มบางคนสามารถตัดเย็บได้ และจะได้ช่วยสอนให้แก่สมาชิกที่สนใจในเรื่องของการตัดเย็บด้วย

ในขณะที่เดียวกันสมาชิกกลุ่มผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี บางคนที่มีอาการอ่อนเพลีย ท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ แต่ยังพอที่จะทำงานเบาบางอย่างได้ แต่ไม่สามารถเข้าร่วมทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่เป็นงานละเอียดได้ จึงหาวิธีการโดยให้ผู้ติดเชื้อเหล่านี้ได้ทำงาน เพื่อป้องกันความวิตกกังวล คลายความฟุ้งซ่าน คิดมากในเรื่องต่าง ๆ ด้วยการให้สมาชิกกลุ่มได้ทำงานที่ง่ายกว่า คือ การหัดทำดอกไม้จันทน์ โดยอาศัยวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ในวัดบ้างแล้ว เช่น เทียน รูป เป็นต้น ส่วนวิธีการทำนั้น ได้อาศัยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการอบรมมาแล้วช่วยสอนการทำดอกไม้จันทน์ ระยะเวลาที่สมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์นั้น คือ ทำในวันนัดพบกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนได้ช่วยกันทำและจำหน่ายดอกไม้จันทน์ ภายในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้านบ้างเพื่อหารายได้เข้ากลุ่ม โดยรายได้จากการจำหน่ายดอกไม้จันทน์นั้น ให้นำเข้ามาบริหารกลุ่มเพียงอย่างเดียว ไม่ได้คิดค่าแรงของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีทุนสำรองเพื่อทำกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป และในระหว่างการทำงานหากพบว่าผู้ติดเชื้อเกิดการซึมเศร้าเป็นทุกข์ พระชนวรรัตน์จะช่วยปลอบโยน และให้กำลังใจและมีความเข้มแข็ง เข้าใจภาวะที่เป็นอยู่และหาหนทางดับทุกข์ ด้วยการใช้สติเป็นเครื่องกำกับ ดังเช่น คำบอกเล่าของนางสมหญิง สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มผู้ติดเชื้อได้เล่าว่า

“ บางครั้งไม่สบายใจ คิดมาก ห่วงลูก ห่วงคนข้างหลัง ทำให้กินข้าวไม่ค่อยได้ เริ่มดูซบลง หลวงพี่ท่านเห็นก็จะถามว่าเป็นอย่างไร ก็จะเล่าให้ท่านฟัง หลวงพี่ถามว่าทำไมกินข้าวเพราะใจไม่กินหรือว่ากายไม่กิน ทำให้คิดได้ว่า ร่างกายนี้ไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเราจริง เราจะควบคุมบังคับมันได้ เราจะสั่งหรือบอกมันได้ว่า ห้ามเจ็บ ห้ามไข้ ซึ่งเราก็บังคับมันไม่ได้ ดังนั้นหากเราสามารถควบคุมจิตใจเราได้ เราก็จะสบายและ ตอนนี้ก็สบายใจขึ้นมาก ”

ส่วนสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการฝึกตัดเย็บเสื้อผ้าจนกระทั่งมีฝีมือดีแล้ว ผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นสามารถจำหน่ายได้ในงานต่าง ๆ ช่วงเวลาที่พระชนวรชนได้รับนิมนต์ไปเป็นวิทยากรบรรยาย ก็ได้นำผู้ติดเชื่อเอส นำสินค้าผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายด้วย และในงานเทศกาลต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มได้แบ่งหน้าที่กันไปจำหน่ายสินค้าในงานนั้นด้วย ซึ่งในระหว่างนี้ทำให้กลุ่มประสานใจเริ่มมีรายได้มากขึ้น จึงได้มีการแบ่งรายได้ส่วนนี้ให้กับสมาชิกกลุ่มที่มาทำงาน โดยคิดค่าแรงงานวันละ 50 บาท สมาชิกกลุ่มมีความพอใจกับรายได้ที่เกิดขึ้น ซึ่งนางสายสุนีย์ รองประธานกลุ่มประสานใจได้กล่าวว่า

“ เข้ากลุ่มแล้วรู้สึกดีมาก มีงานทำให้เราเข้าใจระหว่างกัน ถ้าเราไม่มารวมกลุ่ม อาจต้องไปหางานอย่างอื่นอย่างงานตามท้องไร่ท้องนา ไม่เหมาะสมกับสุขภาพของเรา แม้ว่าแต่เดิมจะมีรายได้ วันละ 150 บาท แต่ก็ต้องอดทนคิดว่าที่เราจะไปทำงานหนัก บางครั้งมีเงินไม่พอใช้ ก็บอกให้ผู้วิจัยว่าเงินไม่พอ การมารวมกลุ่มทำให้เราได้พูดคุยกัน ช่วยทำให้สบายใจอย่างเช่น เมื่อก่อนชาวบ้านเขาไม่ยอมรับ แต่ว่าเดี๋ยวนี้ชาวบ้านเขาเข้าใจเราแล้ว ”

ต่อมาพระชนวรชนได้ชักชวนกลุ่มแม่บ้านให้มาทำงานตัดเย็บเสื้อผ้าร่วมกับผู้ติดเชื่อเอส ผลของการรวมกลุ่มเช่นนี้ทำให้เกิดชื่อเสียงของกลุ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และได้สนใจให้การสนับสนุนด้านทุนหรือในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มพระสงฆ์จากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้มาศึกษาดูงานการทำงานระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้าน และเกิดความพึงพอใจในการทำงานระหว่างพระสงฆ์กับชาวบ้าน จึงได้สนับสนุนกลุ่มประสานใจด้วยการให้ทุนสนับสนุนในการตัดเย็บเสื้อผ้า พร้อมทั้งส่งสินค้าจากกลุ่มประสานใจด้วยการให้ตัดเย็บเสื้อผ้าชุดพระสงฆ์ญี่ปุ่น เมื่อมีการส่งสินค้าเพิ่มขึ้นทำให้สมาชิกกลุ่มต้องทำงานมากขึ้น ด้วยการแบ่งงานกันทำ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแม่บ้านรับผิดชอบเกี่ยวกับการย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ การทอผ้า และกลุ่มผู้ติดเชื่อ เอช ไอ วี รับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า ในกรณีที่ต่างคนต่างทำงานไม่ทันก็มีการช่วยเหลือกันเพื่อให้งานเสร็จทันตามรายการส่งสินค้า ผลตอบแทนจากการทำงานในระหว่างนี้มีค่าตอบแทนแก่สมาชิกกลุ่มผู้ติดเชื่อเอส เพิ่มขึ้นอีก 20 บาทจากเดิม วันละ 50 บาท มีสมาชิกเพียง 4 คน เท่านั้นที่ได้รับส่วนแบ่งเป็นรายวัน วันละ 70 บาท ส่วนกลุ่มแม่บ้านที่เข้า

ร่วมทำงานได้รับค่าตอบแทนจากการรับเหมางานเป็นงาน ๆ ไป โดยเฉลี่ยเดือนละ 3,000 - 5,000 บาท มีสมาชิกจำนวน 12 คน

นอกจากนั้นกลุ่มสตรีแม่บ้านหัวรินได้รวมเป็นกลุ่มขึ้นโดยการแนะนำของทางราชการ เมื่อประมาณปี 2543 ต่อมาได้ส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มสตรีแม่บ้านทำงานร่วมกับกลุ่มผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี เพราะมีแนวคิดให้กลุ่มสตรีแม่บ้านและกลุ่มผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี มาทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ป่วยเอดส์ ผู้ติดเชื้อและคนปกติ ดังนั้นจึงพยายามพูดคุยชักชวนแม่บ้านทั่วไปให้มาทำงานร่วมกับกลุ่มผู้ติดเชื้อ พร้อมทั้งให้ความรู้ในการติดต่อของโรคเอดส์ จนสามารถชักชวนแม่บ้านเข้าร่วมกลุ่มได้ในระยะแรกจำนวน 2-3 คน แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องการปฏิสัมพันธ์โดยแม่บ้านยังไม่กล้าเข้าใกล้ชิด ผู้ติดเชื้อยังคงมีการแยกน้ำดื่ม อาหารระหว่างกัน จึงแก้ปัญหาด้วยการกระทำให้อาหารเป็นแบบอย่าง เช่น การสัมผัสตัวผู้ติดเชื้อที่เป็นเพศชาย และการใช้แก้วน้ำร่วมกับผู้ติดเชื้อ เมื่อกลุ่มแม่บ้านเห็นแบบอย่างดังกล่าวจึงเริ่มมีความรู้สึกที่ดี และมีความใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อมากขึ้น และเมื่อระยะเวลาผ่านไปก็สามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อเป็นปกติ

กิจกรรมที่กลุ่มสตรีแม่บ้าน เริ่มดำเนินการเป็นกิจกรรมแรก คือ การแปรรูปอาหาร เช่น ข้าวแต่น ขนมหอกจอก ขนมหอมเค็มและขนมกะหรี่ปั๊ฟ ทำออกจำหน่ายในช่วงเทศกาลสงกรานต์ กิจกรรมการแปรรูปอาหาร ทั้งนี้กลุ่มได้เห็นแบบอย่างความสำเร็จในการทำกิจกรรมแปรรูปอาหารจากกลุ่มสตรีในหมู่บ้านอื่น ๆ เช่น หมู่บ้านท่าโป่ง อำเภอสันป่าตอง และเมื่อกลุ่มได้ทำการแปรรูปอาหาร พร้อมทั้งนำสินค้าไปฝากขายตามร้านค้าในหมู่บ้านต่าง ๆ แต่จำหน่ายได้ไม่ดี เพราะความเข้าใจของชาวบ้าน คิดว่ากลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ทำขนมมาจำหน่าย กลัวว่ากินไปแล้วจะติดโรคเอดส์ ทำให้กิจกรรมการแปรรูปอาหารจำหน่ายต้องหยุดไป

ปัจจุบันกลุ่มสตรีแม่บ้านได้รวมกิจกรรมร่วมกับกลุ่มผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยร่วมทำกิจกรรมด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า โดยมีการแบ่งงานระหว่างกันตามความเหมาะสม เช่น กลุ่มสตรีแม่บ้านจะทำหน้าที่ย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ จากเปลือกไม้ ใบไม้ทอดผ้า เมื่อทำเสร็จแล้วจะส่งมาให้กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์และกลุ่มแม่บ้านที่มีความชำนาญในการตัดเย็บเสื้อผ้า เพื่อทำการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จต่อไป และหากผ้าทอที่ทางกลุ่มทอขึ้นไม่เพียงพอ จึงได้สั่งผ้าทอมาจากอำเภอฮอด เสื้อผ้าที่ทางกลุ่มได้ตัดเย็บได้รับการสั่งตัดมาจากกลุ่มพระสงฆ์ในประเทศญี่ปุ่น โดยเย็บผ้านุ่งห่มของพระสงฆ์ญี่ปุ่นนิกายมหายาน จากการที่พระสงฆ์จากประเทศญี่ปุ่นจะส่งแบบขนาดต่าง ๆ มาให้ทางกลุ่ม จากนั้นกลุ่มจะถอดแบบผ้าและตัดตามแบบที่ส่งมาเป็นตัวอย่าง นอกจากนี้ยังมีการตัดเย็บผ้านุ่งและกระเป๋จากผ้า

จากการมีบทบาทในด้านการสงเคราะห์ทั้งอาชีพและสงเคราะห์ด้านจิตใจในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์นั้นเริ่มมีความเป็นรูปธรรม สามารถสร้างรายได้เพื่อดำรงชีวิตในสังคม และเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างคนในชุมชนกับผู้ติดเชื้อ สามารถทำงานและใช้ชีวิตร่วมกันเป็นปกติ และปัญหาอันเกี่ยวเนื่องจากการสูญเสียชีวิตและการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากโรคเอดส์ก็ส่งเริ่มผลกระทบมากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุต้องรับภาระในการดูแลบุตรหลานที่เจ็บป่วยและกำพร้า ในสภาพการณ์เช่นนี้ทำให้ได้พยายามแก้ไขปัญหามาโดยการจัดหาทุนให้แก่เด็กที่พ่อแม่เสียชีวิต พร้อมทั้งเชิญชวนผู้สูงอายุบ้านหัวรินและตำบลทุ่งสะโตกที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ มาร่วมประชุมเดือนละครั้งตามความสะดวกและความพร้อม มีการปรึกษาหารือถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และได้เริ่มการจัดกิจกรรมทางด้านนันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อคลายเครียด ด้วยการเดินจงกรม ทำสมาธิและการฟิงเทิร์น พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเยี่ยมเยียนดูแลกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบด้วยโรคเอดส์ นอกจากนั้น ยังได้มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านงานหัตถกรรมพื้นบ้านมาอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการจักสานเครื่องใช้ไม้สอยในครัวเรือน เช่น สุ่ม เสื่อ ตะกร้า ฯลฯ ต่อมาเมื่อมีการจักสานจนเกิดความชำนาญ มีของจำนวนมากพอสมควร จึงได้หาตลาดจำหน่ายทั้งในหมู่บ้านและภายนอก หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ตัวแทนกลุ่มนำของไปขาย เมื่อมีการจัดงานจำหน่ายสินค้าหรืองานกลุ่มเอดส์สัมพันธ์ งานเสวนาทางด้านวิชาการบางแห่ง งานปอยหลวง งานวันผู้สูงอายุ และตลาดนัดในหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้นำเงินรายได้ส่วนหนึ่งจากการขายสินค้าจัดตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุในรายได้เสียชีวิตต่อไป

นอกจากนั้นบทบาทในการการพัฒนาอาชีพในกลุ่มเยาวชนจึงเกิดขึ้นตามมา เนื่องจากพบว่าเยาวชนในชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม เช่น การจับกลุ่มเที่ยวหรือให้ความสนใจในสื่อโทรทัศน์มากเกินไปจนเกิดพฤติกรรมเลียนแบบในทางที่ไม่เหมาะสมหลายประการ จึงมีแนวคิดในการส่งเสริมให้เยาวชนมีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสามารถสร้างรายได้ด้วยตนเอง เพื่อลดภาระ ค่าใช้จ่ายของบิดามารดา ประกอบกับในชุมชนมีทรัพยากรทั้งวัตถุดิบเพื่อการผลิตและบุคคลที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนาอาชีพ ดังนั้นจึงได้สนับสนุนให้เยาวชนเกิดการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสิ่งประดิษฐ์จากกะลามะพร้าว โดยมีเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาด้านศิลปะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมีความสามารถในการประดิษฐ์ ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอด ผลของการรวมกลุ่มพบว่า เยาวชนในกลุ่มสามารถประดิษฐ์ของเหลือใช้จากกะลามะพร้าวเป็นผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ และได้รับการตอบสนองค่อนข้างดีทางการตลาด โดยจะมีพ่อค้าแม่ค้ามารับซื้อผลิตภัณฑ์ในชุมชน ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีรายได้ในการผลิตและจำหน่าย ทั้งนี้รายได้จากการจำหน่าย จะนำมาหักทุน

กำไรแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งจะแบ่งจ่ายให้กับผู้ที่มาทำงาน อีกส่วนหนึ่งจะเก็บไว้เป็นทุนของกลุ่มเพื่อการดำเนินการต่อไป

บทบาทในการให้ความรู้และคำแนะนำ ให้แก่กลุ่มเยาวชน ดังนั้นเยาวชนจึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จะต้องให้ความสำคัญให้ตระหนักถึงปัญหาของการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และยาเสพติดในชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องระหว่างกัน และสาเหตุสำคัญของปัญหา คือ การขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก ขาดทักษะในการป้องกันตนเองให้มีปลอดภัย จึงทำให้เกิดแนวคิดในการป้องกันการแพร่ระบาดของปัญหาดังกล่าวโดยเชื่อว่าวิธีการแก้ไขที่สำคัญคือการให้การศึกษา ดังนั้นจึงได้ปรึกษากับทางอาจารย์ในโรงเรียนบ้านหัวรินและผู้ปกครองของเยาวชนในการจัดทำกิจกรรมให้ความรู้ด้านยาเสพติดและโรคเอดส์ แก่กลุ่มเยาวชนที่เรียนอยู่โรงเรียนบ้านหัวรินชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งก็ได้รับความเห็นชอบจากครูในโรงเรียนและผู้ปกครอง วิธีการดำเนินการได้เริ่มจากการนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิง เข้ามาทำกิจกรรมในวัดในวันโกนหรือวันขึ้น แรม 8 ค่ำ 14 ค่ำ โดยให้นักเรียนได้แต่งกายด้วยชุดสีขาว ในตอนเช้านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ที่มาร่วมทำกิจกรรมที่วัด จะมีการไหว้พระและการสมาทานเบญจศีล นั่งสมาธิเป็นเวลาพอสมควร หลังจากนั้นได้ให้โอวาทแก่เยาวชน โดยจะมุ่งเน้นในเรื่องพิษภัยของยาเสพติดและอันตรายของโรคเอดส์ที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ทั่วไป การดำเนินงานในลักษณะนี้ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน หลังจากนั้นมาได้ขยายผลไปสู่ักเรียนชั้นอื่น ๆ ต่อไป

จากการดำเนินงานให้ความรู้ในระยะต่อมาพบว่าเด็กไม่ค่อยจะให้ความสนใจเท่าไร จึงคิดหาวิธีการให้เขาเกิดความสนใจ และในปัจจุบันนี้ลักษณะโครงการได้เปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการฝึกดนตรี ร้องเพลงและฝึกทำอาชีพ ซึ่งก็ปรากฏผลว่าเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังจนกระทั่งสามารถรวมตัวกันตั้งเป็นวงดนตรีประจำกลุ่มขึ้นมา มีทั้งนักดนตรีและนักร้อง ชื่อวงดนตรี “นิวไลฟ์” กิจกรรมการเล่นดนตรี เป็นกิจกรรมที่ได้ปรึกษาพูดคุยอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเด็กเยาวชน และถามความต้องการของเด็กว่าต้องการจะทำกิจกรรมอะไร ปรากฏว่าเสียงเด็กส่วนมากอยากจะทำดนตรี กิจกรรมเล่นดนตรีนี้เด็กเขาเลือกเอง เพราะเขาชอบ เมื่อก่อนโครงการอบรมเยาวชนให้เขามานอนวัด ใหม่ ๆ ก็สนใจ ต่อมาก็ไม่ค่อยสนใจ ครูก็บังคับพ่อแม่ก็ต้องบ่น แต่เขายังไม่ยอมมา ก็เลยถามเขาว่า อยากทำอะไร โดยเสียงส่วนใหญ่มีความต้องการอยากเล่นดนตรี พระชนวรินทร์ได้จัดหาทุนเพื่อนำมาซื้อกีตาร์ เบส กลอง และหม้อปรับไฟฟ้าให้ แล้วให้ทำการฝึกเล่นและร่วมกันบริหารกันเอง ผลปรากฏว่าได้รับความสนใจจากกลุ่มเยาวชนเป็นอย่างมาก

กิจกรรมการเล่นดนตรีเบื้องต้นได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสะโตก โดยให้การสนับสนุนเงินจำนวน 30,000 บาท และได้รับความช่วยเหลือจากพระเจริญ รองเจ้าอาวาสจำนวน 5,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องดนตรีและการสนับสนุนจากผู้ปกครองอีกจำนวนหนึ่ง ต่อมาได้ซื้อเครื่องทำไฟ 1 ชุด ราคา 50,000 บาท และร่วมบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนให้กับกลุ่มด้วย กิจกรรมการเล่นดนตรีนั้นจะแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ในช่วงปิดเทอมจะมีการฝึกซ้อมเล่นดนตรีภายในวัดทุกวัน และในช่วงเปิดเทอมจะซ้อมเล่นดนตรีเฉพาะในวันเสาร์และอาทิตย์ และในช่วงสอบจะหยุดทำการฝึกซ้อม และส่งเสริมให้มีการแสดงในโอกาสต่าง ๆ หากภายในหมู่บ้าน/วัดมีกิจกรรมก็จะนำวงดนตรีนี้ไปเล่นให้ชาวบ้านได้ชม โดยตั้งชื่อวงดนตรีนี้ว่า “วงนิวไลฟ์” จนถึงปัจจุบัน

บทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของพระชนวรธรรมเดชปัญญา ได้แรงบันดาลใจจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนและถูกผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าเอารัดเอาเปรียบ และเมื่อได้บวชเป็นพระจึงได้ศึกษาธรรมะในขณะเดียวกันได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาศึกษานอกระบบและได้ใช้ประสบการณ์เมื่อครั้งเป็นพระนักศึกษานำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน และได้เห็นแบบอย่างของพระรุ่นพี่ที่ได้กระทำเป็นแบบอย่างที่ดีในการช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์อย่างน่ายกย่อง และด้วยเหตุนี้มีแนวคิดในการที่จะให้การช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งมีอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมาก ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์โรค สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดังนี้ ในอดีตพระสงฆ์มีหน้าที่ในการเผยแผ่พระธรรม คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วยังสอนธรรมและการปฏิบัติที่ถูกต้องและให้การศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนเป็นศูนย์ส่งเสริมและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนทั่วไป และทำหน้าที่ในการดูแลและจัดเก็บพัสดุต่าง ๆ แก่ชุมชนเพื่อการใช้สอยในโอกาสต่าง ๆ และเป็นสถานที่พักพิงแก่ผู้เดินทางเพื่อให้มีความปลอดภัย และยังเป็นผู้รักษาและเผยแผ่วัฒนธรรมโดยการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน ดังนั้นการพัฒนาจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชีวิต และสิ่งทั้งหลายเพราะทุกชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของมัน トラบใดที่ยังมีชีวิตอยู่ ความเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาย่อมมีชีวิตด้วยความสงบและมุ่งหาความสงบเป็นที่ตั้ง และเพื่อการศึกษาและการสังคมสงเคราะห์ที่ไม่ขัดต่อสมณวินัย นอกจากจะบำเพ็ญบุญให้กับประชาชนทั่วไป และเป็นแหล่งของการศึกษาเพื่อก่อกำเนิดของคุณธรรมทั้งหลายโดยเฉพาะ สังฆะ เมตตา สามัคคี และความมีวินัย ซึ่งเป็นหัวใจเพื่อเกิดความเข้มแข็งในชุมชน

2.2 พระครูสุนทรธรรมโชติ เจ้าอาวาสวัดจำลอง ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

พระครูสุนทรธรรมโชติ เจ้าอาวาสวัดจำลอง ปัจจุบันอายุ 47 ปี 27 พรรษา กำเนิด ณ บ้านเลขที่ 87 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2501 เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 5 คน บิดาชื่อนายละ มารดาชื่อนางนา ทองทิม เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ที่โรงเรียนบ้านกาด (เขมวังราษฎร์รังสิต) เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วได้เป็นเด็กวัดที่วัดจำลองเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี จึงได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 ณ วัดจำลอง ตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อบรรพชาเป็นสามเณรได้เรียนนักธรรมจากสำนักเรียนพระปริยัติธรรมวัดจำลอง ซึ่งเป็นสำนักเรียนพระปริยัติธรรมประจำตำบล จนสอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก หลังจากนั้นได้เป็นครูสอนนักธรรมแก่พระภิกษุสามเณรที่มาเรียนในสำนักเรียนดังกล่าวตลอดมา โดยเป็นครูสอนนักธรรมชั้นโท ต่อมาได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในบวรพุทธศาสนา เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2521 ณ พัทธสีมาวัดจำลอง และได้ศึกษาต่อระดับสามัญศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายอำเภอสันป่าตอง จนจบระดับ 3 (ม.3) และได้ไปศึกษาต่อที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำพูน จนจบการศึกษาระดับ 4 (ม.6) ต่อมาได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานการพัฒนาจากหลายสถานที่ เช่น ที่กลุ่มบ้านดอนมูล อำเภอสารภี กลุ่มบ้านป่าไฟ อำเภอดอยสะเก็ด และหลายศาสนาที่เขามีกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนาอาชีพจึงทำให้เกิดความคิดที่จะมาทำงานพัฒนาด้วยตัวเอง ทั้งนี้พระครูสุนทรธรรมโชติ ได้กล่าวว่า

“การอยู่วัดนี้เราต้องมีเข้าใจในส่วนของศรัทธาด้วย การพัฒนาทางด้านถาวรวัตถุนั้น ศรัทธาชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่เราต้องไม่ลืมว่าชาวบ้านต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้เงินแต่ละบาท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คิดทบทวนว่าในฐานะที่เราเป็นพระ เราควรจะช่วยเหลือศรัทธาชาวบ้านอย่างไรบ้าง ถ้าพึ่งเพียงการนั่งเทศน์ให้ศรัทธาชาวบ้านฟังนั้นไม่ค่อยได้ผลอะไรในรูปของการปฏิบัติ คือศรัทธาชาวบ้านฟังแล้วก็ลืมไปหมด บางคนถึงวิ่งกลับไปด้วยหรือบางคนฟังตามประเพณีเท่านั้นเอง ประโยชน์จากการฟังมีไม่มากเท่าการที่เราพาพวกเขาไปปฏิบัติ ร่วมทำโครงการ เราหากิจกรรมอะไรสักอย่างหนึ่งมาให้ชาวบ้านทำ เหมือนที่พระพุทธเจ้าท่านเคยทำคือ ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะแสดงธรรมโปรดแก่พระสงฆ์สาวกหรือบุคคลทั่วไป พระสงฆ์และผู้สนใจในธรรมเหล่านั้นเขาจะนำปัญหาที่สงสัยมาถกเถียงหรือถามในโรงธรรมสภา แล้วพระพุทธองค์ก็เสด็จมาได้ยินเข้า จึงนำปัญหาเหล่านั้นมาตอบให้แก่ผู้สงสัยเหล่านั้นให้หายสงสัยได้ดวงตาเห็นธรรม ท่านจึงได้ชักชวนให้ศรัทธาชาวบ้านมาร่วม

วงสนทนาเรียกว่าโรงธรรมสภา และจะใช้สถานการณั้้นอบรมสั่งสอนธรรมะให้ชาวบ้านตามความเหมาะสม”

จากการอยู่ในสถานการณ์สภาพปัญหาที่รุมเร้าของชุมชน อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมจากภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้นในชุมชน เช่น ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และการขาดโอกาสทางสังคม เศรษฐกิจของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ประกอบกับการมีโอกาสดำเนินการศึกษานอบรม และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งความตระหนักถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่ธรรมะ ซึ่งเชื่อว่าพระสงฆ์ต้องมีบทบาทมากกว่านี้และต้องเป็นที่พึ่งของศรัทธาให้ได้ ทั้งนี้เพื่อให้คณะศรัทธาได้มีชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ไม่เห็นว่าพระสงฆ์เป็นใครค่าพึ่งพาได้เฉพาะในเรื่องพิธีกรรมเท่านั้น ทำให้พระครูสุนทรธรรมโชติเริ่มมีบทบาทในการดำเนินงานด้านเอดส์ในชุมชน ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

(1) บทบาทการจัดตั้งกลุ่มเพื่อสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์

บทบาทการจัดตั้งกลุ่มเพื่อสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์โดยได้เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2535 จากการที่ทางคณะสงฆ์อำเภอแม่วางได้ส่งพระครูสุนทรธรรมโชติเป็นตัวแทนพระสงฆ์ในอำเภอแม่วาง ให้ไปอบรมเรื่องโรคเอดส์ที่วัดพระธาตุคอกยสุเทพ สารของการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตัวจากโรคเอดส์ การอยู่ร่วมกับผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อ สภาพปัญหาของผู้ป่วย ผู้ติดเชื้อ และผู้เกี่ยวข้องทั้งปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต เศรษฐกิจและสังคม อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจของคนทั่วไป ทำให้รังเกียจผู้ป่วยผู้ติดเชื้อ รวมทั้งบทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยเหลือผู้ติดเชื้อและผู้ป่วย หลังจากการอบรมประมาณ 3 เดือน พระครูสุนทรธรรมโชติจึงเริ่มดำเนินโครงการ โดยประสานกับทางอำเภอแม่วาง และประสานความร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอแม่วางจำนวน 55 หมู่บ้าน ให้ร่วมประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในเบื้องต้นแก่ผู้ติดเชื้อ หรือผู้ป่วยด้วยอาการของโรคเอดส์ในแต่ละหมู่บ้านว่าหากมีความประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือด้านยารักษาโรค อาหารและทุนการศึกษาแก่นบุตร ควรจะรวมกลุ่มเพื่อขอรับความช่วยเหลือ จากนั้นพระครูสุนทรธรรมโชติได้ร่วมกับนายอำเภอแม่วางในขณะนั้นคือนายสุวัจน์ ได้ออกเดินทางไปทุกหมู่บ้านเพื่อพบกับชาวบ้านใช้เวลาในตอนเย็น เพื่อไปพูดคุยให้กับชาวบ้านและกลุ่มผู้ติดเชื้อให้มีความเข้าใจร่วมกันและตระหนักถึงความสำคัญในการรวมกลุ่มที่จะสามารถสร้างอำนาจในการต่อรองเพื่อการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ อันจะทำให้เพิ่มโอกาสทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งในระยะแรกของการดำเนินการมีสมาชิกกลุ่มประมาณ 30 คน หลังจากการรวมกลุ่มได้กำหนดการพบกลุ่มในวันที่ 2 ของทุกเดือน โดยจะนัดประชุมกลุ่มที่วัดจำลอง จากนั้นได้ร่วมกับผู้ติดเชื้อได้ร่วมกัน

การวางแผนเพื่อออกแบบกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย การเป็นวิทยากรการทำดอกไม้จันทน์เพื่อจำหน่ายหารายได้เข้ากลุ่มในปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ประมาณ 300 คน

(2) บทบาทการป้องกันปัญหาโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชน

บทบาทการป้องกันปัญหาโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชน ได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยเกิดจากสภาพการณ์ของชุมชนที่เด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งที่ยากจน ไม่มีโอกาสในการศึกษาต่อและว่างงาน มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมเช่น เที่ยวเตร่ เล่นการพนันและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงเกิดแก้ไขโดยการพูดคุยกับเด็กวัยรุ่นที่มาเที่ยวที่วัด ให้ไปชักชวนเพื่อนฝูงที่ในหมู่บ้าน ให้รวมกันเป็นกลุ่ม ได้ประมาณ 5-7 คน หลังจากนั้นได้ถามความต้องการของเด็กวัยรุ่นเหล่านั้นว่า ต้องการอยากจะมีความรู้เรื่องใด และพบว่าเด็กวัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเชื่อมโลหะและซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ดังนั้นพระครูสุนทรธรรมโชติจึงได้เขียนโครงการขึ้นมาเสนอขอทุนจากองค์กรเอกชนมาใช้จ่ายในการจ้างครูผู้สอนและใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ในการจัดการอบรมเด็กวัยรุ่นที่มีความสนใจ โดยใช้ศาลาวัดซึ่งเคยใช้เป็นโรงเรียนสอนปริยัติธรรม ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว เป็นสถานที่ฝึกอบรมเรื่องการเชื่อมโลหะให้แก่เยาวชน และเริ่มเรียนตั้งแต่วันที่ 08.00 น. ถึง 16.00 น. เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยได้เชิญวิทยากรมาจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอสันป่าตอง และชาวบ้านที่เป็นลูกศิษย์ของพระครูสุนทรธรรมโชติ ที่มีความรู้เรื่องการเชื่อมโลหะในหมู่บ้านได้ช่วยอบรมอีกแรงหนึ่งด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการช่างเชื่อมโลหะและซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า คือ ปัญหาด้านความปลอดภัยและส่งผลกระทบต่อสุขภาพเพราะการเชื่อมโลหะมักจะทำให้เกิดตาแดง อันเนื่องจากการพ่นแสงและควันเกินไปทำให้เด็กท้อใจในการฝึกหัดและการเชื่อมโลหะ ทำให้เกิดควันฟุ้งกระจายส่งกลิ่นเหม็นไปรบกวนชาวบ้านที่มีบ้านอยู่ใกล้บริเวณวัด

(3) บทบาทการสอนจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนบ้านกาด

บทบาทการให้ความรู้ คำแนะนำแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนบ้านกาด เกิดจากสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เด็กและเยาวชนห่างไกลวัดมากขึ้น ไม่มีโอกาสเข้าวัดเพื่อร่วมกิจกรรมทางศาสนาเช่นอดีต ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนพิธี ไม่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงได้ติดต่อที่โรงเรียนบ้านกาดปรึกษาพูดคุยปัญหาดังกล่าวพร้อมทั้งเสนอทำกิจกรรมสอนจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน และได้รับความเห็นชอบจากคณะครูจึงได้นิมนต์ท่านพระครูสุนทรธรรมโชติ ให้ไปช่วยในการอบรมเด็กนักเรียนในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ซึ่งมีนักเรียนบางคนประพฤติออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางจนถูกครูฝ่ายปกครองให้พ้นจากสภาพการเป็นนักเรียน ท่านพระครูใช้เวลาไปนั่งพูดคุยกับ

นักเรียนที่ถูกไล่ออกจากโรงเรียนโดยถามถึงสาเหตุของปัญหา พุดคุยให้กำลังใจและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเอง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสำนึกตระหนักและสัญญาจะประพฤติตนเป็นคนดี ท่านพระครูจึงไปพูดกับผู้อำนวยการโรงเรียน โดยท่านขอให้นำเหล่านั้นเข้ามาเรียนอีกครั้ง โดยท่านพระครูจะเป็นผู้รับรองความประพฤติของเด็กเหล่านั้น ต่อมาเด็กเหล่านั้นก็ประพฤติดี เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้พระครูสุนทรธรรมโชติได้ไปให้ความรู้วิชาจริยธรรม ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 2 ชั่วโมง โดยสับเปลี่ยนกัน โดยวันจันทร์สอนชั้นประถมปีที่ 3 วันพุธและวันพฤหัสบดีสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ส่วนวันศุกร์อังคาร สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ธรรมะที่นำมาสอนจะสอนตามหลักสูตรของแต่ละชั้น

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการสอนคุณธรรมและจริยธรรม แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนบ้านกาด คือ การขาดทีมงานพระที่จะสามารถสอนหนังสือ เพราะพระสงฆ์ที่มีความรู้พอที่จะมาร่วมมีจำนวนน้อย ส่วนบางรูปต้องใช้เวลาในการปฏิบัติศาสนกิจอย่างอื่น จึงไม่มีเวลามาร่วมโครงการดังกล่าว

(4) บทบาทการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มสตรีแม่บ้านและกลุ่มผู้ป่วยเอดส์

บทบาทการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มสตรีแม่บ้านและกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ เกิดจากการที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านและกลุ่มผู้ป่วยเอดส์มีความต้องการจะรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เสริม เนื่องจากเห็นแบบอย่างความสำเร็จของกลุ่มสตรีในหมู่บ้านอื่น จึงได้มาปรึกษากับพระครูสุนทรธรรมโชติ จึงได้ร่วมกันเขียนโครงการเพื่อเสนอต่อเทศบาล ตำบลบ้านกาดและ ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท เพื่อใช้เป็นทุนของกลุ่มสตรีแม่บ้านและกลุ่มผู้ป่วยเอดส์ สำหรับอาชีพเสริมที่ได้รับการส่งเสริมคือ การถักผ้าโครเชต์ ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง ที่รองแก้ว และถักขอบผ้าปูโต๊ะ ในการดำเนินการมีผู้รับผิดชอบการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ คือ เส้นฝ้าย ไหมพรม และโครเชต์ ซึ่งสมาชิกกลุ่มท่านใดต้องการก็สามารถเบิกไปทำที่บ้าน ปัญหาที่กลุ่มประสบคือ ด้านทุนในการดำเนินการ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ไม่เพียงพอ ทำให้พระครูสุนทรธรรมโชติ ต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการสนับสนุนกลุ่มมาโดยตลอด และปัญหาด้านการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ที่ทำออกมาแล้วยังจำหน่ายได้น้อย

(5) บทบาทการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์

บทบาทการส่งเสริมอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์ บทบาทนี้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากเกิดปัญหาโรคเอดส์ที่ยังรุนแรง ส่งผลให้มีผู้สูงอายุได้รับผลกระทบ จากการเสียชีวิตของลูกหลาน ผู้สูงอายุต้องหาเงินมาจุนเจือครอบครัว ด้วยตัวเองเพราะไม่มีลูกหลานดูแล ดังนั้นจึงเกิดกิจกรรมนี้ขึ้นมาโดยเบื้องต้นได้ไปศึกษาดูงาน

จากหมู่บ้านอื่น และนำมาประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม สำหรับกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของกลุ่มประกอบด้วย การจัดสานหัตถกรรมต่าง ๆ และการทำดอกไม้จันทน์ พร้อมกันนั้นในการดำเนินการส่งเสริมด้านสุขภาพ โดยใช้สถานที่ภายในวัดเป็นสถานที่ออกกำลังกายให้แก่ผู้สูงอายุ ตั้งแต่ตอนเช้าเวลา 06.30 น.จะมีการรำมวยไท่เก๊ก ตอนหัวโมงเย็นมีการรำไม้พอง เมื่อกลุ่มผู้สูงอายุมารวมตัวกันออกกำลังกายแต่ละวัน พระครูสุนทรธรรมโชติ จะไปนั่งสนทนาร่วมกับกลุ่มผู้สูงอายุอยู่เสมอสำหรับการทำหัตถกรรมได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลบ้านกาดโดยให้งบประมาณสนับสนุน จำนวน 20,000 บาท สำหรับใช้ลงทุนซื้อเครื่องจักรตอกและวัสดุในการผลิต

หลังจากการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาอาชีพพระยะหนึ่งพบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ และสามารถนำมาใช้ในการถ่ายทอดให้เยาวชนได้ อาทิ การพับห่อใบตอง การทำบายศรี การทำกรวยดอกไม้ การทำเครื่องปั้นดินเผาประเภทน้ำคัน การเล่นดนตรีพื้นเมือง จึงได้ทำการรวบรวมบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหล่านี้และขอความร่วมมือแต่งตั้งให้เป็นวิทยากรไปให้ความรู้ในโรงเรียนที่พระครูสุนทรธรรมโชติไปทำหน้าที่สอนจริยธรรม และได้กำหนดเป็นกิจกรรมภายใต้ชื่อกิจกรรมปฐมนิเทศ ซึ่งพบว่าได้ผลค่อนข้างดีชุมชนและผู้เกี่ยวข้องให้การยอมรับว่า เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงอยู่และสืบทอดสู่คนรุ่นใหม่ ปัญหาและอุปสรรคงานของกลุ่มคือ ปัญหาเรื่องสุขภาพและความสะดวกในการเดินทางมาร่วมกิจกรรมกับทางกลุ่ม เนื่องจากบางครั้งไม่มีบุตรหลานพามาส่ง จึงทำให้มีปัญหาในเรื่องของการเดินทางวันสุดท้ายของการอยู่บนโลกมนุษย์ของกลุ่มผู้ป่วยและผู้ติดเชื่อ เอช ไอ วี

2.3 พระครูสถิตยธรรมภินันท์ วัดแม่ฮ่อง (อินทวิชัย) ตำบลแม่แก้ว

อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

พระครูสถิตยธรรมภินันท์ ฉายา กลยาณธัมโม อายุ 55 พรรษา 35 สถานะเดิม จันทร บุญยะ เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2491 บรรพชาเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 ณ วัดอินทวิชัย ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พระอุปัชฌาย์ พระครูตาเรณูฉนโณ วัดเวฬุวนาราม ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อุปสมบทเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2511 ณ วัดอินทวิชัย ตำบลแม่แก้ว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2512 นักธรรมเอก คณะสงฆ์จังหวัดลำพูน พ.ศ.2546 พุทธศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยสงฆ์จังหวัดลำพูน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอินทวิชัย (แม่ของ) และเจ้าคณะตำบลแม่แก้ว เขต 1 อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ทางด้านการงาน

เผยแพร่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระธรรมทูตประจำอำเภอสันป่าตอง สาเหตุที่เข้ามาทำงานในเรื่องปัญหาโรคเอดส์เนื่องต้องสูญเสียน้องชายซึ่งป่วยเป็นโรคเอดส์ จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงมีความคิดและสนใจในสถานการณ์ของปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้น และจึงได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการให้คำปรึกษา และให้การแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์และญาติผู้ติดเชื้อและผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและเป็นที่มาของตลอดการชี้แนะแนวทางในการดูแลตนเอง และการอยู่ร่วมกันกับสังคมให้เป็นอย่างปกติสุข บทบาทเดิม เราจะเห็นได้ว่าพระสงฆ์มีหน้าที่ในการเทศน์และเป็นตัวแทนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการในการอบรมสั่งสอนให้กับศรัทธาสาธุชนซึ่งเป็นพุทธศาสนิกชน และสอนธรรมะให้กับพระเณรและผู้สนใจ ตลอดจนการปฏิบัติศาสนกิจในวัดและนอกวัดตามความเหมาะสม ปัจจุบันบทบาทของพระสงฆ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมคือเริ่มเข้ามามีบทบาทในการให้การสงเคราะห์ และช่วยประชาชนที่ประสบปัญหาในสถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ พระสงฆ์ผู้ซึ่งประชาชนให้การเคารพและศรัทธา ได้มีการปรับเปลี่ยนไปสถานการณ์ของสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน “โรคนิยม” ซึ่งหมายถึง โรคที่มีการแพร่ระบาดในสังคมอยู่ในเวลานี้ บทบาทของพระสงฆ์เปลี่ยนไปจากเดิมเพราะต้องการที่จะให้กำลังใจ และทำให้พี่น้องชาวบ้านเกิดการยอมรับในสิ่งตนเองเป็นอยู่และใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้การดำเนินไปอย่างปกติสุข

พระครูสถิตธรรมภาณันท์มีแรงบันดาลใจในการดำเนินเรื่องเอดส์ในชุมชน จากการที่ได้เคยสูญเสียน้องชายท่านจึงมีความเข้าใจเห็นใจและมีความสนใจปัญหาเอดส์ ได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ และญาติผู้ติดเชื้อในชุมชนจะมาพูดคุยขอคำแนะนำปรึกษาและการชี้แนะแนวทางจากท่าน ซึ่งตามปกติท่านจะเป็นพระสงฆ์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพรักและศรัทธามากเพราะท่านได้สร้างความเจริญให้กับชุมชน

แนวคิดของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชน เนื่องจากเอดส์เป็นปัญหาสังคม มีความสลับซับซ้อนมีลักษณะเป็นเรื่องราวโลกอย่างชัดเจนเพราะเป็นการเจ็บไข้ได้ป่วยและแม้จะติดต่อกันได้หลายทางแต่การติดต่อส่วนใหญ่เป็นทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นเรื่องพฤติกรรมที่ไม่ดี ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัญหามากมายที่เกิดขึ้น พระสงฆ์ซึ่งถือว่าเป็นผู้เสียสละเรื่องราวโลกเพื่อประพฤติกุศลรับภาระเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นและร่วมแก้ปัญหาเอดส์ในสังคมที่ตนพำนักอยู่

วิธีการในการดำเนินของท่านพระครูสถิตธรรมภาณันท์ เริ่มจากการออกเยี่ยมผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยในชุมชน การออกไปเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชน โดยไม่ได้แบ่งแยกว่าจะติดเชื้อเอดส์หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการรังเกียจและ

ผู้ป่วยถูกเปิดเผยด้วยความสมัครใจการออกเยี่ยมผู้ป่วยเอดส์แต่ละครั้ง หากพบว่ามีการครบถ้วนขาดแคลนยาจนก็จะนำเครื่องอุปโภคบริโภคบริจาคให้ทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาที่จะได้รับฟังปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวของผู้ป่วยและชุมชนเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป และได้จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ในหมู่บ้านแม่ฮ่อง (อินทะวิชัย) เกิดขึ้นจากการปรึกษาหารือระหว่างท่านพระครูสถิตยธรรมภิกขุกับผู้นำหมู่บ้าน ครู เจ้าหน้าที่ยี่สิบสามราย เพื่อจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีฐานะยากจนและเด็กที่ติดเชื้อจากพ่อแม่โดยมีท่านพระครูสถิตยธรรมภิกขุเป็นประธานกองทุนฯ ผู้นำหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นกรรมการ เงินที่ใช้ในกองทุนเป็นส่วนตัวของท่านพระครูสถิตยธรรมภิกขุ รวมทั้งเงินบริจาคเพื่จัดตั้งกองทุนนี้จะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ยอมรับว่าตัวเองติดเชื้อและมีใบรับรองมาแสดง และหลังจากนั้นคณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาให้ทุน มีกฎกติกาดังนี้

1. ผู้ป่วยต้องยอมรับสภาพตัวเองว่าติดเชื้อ
2. ต้องเป็นผู้ติดเชื้อที่เป็นศรัทธาของวัด
3. เมื่อต้องการรับทุนให้ถ่ายบัตรประชาชน โดยทำหนังสือผ่านผู้นำหมู่บ้านแล้ว

กรรมการเซ็นรับทราบ

หลังจากนั้นคณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาให้ทุนรายละ 500 บาท การหาเงินเข้ากองทุนเป็นภาระของท่านพระครูสถิตยธรรมภิกขุ และที่ผ่านมามีได้เป็นผู้ประสานหาทุนมาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้เกิดความเจริญก้าวหน้า พระสงฆ์จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานความช่วยเหลือ พระสงฆ์ทำงานในชุมชนและรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ติดเชื้อ ครอบครัวและชุมชนเพื่อที่จะนำไปปรึกษาหารือกลุ่มผู้ทำงานและร่วมหาทางแก้ไขร่วมกันต่อไป

2.4 พระครูวิเชียร คุณธมฺโม เจ้าอาวาสวัดเจติย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝก

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

พระครูสมุห์วิเชียร คุณธมฺโม เดิมชื่อ วิเชียร ทายะดิ เกิดวันที่ 28 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2500 ณ บ้านเลขที่ 56 หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีพี่น้องร่วมสายโลหิตทั้งหมด 4 คน เป็นผู้หญิง 2 คน และชาย 2 คน ท่านเป็นบุตรลำดับที่ 3 ท่านได้เข้ารับการศึกษาศึกษาที่โรงเรียนบ้านเจติย์แม่ครัวเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปในชุมชน เมื่อท่านเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ท่านได้เข้าไปศึกษาภาษาล้านนาที่วัดท่านได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวและผู้ใหญ่ในชุมชนว่าพระและวัดนั้นเป็นของสูงควรให้ความเคารพและไม่ควรที่จะไปคลุกคลีด้วย ท่านได้อ่านธรรมะคำสอนในทางพระพุทธศาสนาเรื่อง “อานิสงส์การบรรพชา” ที่จารึก

ด้วยภาษาล้านนา เนื้อหาในธรรมะได้กล่าวถึงอานิสงส์แห่งการบรรพชาว่านอกจากจะเป็นการสืบทอดอายุของพระพุทธศาสนาตามพุทธทำนายว่าจะยั่งยืนถึง 5,000 ปี แล้วผู้ที่บรรพชาก็สามารถที่จะทดแทนบุญคุณของบิดามารดาได้อ่านธรรม “อานิสงส์การบรรพชา” จบ ท่านก็ได้รู้สึกซาบซึ้งมีจิตที่อยากจะบวช

เมื่อท่านมีอายุได้ 11 ขวบ ท่านก็ได้ตัดสินใจบรรพชาที่วัดเจดีย์แม่ครัว ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ในชุมชนนั่นเอง วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 นอกจากเรียนนักเรียนธรรมดาที่สำนักเรียนภายในตำบลหลังบรรพชาแล้ว ในช่วง 2-3 ปีแรกของการบรรพชา ทางวัดมีการก่อสร้างถาวรวัตถุขึ้น ท่านได้เกิดความสนใจในการวาดภาพ เช่น ลายกนก ภาพวิว ทิวทัศน์ ที่ปรากฏตามฝาผนังของศาลาวัดท่านก็ได้บอกกับบิดาของท่านว่า สนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนบิดาก็สนับสนุนโดยการซื้อสีมาให้แล้วให้ท่านไปศึกษาจากช่างดังกล่าว

ต่อมาปี พ.ศ. 2515 ท่านก็ได้ย้ายมาจำพรรษาอยู่ที่วัดบุญพาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรมจนสามารถสอบผ่านได้นักธรรมชั้นเอก บิดาของท่านอยากจะให้ท่านศึกษาต่อในทางโลก คือ พระปริยัติธรรมแผนกสามัญมากกว่า โดยบิดาของท่านให้เหตุผลว่าถ้ามีวุฒิการศึกษาทางโลกแล้ว เมื่อต้องการที่จะลาสิกขาบทออกไป ก็สามารถที่จะนำไปประกอบเป็นอาชีพ สมัยครงานได้ ในขณะที่ท่านเองก็อยากจะเรียนบาลี แต่ก็ตามใจบิดาในปี พ.ศ. 2518 ท่านจึงเข้าศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญที่โรงเรียนธรรมราชศึกษาวัดพระสิงห์วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งในระยะ 1 ปีที่เรียน ท่านสามารถสอบเทียบได้จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 กระทั่ง พ.ศ. 2525 ท่านจึงเรียนจบชั้น ม.ศ. 5 และในระหว่างที่เรียนอยู่นั้น ท่านก็ได้รับการมอบหมายจากเจ้าสำนักวัดบุญพารามให้เป็นครูสอนโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่เปิดทำการเรียนการสอนขึ้นภายในวัดร่วมกับพระภิกษุสามเณรภายในวัด

เมื่อมีอายุครบที่จะอุปสมบทแล้ว ในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2521 ท่านก็ได้รับการอุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดเจดีย์แม่ครัว ซึ่งหลังจากที่อุปสมบทแล้วท่านก็กลับไปจำพรรษาอยู่ที่วัดบุญพารามตามเดิมเพื่อเรียนหนังสือที่ยังค้างอยู่ ท่านได้รับความไว้วางใจจากท่านเจ้าอาวาสวัดบุญพารามให้ปกครองสามเณรภายในวัด ท่านได้ปฏิบัติศาสนกิจ ช่วยเหลืองานทางพระพุทธศาสนาที่วัดบุญพารามอยู่เป็นระยะเวลาพอสมควร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2526 ชาวบ้านในชุมชนบ้านเจดีย์แม่ครัวก็นิมนต์ท่านมาอยู่ที่บ้านเดิมของท่าน ด้วยว่าวัดเจดีย์แม่ครัวตอนนั้นไม่มีเจ้าอาวาส ชาวบ้านจะไปทำบุญก็มีพระท่านจึงได้ตัดสินใจลาจากวัดบุญพารามเพื่อมาปฏิบัติหน้าที่ที่วัดเจดีย์แม่ครัวตามคำนิมนต์ของชาวบ้านดังกล่าว

บุคลิกส่วนตัวพระครูสมุหวิเชียร คุณชมโม ถ้ามองจากภายนอกจะเห็นได้ชัดว่าเป็นพระที่เคร่งขรึม คนที่ไม่รู้จักกันจะมองว่าท่านเป็นพระที่ยึดยาก ตรงจุดนี้อาจจะเป็นเพราะว่าท่านเป็นพระที่จริงจังมากกับการทำงานแต่โดยความเป็นจริงท่านเป็นพระที่ใจดี ยิ้มง่าย คนที่ทำงานกับท่านก็จะรู้สึกว่ายอบอูน ที่ว่ายอบอูนนั้นก็เพราะว่าเมื่อครั้งทำงานแล้วพบเจอกับปัญหาและอุปสรรคแล้วท่านก็จะให้คำแนะนำ การให้คำแนะนำของท่าน ท่านจะไม่บอกสูตรสำเร็จในการทำงานหากแต่ว่าท่านจะให้ผู้ทำงานลองทำก่อนแล้วจึงค่อยแนะนำไปในตัว ท่านบอกว่าถ้าบอกสูตรสำเร็จให้เลยก็เท่ากับว่าคนทำนั้นไม่ได้คิดอะไรเลย เราต้องให้เขาคิดก่อนแล้วทำ หากผิดพลาดอย่างไรก็ค่อยชี้แนะให้ ท่านเป็นพระภิกษุในทางพระพุทธศาสนาที่ใช้ชีวิตอย่างสมถะและสันโดษรูปหนึ่งกล่าวคือในที่พักของท่านนั้นจะไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกใด ๆ มีเพียงโทรทัศน์ที่ท่านบอกว่าเอาไว้ติดตามเหตุบ้านการเมืองเท่านั้นเอง เสื้อหนึ่งผืนหมอนหนึ่งใบและผ้าห่ม

พระครูวิเชียร คุณชมโม กล่าวว่า การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์นั้นเกี่ยวเนื่องกับชาวบ้านทุกข์ที่เกิดกับชาวบ้านนั้นแน่นอนว่าพระสงฆ์เองก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน และความทุกข์ของชาวบ้านเจ็ดร้อยแม่ครัวทุกวันที่เกิดขึ้น ก็เนื่องมาจากว่าชาวบ้านมองเห็นความสำคัญของคุณว่า “สามัคคี” กันไม่ทั่ว บางคนอาจจะมองเห็นแต่เมื่อชักชวนให้มารวมกลุ่มกันก็กลับปฏิเสธ การทำงานของพระครูสมุหวิเชียรจึงจะเน้นถึงการรวมกลุ่มกันเพราะท่านเชื่อว่า “สุขา สุขุมสุต สามัคคี : ความพร้อมเพรียงแห่งหมู่คณะเป็นเหตุนำสุขมาให้” นอกจากนี้ท่านเองก็อยากจะเห็นชาวบ้านได้พึ่งพาตนเอง

หลักในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ท่านกล่าวว่าหลักของคนทำงานนั้นจะขาดไม่ได้เลยก็คือ หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักที่นำมาทำงาน คือ

1. ฉันทะ สนใจในงานที่ตนกำลังทำอยู่ พยายามทุ่มเทกำลังกาย กำลังปัญญา ให้เต็มความสามารถ และรับผิดชอบหน้าที่ของตนอย่างดี
2. วิริยะ เต็มใจ มีกำลังใจที่เข้มแข็งกับงานที่ทำแม้จะมีปัญหาหรืออุปสรรคก็พยายาม อดทนต่อสู้เพื่อให้งานสำเร็จได้
3. จิตตะ ตั้งใจ มีสมาธิ มีสติ ต่องานที่ทำ พยายามขวนขวายกระตือรือร้นอยู่เสมอ
4. วิมังสา เข้าใจ ทำความคุ้นเคย ทำความเข้าใจกับงานที่ทำและคอยคิดแปลงปรับปรุงงานให้เหมาะสมกับสถานที่กาลเวลาและเนื้องานเสมอ

เป้าหมายในการทำงาน

ท่านต้องการที่จะเห็นชาวบ้านพึ่งตนเองและพึ่งหน่วยงานภายนอกให้น้อยที่สุดท่านอยากให้ชาวบ้านได้รู้ปัญหาที่แท้จริง อันเป็นของมีอยู่ในชุมชนให้กลับมีขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อยากเห็นชุมชนเข้มแข็งรวมกันเป็นกลุ่มมากขึ้น ดังนั้นการทำงานของท่านจึงเป็นไปเพื่อกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม

ตลอดชีวิตของท่านเป็นคนที่ไม่รู้ย่อเสมอตั้งแต่สมัยที่เป็นสามเณรท่านสามารถวาดรูปศาลา วิหาร และลายกนกต่างๆ ของวัดได้ จากนั้นก็สามารถเรียนภาษาสันสกฤตได้อย่างรวดเร็วก่อนเพื่อนร่วมรุ่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีความสามารถพิเศษในการออกแบบสร้างวิหาร ศาลา จิตรเขียนลายไทยต่าง ๆ

ในปัจจุบันท่านเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายพระนักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ (คพชน.) ที่เป็นการรวมกลุ่มกันของพระสงฆ์ที่ทำงานพัฒนาร่วมกับชุมชนบนฐานคิดในทางพระพุทธศาสนา ทำให้ท่านได้แลกเปลี่ยนทัศนคติความรู้และประสบการณ์ระหว่างพระสงฆ์ที่ทำงานกับชุมชนเหมือนกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นี้เองที่ทำให้ท่านได้มีประสบการณ์ที่หลากหลาย

แรงจูงใจในการเข้าทำงานร่วมกับชุมชน

สาเหตุการออกมาทำงานพัฒนาเพราะว่าโดยส่วนตัวของท่านเองเป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่นที่ด้อยโอกาสกว่าอยู่แล้ว ทั้งชุมชนที่อยู่และสังคมกว้าง โดยฐานะของท่านเป็นครอบครัวที่มีความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้ว และพอประกอบกับการที่ตัวท่านเข้ามาบวชเป็นพระอยู่วัด ได้ไปช่วยเหลือบริบาลสิ่งของต่าง ๆ แก่คนที่ได้รับความเดือดร้อน และวัดก็เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนในชุมชน ฉะนั้นท่านจึงได้ทราบถึงปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดีจากการที่ท่านชอบช่วยเหลือคนอื่น ท่านจึงเห็นปัญหาและพยายามแก้ไขปัญหานั้นของชาวบ้านให้หมดไป ท่านเห็นความทุกข์ของชาวบ้าน เป็นความทุกข์ของท่านเองด้วย และร่วมกับชาวบ้านช่วยกันแก้ไขปัญหามา

(1) บทบาทการดำเนินงานกับกลุ่มผู้ติดเชื้อ HIV (เอดส์)

สาเหตุเริ่มแรกเลยที่ท่านเข้ามาทำงานกับผู้ติดเชื้อเอดส์ เพราะว่าครั้งหนึ่งเคยมีผู้ติดเชื้อเอดส์ได้เข้ามาบวชและพักอยู่ที่วัดเจดีย์แม่ครัว หลังจากนั้นไม่นานอาการก็เริ่มรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเห็นได้ชัดจึงทำให้ชาวบ้านและชุมชนรังเกียจไม่ยอมรับในตัวพระครูวิเชียรเคยศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์มาพอสมควรท่าน จึงรู้ว่าโรคนี้ไม่ติดต่อกันได้ง่าย ๆ ท่านจึงทำการช่วยเหลือพระรูปนี้ ไม่ให้กระทบกระเทือนจิตใจของพระมากนัก เพราะจะทำให้

อาการของโรคทรุดหนักเข้าไปอีกและเมื่อท่านทราบว่าภายในชุมชนเองก็ประสบกับปัญหาเช่นนี้เหมือนกัน ท่านจึงแนวคิดที่จะจัดตั้งกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ขึ้นในชุมชน ชื่อว่า กลุ่มแสงเทียน ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ประมาณ 22 คน ซึ่งในสมาชิกจะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้สภาพร่างกายและจิตใจดีขึ้นมาก

(2) บทบาทการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน

ท่านได้ทำงานเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์โดยเริ่มจากกลุ่มสตรีแม่บ้านของบ้านเจดีย์แม่ครัว ในหมู่ที่ 3 ก่อน แล้วขยายออกไปถึงบ้านแม่แพะเจดีย์ หมู่ที่ 6 โดยเอารูปแบบการจัดการของตัวท่านเองมาปรับใช้กับระบบของกลุ่มการทำงานของกลุ่มก็คงเป็นเพียงแค่การฝากและกู้เท่านั้นเอง แต่หลังจากที่ท่านและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ได้ไปดูงานที่วัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด ของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต แล้วซึ่งเป็นการทำงานโดยใช้หลักพุทธธรรมมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม โดยการอาศัยปัญหาคือความต้องการของชุมชนเป็นสื่อในการชักนำชุมชนเข้าสู่ขบวนการพัฒนาคุณธรรมก็เริ่มที่จะปรับเปลี่ยนระบบของกลุ่มใหม่ให้เหมือนกับรูปแบบของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต จนชาวบ้านได้ผลประโยชน์อย่างมาก และมีการขยายออกไปเรื่อย ๆ กลุ่มชนข้างนอกอย่างมั่นคง ภายหลังท่านก็ได้ทำเป็นเครือข่ายและขยายวิธีการสะสมทรัพย์ มีการทบทวนความรู้ แนวทางการสะสมทรัพย์ตามแนวของกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์ของพระอาจารย์สุบิน ปณีโต ที่ดำเนินการอยู่

โดยท่านมีกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มที่จะสะสมทรัพย์ที่ดำเนินการอยู่ 3 กลุ่ม ชมรมผู้สูงอายุตำบลแม่แฝกใหม่และชมรมผู้พิการตำบลแม่แฝกใหม่, กลุ่มออมทรัพย์ในตำบลแม่แฝกใหม่ที่ดำเนินการอยู่ 13 กลุ่ม กลุ่มองค์กรชุมชนในตำบลแม่แฝกใหม่ , กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 13 หมู่บ้าน

(3) บทบาทด้านการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาเยาวชน

กิจกรรมดังกล่าวมีขึ้นเพื่อชักชวนให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามาวัดเพื่อศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นับวันเด็ก และเยาวชนเริ่มที่จะหันหลังให้กับวัดแต่หันหน้าให้กับโลกวัตถุมากขึ้นและเพื่อให้เด็กเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ท่านยังได้เอาประสบการณ์ของการสอนเด็กพุทธศาสนาในอาทิตย์จากวัดบุพผาราม ท่านเลยเอาแบบแผนการเรียนการสอนมาปรับใช้ในชุมชน ระยะแรกของการดำเนินการนั้นกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นเด็กอายุไม่เกิน 12 ปี คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่เมื่อดำเนินการไปได้สักระยะหนึ่งก็มีกลุ่มหนุ่มสาวอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไปเข้ามาเรียนด้วยมากขึ้น ทั้งเด็กและหนุ่มสาวก็เลยปนกันไป ท่านก็เลยจัดให้มีการแยกกลุ่มเป็น 2 กลุ่มใหญ่และแบ่งเป็นช่วงเวลา คือ

1. กลุ่มเด็ก จะทำการเรียนการสอนตอนเช้าของวันอาทิตย์
2. กลุ่มหนุ่ม-สาว หรือกลุ่มเยาวชน จะทำการเรียนการสอนของตอนค่ำวันอาทิตย์ ต่อรุ่น ประมาณ 50 คน ตลอดระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ท่านมีสมาชิกกลุ่มนี้ประมาณ 500 กว่าคน โดยร่วมกันทำกิจกรรม คือ
 3. มีการจัดการแข่งขันกีฬา เพื่อสุขภาพทั้งในกลุ่มและรับสมัครคนทั่วไปมาเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ แร้บบอล เป็นต้น
 4. อบรมการฝึกกิจกรรมงานอาชีพ
 5. จัดการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้เยาวชนได้ใช้ชีวิตในสังคมอย่างถูกต้องและมีความสุข
6. จัดกิจกรรมวันเด็กทุกปี

(4) บทบาทด้านพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มผู้สูงอายุ

พระครูสมุห์วิเชียร คุณธมฺโม ได้เล่าถึงสาเหตุของการทำงานกับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน เนื่องจากว่าวันหนึ่งท่านได้เข้าไปเที่ยวในหมู่บ้านเพื่อสอบถาม พูดคุย แลกเปลี่ยนสาระทุกข์สุขดิบกับชาวบ้านอย่างที่ท่านเคยทำอยู่เป็นประจำ และท่านก็สังเกตเห็นว่าผู้สูงอายุในชุมชนอยู่แต่ในบ้าน ไม่ได้ทำอะไร บางคนเมื่อท่านเข้าไปพูดคุยด้วยก็จะเล่าอะไรต่าง ๆ ให้ฟัง บางคนก็เล่าว่าอยู่บ้านคนเดียวเพราะลูกหลานไปทำงานกันหมด เหนงไม่รู้จะทำอะไรเหมือนกัน ท่านก็เลยชวนว่าถ้ามีอะไรให้ทำแล้วจะทำไหม ก็ได้คำตอบจากผู้สูงอายุว่าท่านจึงมีแนวคิดอยากที่จะตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นในชุมชน ท่านได้ชื่อว่าศูนย์ชราบาลให้วัดและชุมชนเป็นศูนย์สวัสดิการคนชรา โดยให้ลูกหลานมาส่งผู้สูงอายุที่วัด และร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมการเย็บปักถักร้อย งานทอผ้า ทำข้าวซ้อมมือ กิจกรรมออกกำลังกายปฏิบัติธรรม ช่วยพัฒนาชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 250 คน ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปและทุก ๆ เดือนจะมีการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนงานและการออมเงินกันทุกเดือน คนละ 10 บาท เพื่อเป็นการระดมทุนในการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป และได้รับการอนุเคราะห์จาก อสม. มาตรวจสุขภาพ อย่างถูกวิธี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ปฏิบัติตามทำให้มีสุขภาพและจิตใจดีตามไปด้วย อายุจะได้ยืนยาวเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ลูกหลานต่อไป

ผลของการดำเนินงาน

พระครูสมุห์หิวเชียรนับว่าเป็นพระสงฆ์ที่ทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง กิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชนนั้นถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ซึ่งผลของการดำเนินงานของทำให้ชาวบ้านได้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรม ในส่วนของกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมาทำกิจกรรมร่วมกันที่วัด เด็กและเยาวชนหนุ่มสาวมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องไปหาความสำราญจากที่อื่น กลุ่มแม่บ้านและพ่อบ้านก็เช่นเดียวกันมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันมากขึ้นหรือแม้แต่กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ที่แต่เดิมได้รับการรังเกียจจากผู้คนรอบข้าง แต่ปัจจุบันหาเป็นเช่นนั้นไม่แล้ว ไม่เพียงไม่ได้รับความรังเกียจจากคนอื่นเท่านั้น แต่ยังได้รับการสนับสนุนในกิจกรรมที่ทำอีกด้วย นั่นก็เท่ากับว่ากิจกรรมของท่านได้ส่งผลให้ชุมชนได้รวมกลุ่มกันและช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่มตามความประสงค์ของท่าน

แรงบันดาลใจในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของท่านพระครูสมุห์หิวเชียร มาจากเห็นความทุกข์ร้อนของชาวบ้าน พระสงฆ์ก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกันและบุคคลส่วนตัวเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นอยู่แล้ว เนื่องจากท่านเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะที่ดีมีความเป็นอยู่ดีอยู่แล้วและเมื่อชุมชนและเห็นความทุกข์ของชาวบ้านเป็นความทุกข์ของตนเอง

จึงได้มีแนวคิดในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชนร่วมกับชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหของชาวบ้านให้หมดไปจากชุมชน สาเหตุของการเข้ามาทำงานเรื่องเอดส์และศึกษาอย่างจริงจังมาจากมีผู้ป่วยเอดส์เข้ามาบวชและพักอยู่ที่วัด และต่อมาไม่นานอาการเริ่มมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างชัดเจน จึงทำให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดความรังเกียจ และการไม่ยอมรับในตัวของท่านพระครูหิวเชียรพอมีความรู้เรื่องเอดส์มาบ้างอยู่แล้ว จึงทำให้ท่านรู้ว่าโรคเอดส์ไม่ได้ติดต่อกันง่าย ๆ ท่านจึงทำการช่วยเหลือพระลูกวัดซึ่งป่วยเป็นเอดส์และไม่ให้กระทบกระเทือนต่อจิตใจมากนัก และเมื่อรู้ก็จะทำให้วงการทรุดหนักเข้าไปอีก และในขณะเดียวกันท่านได้ทราบว่ามีชุมชนของท่านที่กำลังประสบกับปัญหาโรคเอดส์ด้วยเช่นกัน ท่านได้มีแนวคิดในการจัดตั้งกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ขึ้นภายในชุมชน ชื่อ “กลุ่มแสงเทียน” เพื่อช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ติดเชื้อตลอดจนผู้ได้รับผลกระทบ การจัดตั้งกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ติดเชื้อ และร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี

วิธีการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของท่านพระครูสมุห์หิวเชียร เมื่อได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่ม “แสงเทียน” เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จุดประสงค์ของการรวมกลุ่ม คือ การให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมเพื่อทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจให้ดีขึ้นปัจจุบันปี พ.ศ. 2547 มีสมาชิกกลุ่ม 22 คน โดยท่านพระครูได้เป็นผู้ประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ

เอกชนเข้ามาให้การช่วยเหลือกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัว โดยมีสถานีนอนัมย บ้านเจดีย์แม่ครัว เป็นหน่วยงานหลักที่เข้ามาช่วยในด้านของการดูแลและตรวจสุขภาพ ผู้ป่วยเอดส์ การออกกำลังการเพื่อเพื่อสุขภาพแข็งแรง การส่งเสริมอาชีพด้วยการจัดหา กิจกรรมเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่หมกมุ่น และไม่ทำให้คิดมาก และ ท่านพระครูวิเชียร ยังใช้หลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศน์เพื่อให้กำลังใจ และอยู่อย่างมีความสุข ท่านให้ความรู้ในเรื่องของการป้องกันปัญหาจากโรคเอดส์ และการอยู่ ร่วมกันอย่างปกติ ระหว่างคนปกติกับผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วยกันอย่างมีความสุข จากวิธีการ ดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของท่านพระครูสมุห์วิเชียร ประสบกับผลสำเร็จท่านจึงขยายผล ต่อในเรื่องของการพัฒนาชุมชน ซึ่งได้แก่ กิจกรรมการออมทรัพย์ ซึ่งได้ดำเนินงานไปในกลุ่ม ผู้สูงอายุในหมู่บ้านเจดีย์แม่ครัวจนสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และขยายผลต่อไปอีก 13 หมู่บ้าน กิจกรรมการส่งเสริมด้านการพัฒนาเยาวชน ด้วยการสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การจัดการ แข่งขันกีฬา การฝึกอบรมวิชาชีพพระยะ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

2.5 พระอธิการสมหมาย ปญญาโคโม เจ้าอาวาสวัดกิ้วพรวัว ตำบลจันจว้าใต้

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

พระอธิการสมหมาย ปญญาโคโม (จันทร์หลวง) เกิดเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2488 แต่ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไรใบทะเบียนราษฎร เป็นวันพฤหัสบดีที่ 4 มิถุนายน 2488 ปีระกา ปัจจุบันได้ใช้ตามทะเบียนราษฎร เพราะไม่ขัดกับการทำบัตรต่าง ๆ แต่การฉลองวัน เกิดตัวเอง (จะอยู่เงียบ ๆ อดอาหาร 1 วัน) พี่น้องบิดามารดามีด้วยกัน 6 คน ผู้ชาย 3 ผู้หญิง 3 พระอธิการสมหมายเป็นคนที่ 4 ด้านการศึกษา เริ่มเรียนหนังสือภาษาพื้นเมืองและสามารถ อ่านเขียนได้เป็นอย่างดีเมื่ออายุได้ 6 ปี ก่อนที่จะเข้าชั้นประถมได้รับจ้างเล้าควา (วรรณกรรมพื้นบ้าน ปญญาชาดก) วันละ 25 สตางค์ ความรู้ทางธรรม น.ธ.ตรี โท เอก อย่างละ 4 ใบ ใบประกาศชุดแรกชื่อสามเณรสมหมาย จันทร์หลวง เมื่อปี พ.ศ.2515 (จบนักธรรมเอก) ชุดที่ 2-3 ชื่อ พระสมหมาย ปญญาโคโม ชุดที่ 4 ชื่อพระอธิการสมหมาย ปญญาโคโม โดยกระทรวงศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จบปริญญาตรี พธ.บ (เอกพระพุทธศาสนา) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต พะเยา รับปริญญาวันที่ 50 (พ.ศ.2548) อุปสมบท หนังสือสุทธิที่ 27/2527 ทะเบียนราษฎร หมายเลข 3-5707-00708-56-1 อุปสมบท ณ พัทธสีมาวัดแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมีพระครูธีรธรรมวิวัฒน์ เจ้าคณะอำเภอแม่จัน เป็นพระอุปัชฌาย์

ประวัติการทำงาน

งานปกครอง เป็นเจ้าอาวาสวัดกิ้วพรวัว ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย

งานด้านการเผยแผร์ เป็นพระนักเผยแผร์พระพุทธศาสนา รุ่นที่ 25 พ.ศ.2538 เป็น
ประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลจันจว้าใต้ เขต 1-2

- ปาฐกถาเดี่ยว
- บรรยายภาพปริศนาธรรม
- บรรยายภาพสไลด์ / แผ่นใส / วิดีโอ / สื่อทั่วไป
- นำปฏิบัติกรรมฐาน
- บรรยายตามสถานศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอนุบาล-มหาวิทยาลัย
- จัดรายการวิทยุ วส.941 สนภ.แม่จัน ปาฐกถาธรรมประจำวันพระปีที่ 4

งานด้านยาเสพติด - เป็นวิทยากรให้กับตำรวจตระเวนชายแดนและตำรวจภูธร
อำเภอแม่จัน

- เป็นวิทยากรให้กับองค์กรยูนิเซฟทั้งในแต่ต่างประเทศ

งานด้านเอดส์ - เป็นประธานห้องธรรมรักษาท้องถิ่นเอดส์คณะสงฆ์
อำเภอแม่จัน พ.ศ. 2537- 2548

- วิทยากรบรรยายโรคเอดส์ทั่วไป
- การอบรมจิตวิทยากรให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและผู้ติดยาจากยูนิเซฟ
- ผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มเยาวชน “เพื่อพาเพื่อนพ้นภัยพาล”
ตั้งแต่ปี 2543 - 2548
- ที่ปรึกษากลุ่มดอกแก้ว ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัด
เชียงราย ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดรวม 35 คน
- เป็นผู้ให้การอุปการะเด็กที่พ่อแม่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์
(ทุนการศึกษา) ตั้งแต่ชั้น ป.5-ป.6 จำนวน 11 คน /1 รูป
(บ้านกิ้วพรวัว หนองปิง ป่าดอน สันโค้งงาม)

ด้านการศึกษา - เป็นคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนจันจว้าวิทยาคม
ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

- โรงเรียนแม่คำวิทยาสงฆประชาอุปถัมภ์ วัดแม่คำ
ตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

- โรงเรียนหมื่นพุทธรักษา (นิกายจีน) ตำบลท่าข้าวเปลือก
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
- โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี กิ่งพร้าว ตำบลจันทบุรี
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
- งานเขียนทั่วไป - เขียนโคลงกลอน แบบปรีชา และตรรกะ
- เขียนโคลงกลอนร้อยกรอง จำนวน 4 ชุด พันกว่าบท
- ศึกษาสำนวนภาษาไทย
- กำบ่าเก่าปริศนาธรรมจากกำบ่าเก่า
- ศึกษาปริศนาธรรมสื่อธรรมชาติ สื่อวัตถุในศาสนสถาน
- ศึกษาสื่อปริศนาธรรมพื้นบ้าน
- งานด้านการพัฒนา - อนุรักษ์ประเพณีสืบสานพัฒนาฯ
- งานเยาวชน ผู้สูงอายุ ฯลฯ
- ช่วยบริหารกิจกรรมเอดส์ องค์การคณะสงฆ์ อำเภอแม่จัน
- งานสอนหนังสือในวัด ทุกวันพฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์
- งานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า
- งานผลิตสื่อธรรมชาติ สนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์
ด้านสิทธิของธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์

แรงบันดาลใจกับงานเอดส์

ก่อนอุปสมบทเป็นพระเมื่อปี พ.ศ.2528 เคยใช้ชีวิตคลุกคลีกับกิจกรรมด้านงาน
โรงแรมและงานด้านบริการทางเพศ เพื่อนในสมัยเดียวกันไม่มีใครช่วยเหลือ เคยคลุกคลีกับ
อบายมุขทุกแบบ ปณิธานอย่างเดียวที่ตั้งใจ คือ “งานเทศน์เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
เรื่องเอดส์” HIV เอดส์ เป็นงานที่ทำหยาบมากจึงไม่ลังเลใจที่จะทำงานด้านนี้เพราะเกี่ยวข้องกับ
งานเทศน์โดยตรง เมื่อคณะสงฆ์อำเภอแม่จันได้รับการถวายความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่กำลังจะเข้า
ที่อำเภอแม่จัน จึงไม่ลังเลใจที่เข้ามาเรียนรู้ ร่วมป้องกัน ร่วมแก้ไขปัญหา

อาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ค่อนข้างได้เปรียบในการเป็นวิทยากร
บรรยายเรื่องโรคเอดส์และสารเสพติดในทุกกลุ่ม อาศัยการมีใจรักจึงมีเครื่องมือที่เป็นสื่อที่เป็น
เทคนิคที่พร้อม และอาศัยอาชีพที่คลุกคลีกับงานขายและงานบริการเมื่อครั้งเป็นฆราวาสที่
กรุงเทพฯ กว่า 20 ปี จึงมีความถนัดในการสื่อสารทั้งกับเด็กและเยาวชน อาศัยความใส่ใจและ

เกาติศสถานการณเอดส์ สารเสพษัตติ จึงค่อนข้างได้เปรียบกับยุทธศาสตร์ในเชิงรุก และเชิงรับ
ทุกขณะ ทุกที่ทุกสถานการณ

เอดส์ เป็นปัญหาสากล ไม่มีเชื้อชาติ วรรณะ เพศ วัย ศาสนา
วัฒนธรรม ประเพณี

เอดส์ เป็นปัญหาที่ท้าทายระดับความใส่ใจของศีลธรรม ของมนุษย์ว่า
มีแค่ไหน

เอดส์ เป็นปัญหาที่ท้าทายนักเผยแผ่ศีลธรรม ทุกศาสนาและลัทธิ
เอช ไอ วี เอดส์ เป็นไวรัสที่ฉลาดล้ำยุค น่าสมัย ทำลายสติปัญญาที่
ฉลาดของมนุษย์ที่ยกตนว่า สัตว์ฉลาด ฝึกตนเองได้ ปรับตัวเองได้

เอดส์ อาศัยความเปราะบางของมนุษย์ คือ กาม และความมีนเมา
จึงทำพิสูจนที่ว่าตนเองเก่ง กล้า พร้อมทั้งจะเผชิญท้าทายทุกเมื่อ

การทำงานในช่วงแรก ให้ความสนใจ คือ กลุ่มแม่บ้านและผู้ขายบริการ
การทำงานในช่วงที่ 2 ให้ความสนใจ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ชุมชนผู้ที่ต้อง
เอื้ออาทรกันในสังคม

การทำงานในช่วงที่ 3 ให้ความสนใจกับกลุ่มผู้บำบัดสารเสพษิต เยาวชน
การทำงานในช่วงที่ 4 ให้ความสนใจทำงานกับกลุ่มเยาวชนและ
กลุ่มผู้สูงอายุ

การทำงานจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ชาวบ้านชุมชนกิ้วพร้าวมีความสุขและรู้สึก
ภูมิใจจากการดำเนินชีวิตที่ผ่านมาเพราะการทํากิจกรรมทุกอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่
ของคนในชุมชน ชุมชนกิ้วพร้าวทุกวันนี้ก็ไม่แตกต่างกับชุมชนในอดีตมากนัก พ่ออยู่แม่อยู่ก็ยัง
เข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม จำศีล กินทาน พร้อมกับนำลูกหลานเข้าวัดด้วยเป็นการปลูกฝังคุณงาม
ความดี ทุกวันสืลวันพระในช่วงเข้าพรรษา ก็จำศีลกันในวัดหรือในวันสำคัญทางศาสนาที่
มาร่วมทำบุญกันมิได้ขาด นอกจากทำบุญแล้วก็ออกกำลังกายทำสวนสมุนไพรบ้าง สอนการมัด
กลอง การตีกลองสะบัดชัย กลองปี่จ่า ให้กับลูกหลานชุมชน กลุ่มแม่บ้านก็เป็นการส่งเสริม
อาชีพ การทำแคบหมู การทำแหนม การเย็บผ้าส่งตลาด ซึ่งทำให้ไม่เดือดร้อนมากนัก บางคน
เงินขาดมือไม่พอใช้ก็โชคคิที่ชุมชนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อดูแลกัน ส่วนกลุ่มเยาวชน ถือว่า
เป็นหน้าเป็นตาให้กับหมู่บ้านเป็นอย่างมากเพราะทำตัวอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง มีการสอนสละ
ขอ ซึ่ง การฟ้อนรำ การตีกลองสะบัดชัย ทุกวันหยุด พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กๆ ก็ไว้ใจ ถ้ามาร่วมกับ
กลุ่มเยาวชน ทุกเย็นมีการสอนการบ้านให้หน่อยๆ และอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญ คือการเลี้ยง

ปลาดุก การเพาะเห็ด เพื่อทุนสำหรับกลุ่มอีกด้วย รวมถึงการร่วมทำกิจกรรมในชุมชนเช่น วันสำคัญทางราชการ ชาวบ้านก็ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นต้นว่า การรณรงค์งดเหล้าบุหรี่ในชุมชน การทำกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ จากการทำการเคลื่อนไหวกิจกรรมของชุมชนทำให้มองเห็นถึง พัฒนาการ การทำงาน ทั้งด้านกระบวนการ และการจัดการของชุมชนร่วมกันดังนี้

- การวางแผนแม่บทชุมชน (ชุมชนในฝัน) ร่วมกัน
- การทบทวนการทำงานของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- การจัดการ การวางแผนการทำงานร่วมกัน
- ความสัมพันธ์ในชุมชนแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
- มีความหวงแหน และตระหนักถึงคุณค่าของชุมชน
- การวิเคราะห์สถานการณ์ชุมชน

จากเวทีทบทวนการทำงานที่ผ่านมา ชุมชนชนได้ร่วมกันวางแผนการทำงาน และ ช่วยกันสรุปการทำงานที่ผ่านมา รวมถึงการวิเคราะห์กลุ่มที่อยู่ในชุมชน องค์กรที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชุมชน ดังตัวอย่างดังนี้

ตาราง 15 การวิเคราะห์ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนบ้านกิ้วพร้าว ตำบลจันจว้า
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ชื่อกลุ่ม	จุดประสงค์	จำนวนสมาชิก	หมายเหตุ
1. กลุ่ม เยาวชน	เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งโดยการชักชวนกันเองเน้น การ ทำกิจกรรมเป็นหลักมีการร่วมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ เป็นกลุ่ม ที่มาร่วมกิจกรรมที่วัดตลอด สนใจภูมิปัญญา พื้นบ้าน มีรุ่นพี่ๆ ในกลุ่ม 6 คนเป็นวิทยากร และดูแล กลุ่มทั้งหมดก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี 2543 จากสมาชิกกลุ่ม ครั้งแรก 8 คน ปัจจุบัน 35 คน มีโครงสร้างเป็น รูปแบบ	35 คน	เป็นกลุ่ม เยาวชนรุ่นเล็ก ประถม-มัธยม ชื่อกลุ่ม "เพื่อนพาเพื่อน พ้นภัยพาล"
2. กลุ่ม เยาวชน บ้านกิ้วพร้าว	เป็นกลุ่มที่มีอยู่เดิม เน้นการเล่นกีฬาเป็นหลัก ทำกิจกรรมในหมู่บ้านกลุ่มเล็กถ้าโตขึ้นก็ร่วมกิจกรรม กับพี่ๆอยู่กระจัดกระจายไม่มีที่ทำการ แต่ได้รับ การสนับสนุนกองทุนจากงานฌาปนกิจทุกครั้ง เป็น กลุ่มที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมที่วัดบ้างตามโอกาส	ประมาณ 20 คน	เยาวชนทั่วไป มัธยม มหาวิทยาลัย ไม่มีชื่อกลุ่ม เป็นทางการ
3. กลุ่ม แม่บ้าน	เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งมานาน ประจำบ้าน ช่วยกิจกรรมใน หมู่บ้านทุกอย่าง และเป็นกลุ่ม "กองทุนสัจจะ ออมทรัพย์" บ้านกิ้วพร้าว ปัจจุบันเป็นเครือข่าย ออมทรัพย์ประเทศไทย มีกิจกรรม ทำเหมม, ขนม, และอาชีพอื่นๆช่วยให้งานหมู่บ้านเกิดความสะดวก	แม่บ้านทั้งหมด	
4. กลุ่ม ผู้สูงอายุ	มีกิจกรรมทั้งในวัดและนอกวัด มีที่ทำการผู้สูงอายุ ที่อบสมุนไพร สวนสมุนไพร ที่คำข้าว ที่นวด อยู่ในวัด เป็นเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย มีคำขวัญ สมุนไพร พังธรรม คำข้าว เสี่ยงสวรรค์บ้านกิ้วพร้าว ร่วมกิจกรรมเดินขบวนกีฬาทุกปี	172 คน	ปัจจุบันที่เข้า มาร่วมเป็น ชมรม ชาย 85 หญิง 87
5. ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ใหญ่บ้านทุกคนที่ถูกเลือกเข้ามา ต้องเป็นผู้ที่สร้าง คุณประโยชน์กับหมู่บ้าน มีวิสัยทัศน์ มีภาวะความเป็น ผู้นำ เป็นผู้มีบทบาทในการนำหมู่คณะและแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในบ้าน โดยมีผู้ช่วย 2 คนเป็นผู้ประสานงาน และมีหัวหน้าหมวด 7 หมวดเป็นผู้ช่วยดูแลในแต่ละ หมวด และสนับสนุนโครงการบ้านจุ่มเป็นอย่างดี		

6. หน่วยงาน อบต. จันจว้าใต้	ได้มีบทบาทช่วยให้การเผยแพร่ทางการคณะสงฆ์ และ การจัดงานปฏิบัติธรรมในหมู่บ้าน เกิดความสะดวก เพราะวัดกั่วพร้าวที่ผ่านมา ได้เป็นวิทยากร อบต. และ ให้อุปกรณ์การเผยแพร่งานศาสนาทุกครั้งไป ทำให้บ้าน จุ่มเย็นกั่วพร้าว เด่นชัด กว่าทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาล จันจว้า	คณะกรรมการ ผู้บริหาร 13 คน	
7. สถานี อนามัย จันจว้าใต้	มีบทบาทในการเข้ามาอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน ทำให้เยาวชนสามารถควบคุมตนเองได้ และเป็นที่พึ่ง แก่เพื่อนๆ ได้โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนเพื่อนพาเพื่อน พ้นภัยพล เรื่องเทคนิคการดูแลตนเอง การให้ คำแนะนำปรึกษา และการเป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง สิทธิเด็ก รวมทั้งการจัดกิจกรรมเยาวชนในเขตพื้นที่ เทศบาลจันจว้า	เจ้าหน้าที่ อนามัยเข้ามาช่วย เป็นประจำ 2 คน	
8. เทศบาล จันจว้า	ได้อำนวยความสะดวกให้กลุ่มไอทีของเทศบาล ได้เข้า มาแก้ไขเครื่องคอมพิวเตอร์ในเขตหมู่บ้านตลอด และให้ทุน สนับสนุนดำเนินการวิชาชีพ จัดเจ้าหน้าที่มาสอนใน ชุมชน จัดอบรมแกนนำ สนับสนุนการกีฬาหมู่บ้าน และสาธารณูปโภคอื่นๆ ทำให้เกิดความสะดวก		
9. ผู้ประสาน งานองค์กร เอกชน	นายไพบูลย์ วงศ์ใหญ่ อดีตสมาชิกเทศบาลจันจว้า เป็นผู้ประสานงานบ้านจุ่ม โครงการสัจจะออมทรัพย์ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานแก่กลุ่มต่างๆ ที่ จะเป็นเครือข่าย พร้อมทั้งประสานงานผู้ที่มาศึกษา ดูงาน และการร่วมติดตามประเมินผล	1 คน	ปัจจุบันเป็น รองประธาน อบต.จันจว้าใต้ ฝ่ายคฤหัสถ์
10. องค์กร คณะสงฆ์ อำเภอ แม่จัน	ได้ประสานงานและมีการมอบอำนาจให้พระสงฆ์ใน พื้นที่ ให้สำรวจงานบ้านตนเอง และเข้ามาร่วม แก้ปัญหาหากมีการไม่เข้าใจกันเกิดขึ้น ด้วยการลง ภาคสนามในพื้นที่นั้นๆ และประสานความร่วมมือ การทำงานที่เป็นองค์กรอย่างเข้มแข็ง		
11. สถานีวิทยุ 914 สนภ. 3 แม่จัน จ.เชียงราย	ได้ใช้เวลาฟรีแก่ทางวัดกั่วพร้าวและเยาวชน บ้านกั่วพร้าวให้จัดรายการวิทยุ ซึ่งได้จัดอยู่ 3 รายการ ของเด็ก เยาวชน 1 รายการ		

12. สถาบัน โพธิยาลัย วัดสวนดอก เชียงใหม่	ได้เป็นหน่วยงานที่ประสานโครงการ และการทำงาน ของ เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาชุมชนภาคเหนือ (คพชน.) ทำให้ได้ประสบการณ์การทำงาน และ เชื่อมโยงกับท้องถิ่น ได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้เล่า ขานสู่กันฟัง และยังเป็นตัวเชื่อมกับแหล่งทุน (สสส.) เพื่อมาดำเนินงานบ้านจ๋มเย็นจนถึงปัจจุบัน		
13. สำนักงาน สนับสนุนการ สร้างเสริม สุขภาพ (สสส.)	เป็นแหล่งทุนที่ทำให้ได้ต่อยอดกิจกรรมหลายๆ อย่าง ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังได้กิจกรรม ใหม่ที่ชุมชนเห็นว่ามีความจำเป็น โดยชุมชนเอง เป็น ผู้กำหนดว่าเหมาะสมเพียงใด ซึ่งกรอบเงื่อนไขต่างๆ เป็นไปตามความต้องการของชุมชนเองทั้งหมด		
14. ศูนย์ ควบคุม โรคติดต่อเขต 10 เขต. 10 เชียงใหม่	ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำงานด้านสุขภาพใน ชุมชน คือการเยี่ยมบ้านการเยี่ยมผู้ป่วยที่โรงพยาบาล “ห้องธรรมรักษา” ที่องค์กรคณะสงฆ์ได้ทำงานอยู่ ในพื้นที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จของชุมชน		
15. เจ้าอาวาส วัดกิ้วพรวัว	พระอธิการสมหมาย ปุณณาคโม ประธานห้องธรรม รักษาในโรงพยาบาลแม่จัน, ประธานพลังถักทอชุมชน เข้มแข็งป้องกันยาเสพติดอำเภอแม่จัน พระวิทยากร โรคเอดส์ขององค์กรคณะสงฆ์อำเภอแม่จัน พระวิทยากรยาเสพติดของสสส.แม่จัน ฯลฯ เป็น พระสงฆ์ในโครงการ คพชน. ผู้ประสานงานโครงการ บ้านจ๋มเย็นกิ้วพรวัว และผู้ประสานงานกลุ่มสัจจะออม ทรัพย์ เครือข่ายภาคเหนือ อ.แม่จัน ผู้ก่อตั้งและ สนับสนุน “กลุ่มเยาวชนเพื่อนพาเพื่อนพ้นภัยพาล” และอื่นๆ ในบ้านกิ้วพรวัว และ อบต. จันจว้าใต้และใน เขต อ.แม่จัน		

ถึงแม้มีหลายกลุ่มและมีกิจกรรมที่หลากหลาย แต่กิจกรรมกลุ่มที่ดำเนินการอยู่ก็
เหมาะสมกับกลุ่มตัวเอง ทำตามศักยภาพที่มีอยู่ และเพื่อไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ ชุมชนบ้าน
จ๋มเมืองเย็น ทิศทางการเคลื่อนไหวของแต่ละกลุ่มสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุพยายามหาตลาดรับซื้อข้าวกล้องและจะเปิดห้อง (ร้าน) จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ทำอยู่คืองานจักสานไม้ไผ่ งานสานพานดอกไม้จากกระดาศ ผลิตภัณฑ์ของเล่นพื้นบ้านโบราณจำลอง เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของกลุ่มยิ่งขึ้น

ในส่วนของวัดซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อน สิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนคือ

- สนทนากับแกนนำ ถึงทิศทางความเป็นไปได้ โดยยึดวิถีชีวิตของชุมชนเก่าเป็นหลัก (ดำเนินการแล้ว)
- ประชุมกลุ่มย่อย ระดมความคิดในการขับเคลื่อนชมรม เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดบุคลากรเป็นตัวหลัก เศรษฐกิจเป็นตัวรอง
- ระดมความคิดร่วมกัน กับทุกกลุ่มในชุมชน เพื่อเป้าหมาย บ้านจุ่มเมืองเย็น

2. กลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มแม่บ้าน ต้องการเครื่องมือการผลิตที่ได้มาตรฐาน ต้องการสถานที่เปิดร้านในย่านชุมชน สิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อนกลุ่มคือ การพัฒนาจิตสำนึกบุคลากร และความมั่นคงในอาชีพการงาน ในส่วนของวัดซึ่งเป็นผู้ประสานงานการขับเคลื่อนสิ่งที่ต้องทำคือ

- ฝึกอบรมบุคลากรแกนนำถึงนโยบาย ทิศทางการดำเนินงาน
- ระดมความคิดกลุ่มย่อย เพื่อวางแผนงานของแม่บ้าน เพื่อให้เข้าสู่แผนการประชุมใหญ่
- การประชุมร่วมกับกลุ่มใหญ่ เพื่อพัฒนาบุคลากร ทรัพยากร สร้างเสริมสุขภาพชีวิตการกินอยู่แต่พอดี ของแม่บ้าน ผู้เป็นตัวแทนบริหารครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ และร่วมเป็นหนึ่งในทุกกลุ่มในหมู่บ้าน เพื่อเป้าหมาย "บ้านจุ่มเมืองเย็น" 12 เป้าวันบุพเพตพลี

3. กลุ่มเยาวชน

- กลุ่มต้องการที่ทำการเป็นสัดส่วน รวมทั้งการออกจุลสารกระจายองค์ความรู้สาธารณะรู้ท้องถิ่น แต่ไม่มีงบประมาณ ในส่วนนี้
- ต้องการประสานงานกับกลุ่มเยาวชนต่างๆ เพื่อร่วมกันในการสร้างสังคมคนรุ่นใหม่ อย่างมีคุณธรรมและคุณภาพ

- ต้องการเครื่องดนตรีพื้นบ้านเป็นของกลุ่มเพราะปัจจุบันต้องยืมของโรงเรียน
เมื่อไปแสดงในงานต่างๆ (ซึ่งสมาชิกกลุ่มเล่นได้ทุกคน) และเครื่องดนตรีสากล ของเก่ามีผู้ขาย
ให้ กีตาร์ 2 ตัว อีเล็กโทน (คีย์บอร์ด 1 ตัว ซึ่งสมาชิกกลุ่มเด็กโต เล่นได้ทุกคน) ราคาถูก

บทเรียนสำคัญ

- เมื่อตั้งจิตด้วยเมตตาธรรม ต่อคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วย งานทุกอย่างที่ร่วมกัน
ทำจึงเป็นความผูกพันและคุณค่า

- ควรให้โอกาสกับคนที่พลาดพลั้ง เพราะคนที่พลาดพลั้งเมื่อกลับตัว ย่อมมี
ความรับผิดชอบต่อชุมชนสูง

- เป็น เป็นขี้ขลาด เป็นขี้อาย เมื่อคนอื่นเป็นสะพาน เราก็ต้องมีส่วนเป็น
ราวสะพาน การปลูกฝังให้ชุมชนช่วยเหลือกันและกัน

- จะหนี หือเป็นเสียตาย จะตาย หือเป็นเล่าลือไว้ ความหมายก็คือ จะย้ายไปที่
อื่นก็มีแต่คนเสียตายอาลัยรักเวลาตายก็มีแต่คนรำรือเคารพนับถือ (คำสอนของตุลุมหาย
ที่ปรึกษาชุมชน)

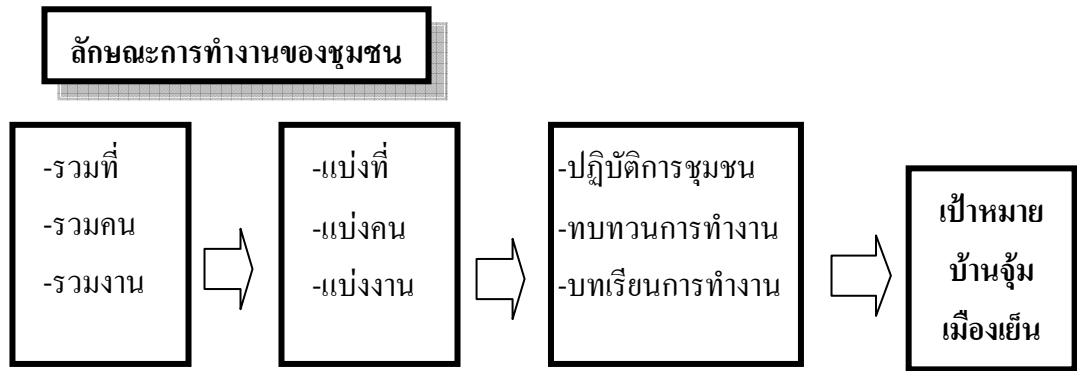
- การทำงานที่เคลื่อนไหวไปได้ดีและมีคุณภาพ ต้องอาศัยคนทำงานที่เข้าใจใน
อุดมการณ์ และการเสียสละ

- การคัดเลือกคนเข้ามาเป็นสมาชิกต้องเลือกคนที่สามารถทำงานร่วมกันได้
สามารถบอกกล่าวและเตือนสติเมื่อพลั้งพลอ (คำพูดของน้องเปิ้ล ประธานกลุ่มเยาวชน)

- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน กับคนทำงานหรือร่วมกับ
เครือข่ายพระสงฆ์ก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนได้อย่างดี

- บทบาทของคนทำงานการพบปะพูดคุยปรึกษาหารือกันในกลุ่ม แบบไม่เป็น
เป็นทางการ ทำให้ชาวบ้านพูดคุยได้เต็มที่ หัวเราะยิ้มแย้มแจ่มใส และเข้าใจการเคลื่อนไหวงานบ้าน
ชุมได้อย่างดี พ่ออุ้ยคนหนึ่งบอกว่า “อุ้ยกันจะอ๊ มันม่วนอกม่วนใจ้”

แผนภูมิ 2 แสดงลักษณะการทำงานของชุมชนบ้านกิ้วพริ้ว อ.แม่จัน จ.เชียงราย

กิจกรรมในชุมชน

ชุมชนมีการทำงานกิจกรรมที่หลากหลาย และแตกต่างกัน เนื่องจากมีกลุ่มทำงานหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มก็ล้วนมีบทบาทการทำงานในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้การทำกิจกรรมจะต่างกันแต่ทุกกลุ่มก็ทำงานเพื่อเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ แบ่งการทำกิจกรรมตามกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้สูงอายุ

- แห่กลองหลวงในวันโกน และงานเทศกาลต่างๆ ทั่วไป
- ดำข้าวกล้องเพื่อ กิน/ขาย ที่ผามดำข้าวหลังวัด
- อบสมุนไพร (ฤดูหนาว) ทำสมุนไพร (ยาหม่อง ยามัด) จากสวนสมุนไพรในวัด
- รับซื้อวัสดุในวัดทุกวันอังคาร
- ออกกำลัง (รำไม้พลอง ฟ้อนเล็บ) ทุกเช้าที่สนามกีฬาหมู่บ้าน
- จัดขบวนพาเหรด ในวันกีฬาประชาชนกลุ่มจันจว้าทุกปี

2. กลุ่มแม่บ้าน

- มีการสะสมทรัพย์ ทุกวันที่ 5 ของเดือน มีสมาชิก 207 คน เงินทุนสะสมเดือนละ 49 - 500 บาท (เปิดตู้ 3 เดือน/ครั้ง)
- กลุ่มทำแหนม ส่งขายปลีกทั่วไป หุ่นละ 100 บาท
- กลุ่มทำขนม ปลีก ส่ง ทั่วไป
- ออกกำลัง วิ่งรอบสนาม (เดินแอโรบิคประกอบเพลง) ทุกช่วงเย็น
- แข่งขันกีฬาประจำปีของกลุ่มจันจว้าทุกปี ส่งทุกประเภท

3. กลุ่มเยาวชน กลุ่มเพื่อนพาเพื่อนพ้นภัยพาล

- เลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ ที่ทำการกลุ่ม
- ฟาร์มเห็ดนางฟ้า ที่ทำการกลุ่ม
- ตีกลองสะบัดชัย/รำดาบ
- ฟ้อนเล็บ-ฟ้อนสาวไหม และการรำอื่นๆ
- จัดรายการวิทยุ “เพื่อนเด็ก” สถานีวิทยุ 914 แม่จัน
- ออกบรรยาย/เข้าค่ายทั่วไป จัดกิจกรรมนันทนาการ ให้กับกลุ่มต่างๆ
- ออกเยี่ยมให้กำลังใจ/มอบดอกไม้-แจกขนมพื้นเมือง เดือนละ 2 ครั้ง แก่ผู้ป่วยที่

โรงพยาบาล ชุมชนแม่จัน

- วงดนตรีสละล้อ ซอ ซึง รับจ้าง และงานทั่วไป
- กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ที่วัด งานบ้าน ทั่วไป

4. กลุ่ม อสม.

- มีเจ้าหน้าที่มาประจำที่ศูนย์ทุกวัน/ละ 2 คน วัดความดัน จัดยาพื้นฐาน/บริการ
นำส่งสถานีนานาภัยตำบล และโรงพยาบาล และบริการอื่นๆ ที่จำเป็น เป็นศูนย์ สาธารณสุข
ดีเด่นติดต่อกันหลายสมัย มีผู้มาดูงานทุกเดือน มีสถานีนานาภัยอยู่ใกล้บ้าน

ตาราง 16 การทำกิจกรรมตามงบประมาณสนับสนุนชุมชนบ้านจุ่ม ของบ้านกิ้วพริ้ว
ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

กิจกรรม/กลุ่มเป้าหมาย/สถานที่	วัตถุประสงค์/วิธีการ	ผลของการดำเนินการ
1. การจัดตั้งกลุ่มเยาวชน เป้าหมายเด็กๆ ในหมู่บ้านกิ้วพริ้ว สถานที่ที่ทำการกลุ่มเยาวชนเพื่อน พาเพื่อนพั่นภัยพาล 349 กิ้วพริ้ว หมู่ 4 ต.จันจว้าใต้ อ.แม่จัน จ.เชียงราย 57270	เพื่อการรวมกลุ่มทำ กิจกรรมทุกๆ วันเสาร์ อาทิตย์ มีกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ การบ้าน ทำอาหาร-ขนมขายและ รับประทานกันในกลุ่ม การฝึกงานฝีมือ เล่นดนตรี ฟันบ้าน ประชุมให้ข้อคิด ความรู้ทั่วไป การมาติด บอร์ดข่าวสารฯ	มีการรวมกลุ่มเหนียวแน่น มีเพื่อนร่วมคิดแนะนำที่ดี ได้ทำ การบ้านมิให้ค้างคั่ง โดยช่วยกัน ทำหรือการพิมพ์รายงาน ทำ โครงการ ได้ร่วมกันแสดงทัศนะ ข้อคิด และวิจารณ์ในสิ่งที่ตน เห็นชอบต่อเพื่อนๆ ได้ รับประทานอาหารร่วมกัน เกิดความสามัคคี ความผูกพัน ห่างไกลจากเรื่องที่ไม่ดีทั้งปวง
2. จัดเวทีชุมชน 3 ครั้ง เยาวชน 2 ครั้ง ผู้ใหญ่ 1 ครั้ง	เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของ ชุมชน ในการมองภูมิหลัง วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง แผนงานที่อยากทำเพื่อให้ เป็นบ้านจุ่มในทัศนะของ ชุมชนเป็นเป้าหมาย เสริม ชุมชนเข้มแข็งจากงาน ถักทอพลังชุมชนป้องกัน ยาเสพติด ให้ต่อเนื่อง	มีการระดมความคิด และสามารถ ถอดบทเรียนตัวเองได้ หลาย ระดับทำให้มองเห็นทิศทางของ กลุ่ม และศักยภาพของตัวเอง เกิดการรวมตัวเพื่อการทำงาน สร้างสรรค์ โดยพิจารณาตาม ความเหมาะสม ว่าควรจะทำอะไร ต่อยอดอะไร
3. การติดต่อประสานงาน ทำต่อเนื่อง รวมทั้งการมาร่วม ประชุมส่วนกลางบ้านจุ่ม	เพื่อให้งานบ้านจุ่มเป็นไป ตามเป้าหมาย และ ประสานงาน / คน / วัตถุ เสริมเกิดศักยภาพ ของ ชุมชน ของกลุ่ม ให้เกิด ความก้าวหน้าตามแผน (ไม่มีพาหนะส่วนตัว) ทุกครั้งจึงต้องจ้างเหมาตาม ความเหมาะสม	ทำให้งานเป็นไปโดยสะดวก และ เกิดความคล่องตัว รวมไปถึง การทำรายงานแต่ละครั้ง ที่ต้องใช้ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายหลายอย่าง

4. เลี้ยงปลาตุ๋นบ่อซีเมนต์ เป้าหมาย สมาชิกกลุ่มเยาวชนฯ สถานที่ บริเวณที่ทำการกลุ่มฯ	เพื่อให้เป็นอาชีพเสริมของ เยาวชน เป็นค่าอุปกรณ์ การเรียนและค่าใช้จ่ายที่ จำเป็น สมาชิกกลุ่มมา ช่วยกันจัดการ ทั้งการดูแล และให้เป็นทุนต่อเนื่องใน ครั้งต่อไป ซึ่งได้ ดำเนินการสำรวจไปก่อนที่ งบประมาณจะมา	สามารถเป็นทุนฉุกเฉินให้กับ สมาชิกกลุ่มได้ และเป็นอาหารได้ อย่างต่อเนื่อง ลดค่าใช้จ่ายทาง ครอบครัวได้มาก ยังทำให้เยาวชน ได้เห็นความสำคัญของงาน เห็นคุณค่าของเงิน รู้จักการ ประหยัด การใช้จ่ายที่จำเป็นที่สุด และยังสร้างเสริมประสบการณ์ การบริหารจัดการเป็นอย่างดี มีการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และ ส่วนที่เก็บเป็นทุนซื้อลูกปลาและ อื่นๆ อีก
5.ฟาร์มเห็ดนางฟ้า กลุ่มเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มฯ ทุกคน สถานที่ บริเวณบ้านที่ทำการกลุ่มฯ	นักเรียนไปดูฟาร์มเห็ด นางฟ้า และมีความ ประสงค์จะทำโรงเรือน หลังเล็ก ๆ เพื่อเป็น การสนับสนุนสมาชิกที่เป็น นักเรียนมัธยม ประถม ที่มี กว่า 30 ชีวิต และยังมีเด็กที่ พ่อแม่เสียชีวิตด้วย โรคเอดส์จึงได้สำรองทุน ไปก่อนโดยให้ผู้ปกครอง มาช่วยกันทำ	นักเรียนสามารถมีทุนสำรองได้ มาก และยังเป็นอาหารประจำวัน อีกด้วยเป็นการประหยัดรายจ่าย นักเรียนสามารถขายเห็ดได้ทุกวัน มีคนมารับที่บ้านวันละ 5-10 กิโลฯ ละ 25 บาท โดยนักเรียนได้ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และ ส่วนหนึ่งเป็นทุนสำรองให้ งานต่อเนื่องต่อไป

6. หลอนผ้าตัด กลุ่มเป้าหมาย คนยากจนที่สุดที่ ถัดมา สถานที่ บ้านที่เอาของไปวางไว้ให้ หรือเอาไปให้โดยเขาไม่รู้ตัวมาก่อน โดยเด็ดๆ ช่วยกันนำของไป	เพื่อปลุกฝังให้เด็กได้รู้จัก การเอื้อเฟื้อให้ทาน ไม่เฉพาะแต่พระสงฆ์ เพราะสามารถให้แก่ใครก็ได้ ที่มีความจำเป็นมากที่สุด เป็นการทำบุญที่ถูกเวลา สถานที่ บุคคล วิธีการคือ นักเรียนช่วยกันคัดชื่อของ ที่จะรับ และของใช้ที่จำเป็น แล้วนัดวันเวลาเอาของไป มอบให้	นักเรียนเกิดความประทับใจใน ขั้นตอนวิธีการ และยังได้ช่วยกัน เสียสละเงินส่วนตัวคนละ 2 - 10 บาทเพื่อสมทบ เป็นการฟื้นฟู ประเพณีเก่าที่ทำมานานของคน โบราณอันทรงคุณค่า และ ถูกลืมเลือน จึงได้รื้อฟื้นอีกครั้ง และจะอย่างต่อเนื่องทุกปี เฉพาะเทศกาลออกพรรษา และ หน้าหนาว
7. ประเพณีหิงหัวพระเจ้า กลุ่มเป้าหมาย ชาวบ้านที่มาทำบุญ วันตานข้าวใหม่ ภาคเช้า สถานที่ หน้าวิหาร เวลา 05.30 น. วันตานข้าวใหม่	เพื่อรื้อฟื้นประเพณี การหิงหัวพระเจ้า เพราะ วันตานข้าวใหม่เดือน 4 เป้ง (4 เหนือ) ชาวบ้านนำฟืน พร้อมดอกไม้ธูปเทียน มัดรวมกันมารวมกัน ก่อสุ่มให้สูง ผูกสายสิญจน์ จุดไฟ เพื่อบูชาพระพุทธคุณ พร้อมกับเผาข้าวหลามและ จีข้าวจีเป็นทานทั้งเลี้ยงคู่กัน ในขณะที่ผิงไฟ (หิงไฟ)	เกิดความประทับใจในพิธีกรรม เป็นครั้งแรกในหลายสิบปีที่ได้ทำ จึงเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็น การระลึกถึงคุณของพระพุทธองค์ ยังเป็นพิธีกรรมที่ดีงามควรรักษา และสืบสานภูมิปัญญาบรรพชน และยังสร้างความสามัคคี ความรัก ความผูกพันที่ดียิ่ง เพราะ เป็นการแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกัน เป็นการเผาส่งที่ไม่ดีให้ตกไปตาม ความเชื่ออีกด้วย
8. รื้อฟื้นของเล่นบ่เก่า เป้าหมาย คนทั่วไปที่มาวัด สถานที่ บริเวณวัด	เพื่อให้คนรุ่นใหม่หันมา เล่นของคนรุ่นเก่า ที่มีของ เล่นธรรมชาติ เสียหยังได้ ทำใหม่ได้ เป็นการเชื่อม สายสัมพันธ์ระหว่างรุ่นเป็น อย่างดี	ทำให้เห็นคุณค่าของเล่นบ่เก่า ที่เกิดจากภูมิปัญญา สร้างสมาธิ กำลังแขนขา ความสามารถพิเศษ ของแต่ละคนอีกด้วยทำให้เกิด การเรียนรู้ที่เกิดจาก ประสบการณ์ที่แท้จริง

9. ฟ้อนเล็บ กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุหญิง สถานที่ วัดกิ้วพรวัว –ทั่วไป	เพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ และเพื่อจัดหาชุด เป็นกลุ่มฟ้อนเล็บที่อายุมากที่สุดได้อ.แม่จัน จึงขอรับจากบ้านจุ่มในส่วนของวัฒนธรรมประเพณี	ผู้สูงอายุหญิงมีชุดใหม่ที่สวยงามจากการสนับสนุน เพิ่มกับของชมรมที่พอมืออยู่บ้าง ได้ออกงานเป็นตัวอย่างของวัฒนธรรมอันดีงาม เพราะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มเดียวที่มีอยู่ในจังหวัดเชียงราย
10. ฟ้อนเล็บ/ สาวไหม กลุ่มเป้าหมาย เด็กผู้หญิงโต 6 คน เด็กเล็ก 10 คน สถานที่ วัดกิ้วพรวัว– ทั่วไป	เพื่อสนับสนุนให้กลุ่มเด็กได้กล้าแสดงออกและปลูกฝังจิตสำนึกคุณค่าของการใช้ของอย่างประหยัดเป็นการจัดหาชุดการแสดงให้เด็กใหม่ เนื่องจากชุดเดิมเก่าและคับเกินไปเด็กส่วนมากมีปัญหาเรื่องครอบครวญากจน และเสียชีวิตๆ	เด็กๆ เกิดกำลังใจที่ได้ทำกิจกรรมในสิ่งที่ตนชอบ และได้เห็นความสำคัญของตนเองที่มีบทบาทต่อชุมชนภูมิใจที่เป็นผู้สานต่อวัฒนธรรมอันดีงาม และชุดฟ้อนเล็บฟ้อนสาวไหมสามารถเป็นชุดเล่นดนตรีสละล้อซอซึ่งได้เป็นอย่างดี
11. แห่กลองหลวง กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุชาย 16 คน สถานที่ วัดกิ้วพรวัว	ตัดชุดแห่กลองหลวงชุดหม้อฮ่อม สกรีนชื่อเสียงสวรรค์กิ้วพรวัว	ผู้สูงอายุชายได้มีเสื้อที่เป็นทีมเป็นทางการครั้งแรก และทำเป็นหมุดคณะที่มั่นคง เกิดความจริงจังในการแห่กลองยิ่งขึ้น ภูมิใจในความเป็นเสียงสวรรค์กิ้วพรวัวกันทุกคน
12. กลองสะบัดชัย/ดาบ กลุ่มเป้าหมาย เด็กวัดและบ้าน สถานที่ วัด	เด็กๆ ได้ฝึกการตีกลองสะบัดชัย รำดาบ จากครูม.เชียงใหม่ไปสอนหนึ่งอาทิตย์ มีกลองสะบัดชัย รำดาบ ดบมะผาบ ตีกลองปู้จา กลุ่มเด็กๆ ต้องการมากที่จะได้แสดงศิลปะเหล่านี้ปัจจุบันหาได้ยาก จึงตั้งงบไว้และซื้อมาประจำวัด	เด็กๆ ให้ความสนใจมาก มาฝึกทุกวัน และมาเล่นของเล่นโบราณในวัดด้วย ผู้ใหญ่ก็สนับสนุนทำให้กิจกรรมของเด็กๆ เป็นไปอย่างคึกคัก สามารถต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่นได้ และมีผู้ใหญ่ที่ชำนาญเข้ามาสอนแม่ไม่มีการตีกลอง และฟ้อนเจิงทุกเย็น

สรุปรวมกิจกรรมตามงบประมาณสนับสนุนชุมชนบ้านจุ่มที่ได้ดำเนินไปแล้ว 12 กิจกรรมคือ

1. จัดตั้งกลุ่มเยาวชน	2. จัดเวทีชุมชน	3. ติดต่อประสานงาน
4. เลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์	5. ฟาร์มเห็ดนางฟ้า	6. หลอมผ้าตัด
7. หิงหัวพระเจ้า	8. ของเล่นบ่อกำ	9. ฟ้อนเล็บผู้สูงอายุ
10. ฟ้อนเล็บ/สาวไหมเด็ก	11. แห่กองหลวง	12. กลองสะบัดชัย/รำดาบ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษาพระสงฆ์ในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชน

จำนวน 5 รูป ตามวัตถุประสงค์ คือ

1. แร้งบันดาลใจในการทำงานด้านชุมชน

พระสงฆ์ 5 รูป มีแรงบันดาลใจเหมือนกัน คือ ความตระหนักในบทบาทพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่จะต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนทั้งด้านจิตวิญญาณ และการสงเคราะห์ญาติโยมประกอบด้วยเป็นพระที่เกิดในชุมชน มองเห็นปัญหาความทุกข์ยากของชาวบ้าน จึงต้องให้การช่วยเหลือ โดยอาศัยสถานภาพความเป็นพระที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เป็นผู้นำการแก้ไขปัญหา ดังรายชื่อ “พระธรรมาธิ์ เฑชปัญโญ เจ้าอาวาสวัดหัวริน ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้เติบโตมาจากครอบครัวชนบทที่ยากจน และเคยถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีฐานะทางสังคมทางเศรษฐกิจที่สูงกว่า ดังนั้นเมื่อได้สัมผัสกับผู้ประสบปัญหาด้วยความทุกข์ยากต่าง ๆ ได้เกิดความเห็นใจและเข้าใจต่อปัญหา เมื่อชุมชนเกิดปัญหาเรื่องโรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ จึงมีความคิดที่จะช่วยเหลือสนับสนุนด้านจิตใจ โดยทำหน้าที่ติดต่อประสานงานและพยายามสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมระหว่างผู้ติดเชื้อและคนปกติจนสามารถอยู่ร่วมกันได้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน”

เช่นเดียวกันกับท่านพระครูสุนทรธรรมโชติ วัดจำลอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีแรงบันดาลใจจากการเห็นปัญหาของชุมชน/หมู่บ้าน โดยมองเห็นสถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่เกิดขึ้นและทวีความรุนแรงมากขึ้นในขณะนั้น เป็นปัญหาที่รุมเร้าในชุมชนที่พำนักอยู่ จึงได้ใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น พระสงฆ์ในฐานะที่ประชาชนเคารพและศรัทธาในตัวอยู่แล้ว เมื่อชาวบ้านมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ก็จะมานิมนต์เป็นที่ปรึกษา จึงทำให้พระสงฆ์ซึ่งไม่สามารถที่จะมองเห็นความทุกข์ของพี่น้องชาวบ้านได้ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานร่วมกับชุมชน โดยใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นคือปัญหาโรคเอดส์ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในขณะนั้น

ส่วนพระอธิการสมหมาย ปญญาโม เจ้าอาวาสวัดแก้วพริ้ว ตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ได้เติบโตมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ต่อมาเมื่อคณะสงฆ์ อำเภอแม่จันได้รับการถวายความรู้เกี่ยวกับเรื่องปัญหาโรคเอดส์ จึงได้เข้าร่วมรับรู้และได้นำไป ขยายผลในชุมชนที่ตนพำนักอยู่ เมื่อชุมชนเกิดปัญหา พระสงฆ์ไม่สามารถที่จะนิ่งเฉยได้

จากการศึกษาแรงบันดาลใจของพระสงฆ์ในการทำงานเรื่องเอดส์ในชุมชนทั้ง 3 มีลักษณะเหมือนกัน ซึ่งพระทั้ง 3 รูป เติบโตมาจากครอบครัวที่ยากจน และเห็นปัญหา ความทุกข์ร้อนของชาวบ้านโดยเฉพาะเรื่องปัญหาเอดส์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เป็นเรื่องที่ พระสงฆ์ไม่สามารถที่ทนอยู่ได้ จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทในแก้ไขปัญหาเอดส์ในชุมชน

แรงบันดาลใจในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของพระครูสถิตยธรรมภินันท์ วัดแม่ฮ่อง (อินทวิชัย) ที่มีแรงบันดาลใจจากการสูญเสียคนในครอบครัวด้วยโรคเอดส์ ต่อมา จึงมีแนวความคิดอยากจะทำให้การช่วยเหลือผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ในชุมชน ซึ่งเริ่มจากการให้ การสงเคราะห์ด้วยเครื่องอุปโภคและบริโภค การออกเยี่ยมเยียนเพื่อให้กำลังใจ การส่งเสริมให้ เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสะดวกต่อการรับการช่วยเหลือ การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบ ปัญหาจากโรคเอดส์

พระครูสมุห์วิเชียร คุณธมฺโม วัดเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่ มีแรงบันดาลใจจากการที่ได้มีผู้ป่วยเอดส์เข้ามาบวชเป็นพระลูกวัด และอาการของ โรคเอดส์เริ่มทวีความรุนแรง จนทำให้พี่น้องชาวบ้านไม่สามารถที่จะรับได้ ทำให้เกิดคำครหา จึงทำให้พระครูสมุห์วิเชียรซึ่งมีความรู้ในเรื่องของการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์จึงมีความตั้งใจ ที่จะศึกษาเรื่องปัญหาโรคเอดส์อย่างจริงจัง และเผยแพร่ความรู้ผ่านโอกาสวันสำคัญ เช่น ในวันพระเทศน์ให้ชาวบ้านฟังถึงวิธีการป้องกันรักษาโรคเอดส์อย่างถูกต้อง

พระสงฆ์ ทั้ง 2 รูป มีลักษณะแรงบันดาลใจคล้ายกัน การเข้ามามีบทบาทในการแก้ไข ปัญหาเอดส์ของพระสงฆ์นับเป็นคุณูปการอันยิ่งใหญ่ทั้งต่อผู้ติดเชื้อ ญาติ และสังคมโดยรวม พระสงฆ์ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น การช่วยเหลือเยียวยาทางจิตใจ ร่างกาย บำบัดทุกข์ทางสังคม เศรษฐกิจ แก่ผู้ติดเชื้อและญาติ การให้การกระตุ้นเตือนสังคมให้เข้าใจในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเอดส์ ตลอดจนการส่งเสริม ให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหามหาในชุมชน

2. แนวคิดในการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของพระสงฆ์ทั้ง 5 รูป

พระชนวรรัตน์ เตชปญฺโญ วัดหัวรินมีแนวคิดในการดำเนินงานในเรื่องเอดส์ในชุมชน โดยการที่อยากจะช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อ ผู้ได้รับผลกระทบ ล้วนแล้วแต่มีความทุกข์ร้อนมาจากปัญหาที่รุมเร้าอยู่ และทำอย่างไรถึงจะให้ผู้ป่วยเหล่านี้สามารถที่จะอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ท่ามกลางกระแสสังคมที่แสดงออกถึงการรังเกียจ ซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของโรคเอดส์ เช่นเดียวกับท่านพระครูสุนทรธรรมโชติ วัดจำลอง ที่มองเห็นปัญหาของชุมชน และท่านได้พำนักอยู่ที่วัด ไม่สามารถที่จะนั่งนอนใจได้เมื่อทราบปัญหาภายในชุมชน เอดส์เป็นปัญหาใหญ่ในขณะนั้น จึงอาศัยความร่วมมือจากผู้นำในชุมชน และคนในชุมชน โดยการเปิด “โรงธรรมสภา” เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนแสดงความคิดเห็นเพื่อนำปัญหาเหล่านั้นมาร่วมแก้ไขปัญหา ส่วนพระสมุห์วิเชียร คุณธมโม วัดเจดีย์แม่ครัวก็มีแนวคิดที่อยากจะให้การช่วยเหลือ ซึ่งโดยบุคคลิกส่วนตัวชอบที่จะให้การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากเป็นทุนเดิม และด้วยฐานะทางบ้านเป็นคนที่มีฐานะคืออยู่แล้ว จึงทำให้การช่วยเหลือเป็นไปด้วยดี ส่วนพระอธิการสมหมาย ปญฺญาคโม ก็เช่นเดียวกัน ที่มีแนวคิดจากประสบการณ์ในอดีตที่เคยคลุกคลีอยู่กับงานบริการทางเพศ และอบายมุขทุกอย่าง และเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน เมื่อได้อุปสมบทจึงได้ตั้งปณิธานด้วยความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะอุทิศตนเพื่องานแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ทำด้วยความสามารถของผู้บำเพ็ญศีลธรรม

จากแนวคิดในการดำเนินงานของพระสงฆ์ทั้ง 5 รูป มีความเหมือนกัน 3 รูป ที่มาจากครอบครัวที่ยากจนเหมือนกันและมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และมีบุคคลิกส่วนตัวที่ชอบให้การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก และบางรูปอาศัยประสบการณ์ก่อนอุปสมบทที่ได้เคยคลุกคลีงานบริการทางเพศและอบายมุขทุกอย่าง จึงทำให้เมื่อเข้ามาทำงานด้านเอดส์ร่วมกับชุมชน จึงมีความสามารถในการนำเสนอได้ดี และบุคคลิกส่วนตัวที่ชอบศึกษาหาความรู้ในเรื่องของการนำเสนอ เพื่อให้การนำเสนอขึ้นเกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3. วิธีการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชนของพระสงฆ์ทั้ง 5 รูป

พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีลักษณะวิธีการคล้าย ๆ กัน จะเกิดความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย พระชนวรรัตน์ ใช้วิธีการออกเยี่ยมผู้ป่วยทุกครัวเรือน มอบสิ่งของอุปโภคและบริโภคให้กับผู้ป่วยเอดส์ ผู้ได้รับผลกระทบ และเทศนาเพื่อให้กำลังใจ ให้ความรู้เรื่องของโรคเอดส์กับคนในชุมชนเพื่อลดการรังเกียจต่อกลุ่มผู้ติดเชื้อ ส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ให้มีรายได้ และทำงานร่วมกับคนปกติอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับท่านพระครูสุนทรธรรมโชติ ที่เริ่มจาก

การแสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเอดส์ที่เกิดขึ้นในชุมชน และประสานงานกับหน่วยงานรัฐและเอกชนมาให้ความรู้แก่กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสะดวกต่อการขอรับงบประมาณในการบริหารจัดการกลุ่ม และเปิดโอกาสให้ผู้ติดเชื้อได้แสดงตนเพื่อรับประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ชุมชนบ้านจำลอง

เช่นเดียวกับพระครูสถิตธรรมภาณินท์ ที่ได้ใช้วิธีการเดียวกับพระชนวรธน์ ในการให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ในชุมชน ส่งเสริมอาชีพ ประสานงานเพื่อก่อให้เกิดอาชีพ และการบริการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดูแลสุขภาพและการให้ความรู้เพื่อให้ห่างไกลจากโรคเอดส์ ส่วนพระครูสมุห์วิเชียร คุณธมฺโม ก็มีวิธีการกับพระสงฆ์รูปอื่น ๆ ที่กล่าวมา แตกต่างตรงที่ท่านมาจากครอบครัวที่มีฐานะดี และบุคลิกที่มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อชุมชน โดยระลึกเสมอว่าพระสงฆ์ คือ ที่พึ่งทางใจของประชาชน และพระอธิการสมหมาย ปญฺญาคโม ที่ได้วางแผนการทำงานอย่างเป็นระยะ ๆ เพื่อสะดวกต่อการทำงาน และสามารถที่จะทำงานด้านการแก้ไขปัญหเอดส์นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบที่เกิดจากการระบาดของโรคเอดส์ เป็นไปอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดทุกขเวทนาในสังคมอย่างรุนแรง พระสงฆ์ในฐานะผู้ประพฤติธรรม เป็นผู้เสียสละและเป็นที่พึ่งทางจิตวิญญาณของคนในสังคม ทำให้พระสงฆ์เล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหเอดส์เป็นเรื่องทางโลกอย่างชัดเจน เพราะการเจ็บไข้ได้ป่วยแม่จะต้องติดต่อกันได้ในหลายทาง ส่วนใหญ่เป็นทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่ดี ด้วยเหตุนี้จึงเกิดปัญหามากมายในสังคม การที่พระสงฆ์เข้ามาทำงานด้านเอดส์ในชุมชนเพราะมองเห็นในความทุกข์ของผู้ติดเชื้อ ญาติ และสังคมโดยรวม ด้วยความเมตตา และมีความเห็นว่าปัญหาเอดส์มีความเกี่ยวข้องกับด้านศีลธรรม พระสงฆ์ยังต้องอาศัยสังคมชาวบ้านเลี้ยงชีพ ดังนั้นควรทำประโยชน์เพื่อตอบแทนคืนสังคม